

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
2. Budgetforlig 2018.....	4
3. Resultatopgørelse 2018-21 og overordnede styringsmål.....	8
3.1 Resultat af ordinær drift.....	9
3.2 Skattefinansierede anlægsudgifter.....	10
3.3. Skattefinansieret gæld.....	11
3.4 Kommunens kassebeholdning.....	12
3.5 Sammenfatning i forhold til de overordnede styringsmål.....	13
4. Skatter og tilskud.....	14
4.1 Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering.....	14
4.2 Skatter.....	15
4.3 Generelle tilskud/udligning.....	17
5. Skattefinansieret drift.....	21
5.1 Serviceramme.....	21
5.2 Demografi.....	21
5.3 Udviklingen i serviceudgifter.....	22
5.4 Indkomstoverførsler m.m.	27
6. Anlæg.....	30
6.1 Skattefinansieret anlæg.....	30
6.2 Jordforsyning.....	31
6.3 Ældreboliger.....	32
7. Finansposterne.....	33
7.1 Låneramme 2018-21.....	33
7.2 Afdrag på lån.....	35
7.3 Kommunens samlede restgæld.....	35
7.4 Renter.....	36
7.5 Finansforskydninger.....	36
8. Økonomistyring i Randers Kommune.....	39
8.1 Overordnede styringsmål i budgettet.....	39
8.2 Økonomistyringsregler generelt.....	39
8.3. Økonomistyringsregler på decentralt niveau.....	40
Bilag 1 Budgetforligstekst 2018-2021.....	43

Oversigter:

Hovedoversigt.....	61
Sammendrag.....	63
Bevillingsoversigt.....	69
Tværgående artsoversigt.....	77
Investeringsoversigt.....	79

Budget 2018-21

1. Indledning

De generelle bemærkninger til budget 2018-21 indeholder en overordnet beskrivelse af kommunens budget for 2018-21 og de forudsætninger der ligger bag.

Bemærkningerne er opdelt i følgende afsnit:

- Indledning
- Budgetforlig 2018
- Resultatopgørelse 2018-21 og overordnede styringsmål
- Skatter og tilskud
- Skattefinansieret drift
- Anlæg og jordforsyning
- Finansposterne
- Økonomistyring i Randers Kommune
- Bilag 1: Budgetforligsteksten

Det samlede budgetmateriale består af følgende 2 dele:

- **Årsbudget 2018** – generelle bemærkninger til budgettet inkl. diverse oversigter
- **Budgetbemærkninger (drift og anlæg)** – indeholder beskrivelse, indsatsområder/effektmål og hovedtal for hvert bevillingsområde samt en nærmere beskrivelse af de enkelte anlægsprojekter.

Budgetmaterialet kan desuden findes på kommunens hjemmeside (www.randers.dk) på undersiden ”Om kommunen” og dernæst økonomi/budget/budget 2018-21.

Oversigt over skatteprocenter/promiller i 2018

Beskatningsprocent	25,60
Grundskyldspromille	27,93
Kirkeskatteprocent	0,89
Dækningsafgift for forretningsejendomme, promille	4,00

2. Budgetforlig 2018

Den 22. september 2017 blev der indgået budgetforlig om budget 2018-21 mellem Venstre og Dansk Folkeparti. Budgetforliget blev endeligt vedtaget ved 2. behandlingen i byrådet d. 12. oktober 2017.

Selve budgetforligsteksten er gengivet i **bilag 1**. Nedenstående tabeller viser ændringerne som følge af budgetforliget – først en oversigtstabel:

Tablet 1 - Ændringer i alt som følge af budgetforliget

1.000 kr., 2018-priser	2018	2019	2020	2021
Ændringer, drift	28.764	22.334	14.334	13.834
Ændringer, anlæg	24.750	18.500	10.000	-7.600
Ændringer, skatter og tilskud	0	-90.000	-11.490	-7.591
Ændringer, finansiering	-9.950	11.623	1.623	1.623
I alt	43.564	-37.543	14.467	266

(- angiver mindredgift/merindtægt)

Ændringerne på driften – som følge af budgetforliget – kan specificeres som følger:

Tablet 2 – Ændringer på driften som følge af budgetforliget

1.000 kr. 2018-priser	2018	2019	2020	2021
Økonomiudvalget				
1.1. Administration				
Øget bosætning i Randers Kommune	1.000	1.000	1.000	1.000
Studiejobs	1.000	1.000	1.000	1.000
Flere ressourcer Plan og Byg	1.500	1.500		
Familieafdelingen, konto 6	2.500			
Omprioritering af drifts- og anlægspulje	-3.126	-3.126	-3.126	-3.126
Styrkelse af jobcentret	2.000	2.000		
Veteranstrategi	1.000	1.000	1.000	1.000
1.3 Erhverv og turisme				
Randers Regnskov	1.280			
Børn og skoleudvalget				
2.1 Skole				
Skoleområdet - tilbagerulning af rammereduktion	9.810	9.810	9.810	9.810
Specialundervisning	6.000			
Fjernelse modersmålsundervisning for ikke EØS-borgere	-210	-500	-500	-500
2.3 Børn				
Tidlig indsats dagtilbudsområdet	2.000	2.000	2.000	2.000
Socialudvalget				
4.2 Tilbud til voksne med særlige behov				
Videreførelse hjemløseindsats	1.300	1.300	1.300	1.300
Botilbud udfordrede unge	500	800	800	800
Selvhjælp Randers	200	200	200	200
5.1 Miljø og teknikudvalget				

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2018-21

Gratis ældrekørsel med bus - Purhus	460			
Herreløse katte	100	50	50	50
Driftsbesparelse sammenlægning af daginst. i Langå				-500
6.1 Kultur- og fritidsudvalget				
Kulturhusvision	500			
Eliteråd	500	500	500	500
Egnsteateret	300	300	300	300
Sundheds og omsorgsudvalget				
7.1 Sundhedsområdet				
Tjek dit helbred		3.000		
Parterapi og familieiværksættere		1.500		
7.2 Omsorgsudvalget				
Vennepunktet, driftstilskud	150			
I alt	28.764	22.334	14.334	13.834

(- angiver mindredgift/merindtægt)

Tabellen viser, at der som følge af budgetforliget er afsat 28,8 mio. kr. ekstra til driften i 2018.

De i budgetforliget afsatte beløb til gældsafvikling på henholdsvis familieområdet, ældreområdet og socialområdet er medtaget under ”finansiering” nedenfor. De enkelte poster er nærmere beskrevet i forligsteksten (se bilag 1). Desuden beskrives ændringerne nærmere i ”Budgetbemærkninger 2018-21”.

På anlægssiden er der følgende ændringer som følge af budgetforliget:

Table 3 - Ændringer på anlægssiden som følge af budgetforliget

ANLÆG				
1.000 kr. 2018-priser	2018	2019	2020	2021
Børn og skoleudvalget				
Sammenlægning af daginstitutioner i Langå	5.000	5.000	5.000	
Socialudvalget				
Fremtidens aktivitetscenter på handicapområdet		1.500		
Miljø og teknikudvalget				
Byen til Vandet - opsparing Klimabro		5.000	5.000	
Forskønnelse af Midtbyen	2.000			
Støjværn langs E45	2.000			
Pulje til cykelstier	2.000			
Forlængelse af Skovvangsvej i Assentoft	3.800			
Gadebelysning i Kousted	450			
Kultur og fritidsudvalget				
Breddeidræt	5.000	5.000		
BMX-bane Langvang	1.500			
Voruphuset	1.000			
Landdistriktsudvalget				
Liv i landsbyerne - bredbåndsfond	2.000	2.000		
Tværgående				
Udmøntning af anlægspulje i 2021				-7.600
I alt	24.750	18.500	10.000	-7.600

(- angiver mindredgift/merindtægt)

De enkelte projekter er nærmere beskrevet i forligsteksten i bilag 1 samt i **afsnit 6** ”Skattefinansieret anlæg”.

Ændringerne vedr. skatter og tilskud er som følger:

Tabel 4 - Ændringer vedrørende skatte og tilskud/udligning

1.000 kr. 2018-priser	2018	2019	2020	2021
Forudsat videreførelse af ekstraordinært finansierings-tilskud i 2019		-90.000	-45.000	-45.000
Annullering af forudsat gevinst beskæftigelses-tilskud/udligning			30.000	30.000
Nedsættelse af dækningsafgift			3.510	7.409
I alt		-90.000	-11.490	-7.591

(- angiver mindreudgift/merindtægt)

Randers Kommune har i 2018 modtaget et ekstraordinært finansieringstilskud på 90,5 mio. kr., hvilket er indarbejdet i basisbudgettet for 2018. I budgetforliget er der forudsat en videreførelse af dette beløb i 2019 – dog nedtrappet til 45 mio. kr. i 2020 og 2021. Af hensyn til usikkerheden om indtægts siden har forligspartierne samtidigt neutraliseret den forudsatte gevinst i basisbudgettet fra beskæftigelsestilskudet/udligningsreformen på 30 mio. kr. årligt i 2020 og frem.

Budgetforliget indebærer desuden, at dækningsafgiften nedtrappes yderligere med ½ promille-point i 2020 og 2021.

Specifikationen af ændringerne på finansieringssiden er som følger:

Tabel 5 – Ændringer vedr. finansiering som følge af budgetforliget

FINANSIERING				
1.000 kr. 2018-priser	2018	2019	2020	2021
Økonomiudvalget				
Omprioritering af drifts- og anlægspulje (beløb vedrørende tidligere år)	-7.400			
Udnyttelse af lånedispensation	-22.000			
Renter og afdrag på lån vedr. lånedispensation		1.623	1.623	1.623
Børn og skoleudvalget				
Familieafdelingen - nedskrivning af gæld	10.000	10.000		
Socialudvalget				
Socialområdet – nedskrivning af forventet underskud	2.000			
Myretuen - omprioritering af afsatte midler	-1.150			
Kultur og fritidsudvalget				
Randers Fjord Golfklub	1.500			
Sundhed- og omsorgsudvalget				
Midlertidigt tilskud til omsorgsområdet (nedskrivning af forventet underskud)	7.100			
I alt	-9.950	11.623	1.623	1.623

(- angiver mindreudgift/merindtægt)

Familieafdelingen har i 2015 og 2016 oparbejdet en gæld, der ultimo 2017 forventes at blive godt 50 mio. kr. Forligspartierne vurderer, at det er urealistisk at forvente en fuld tilbagebetaling af gælden og afsætter derfor 10 mio. kr. i 2018 og 2019 til gældsafvikling af afdelingen. Som led i budgetlægningen for 2019-2022 skal der udarbejdes en ny plan for sanering af den resterende gæld.

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2018-21

Herudover er der også på både omsorgsområdet og socialområdet afsat beløb på hhv. 7,1 mio. kr. og 2,0 mio. kr. til at finansiere et forventet underskud på områderne i 2017.

Randers Kommune har fået lånedispensationer fra Økonomi- og Indenrigsministeriet på i alt 42 mio. kr. Der var allerede indarbejdet 15 mio. kr. i basisbudgettet, og derudover skal 5 mio. kr. reserveres til Hal 4. Tilbage er der 22 mio. kr., som forligspartierne har indarbejdet i budgettet. Den øgede låntagning skal ses i sammenhæng med de afsatte beløb til nedskrivning af familieafdelingens gæld, jf. ovenfor.

Der henvises til **afsnit 7** ”finansposterne” for en nærmere beskrivelse heraf samt øvrige finansieringsposter.

3. Resultatopgørelse 2018-21 og overordnede styringsmål

Resultatopgørelsen sammenfatter alle udgifts- og indtægtsposter i kommunen og giver dermed det samlede overblik over kommunens økonomiske situation:

Tabel 6 – Resultatopgørelse 2018-21

Mio. kr., faste priser	2018	2019	2020	2021
Skatter (løbende priser)	-4.207,6	-4.437,2	-4.589,0	-4.759,3
Tilskud og udligning (løbende priser)	-1.938,4	-1.860,8	-1.776,1	-1.777,9
Skatter og tilskud i alt	-6.146,0	-6.298,0	-6.365,1	-6.537,2
Serviceudgifter	4.019,5	4.016,0	4.008,2	4.029,4
Pris og lønpulje, serviceudgifter		97,2	196,4	300,6
Indkomstoverførsler m.m.	1.951,7	1.977,4	2.012,7	2.048,2
Pris og lønpulje, indkomstoverførsler		30,5	62,5	96,1
Driftsudgifter i alt	5.971,2	6.121,1	6.279,8	6.474,3
Renter (løbende)	21,0	21,6	21,7	21,2
Resultat af ordinær drift	-153,8	-155,3	-63,6	-41,8
Skattefinansieret anlæg, udgifter	194,9	149,3	139,2	142,4
Skattefinansieret anlæg, indtægter	-23,9	-8,6	-7,8	-6,5
Pris og lønpulje, anlæg		3,4	6,3	9,9
Skattefinansieret anlæg i alt	171,0	144,0	137,7	145,8
Resultat af ordinær drift og anlæg	17,2	-11,2	74,2	104,0
Jordforsyning i alt	-0,4	7,6	-0,7	-5,2
PL pulje, jordforsyning		0,1	-0,3	-0,8
Ældreboliger i alt	5,5	-4,1	-3,4	-2,8
PL pulje, ældreboliger		-1,1	-2,3	-3,5
Brugerfinansieret område	-2,9	0,0	0,0	0,0
PL pulje, brugerfinansieret		-0,2	-0,4	-0,7
Årets resultat før finansposter	19,5	-9,1	67,0	91,1
Optagne lån	-81,8	-33,3	-31,9	-31,6
Afdrag på lån	64,3	80,6	70,6	72,2
Finansforskydninger	-47,1	-44,9	-61,4	-66,4
Finansposter i alt	-64,6	2,4	-22,7	-25,8
Kassebevægelse	-45,1	-6,6	44,3	65,4

Negative beløb angiver indtægter/overskud

Nedenfor gives en beskrivelse af de poster i resultatopgørelsen, der er knyttet til kommunens økonomiske målsætninger. De enkelte poster i resultatopgørelsen beskrives nærmere i de følgende afsnit (afsnit 4-7).

Randers Kommune har 4 overordnede styringsmål som anvendes i forbindelse med budgetlægningen. De 4 styringsmål er som følger:

Tabel 7 – Overordnede styringsmål i Randers

Mio. kr.	Overordnede mål
Ordinær drift (gennemsnitligt overskud)	150
Gennemsnitlig skattefinansieret bruttoanlægsniveau	150
Gennemsnitlig kassebeholdning alle år	200
Gennemsnitlig kassebeholdning sidste år	150
Skattefinansieret gæld	Skal falde i perioden

Af ovenstående fire styringsmål har det været praksis, at det primært er den gennemsnitlige kassebeholdning, der styres efter i budgetfasen, hvilket også har været tilfældet ved budgetlægningen for 2018-2021.

Af budgetforliget for budget 2017-20 fremgår det dog, at byrådet er opmærksom på de udfordringer, der er forbundet med en styring efter den gennemsnitlige kassebeholdning, idet dette grundlæggende kan være kortsigtet og er forbundet med en række uhensigtsmæssigheder.

Når indholdet af en kommende udligningsreform og de overordnede finansieringsmæssige rammer for kommunerne ligger fast, skal der ske en revurdering af kommunens økonomiske styringsmål – med fokus på den langsigtede strukturelle balance i kommunens økonomi.

Nedenfor lidt nærmere om de 4 styringsmål:

3.1 Resultat af ordinær drift

Resultatet af ordinær drift findes ved at sammenholde kommunens indtægter fra skatter og tilskud med kommunens udgifter (serviceudgifter, indkomstoverførsler og renteudgifter).

Det er et krav til kommunerne, at der i budgettet skal være overskud på den løbende drift. Byrådet i Randers har fastlagt et mål om et gennemsnitligt overskud i budgetperioden på 150 mio. kr.

Under serviceudgifterne er der indarbejdet en såkaldt servicebuffer på 25,8 mio. kr. i 2018 og 40 mio. kr. i 2019 og frem. Bufferen skal bl.a. sikre, at der er rum til at afholde udgifter, der tidsforskydes mellem årene uden at kommunen risikerer en regnskabssanktion. Bufferen er ikke finansieret, idet den neutraliseres af en modpost under finansforskydninger. Derfor bør bufferen ikke medtages, når det skal opgøres om driften viser et gennemsnitligt overskud på 150 mio. kr. i budgetperioden. Nedenstående tabel viser resultat af ordinær drift ekskl. servicebufferen:

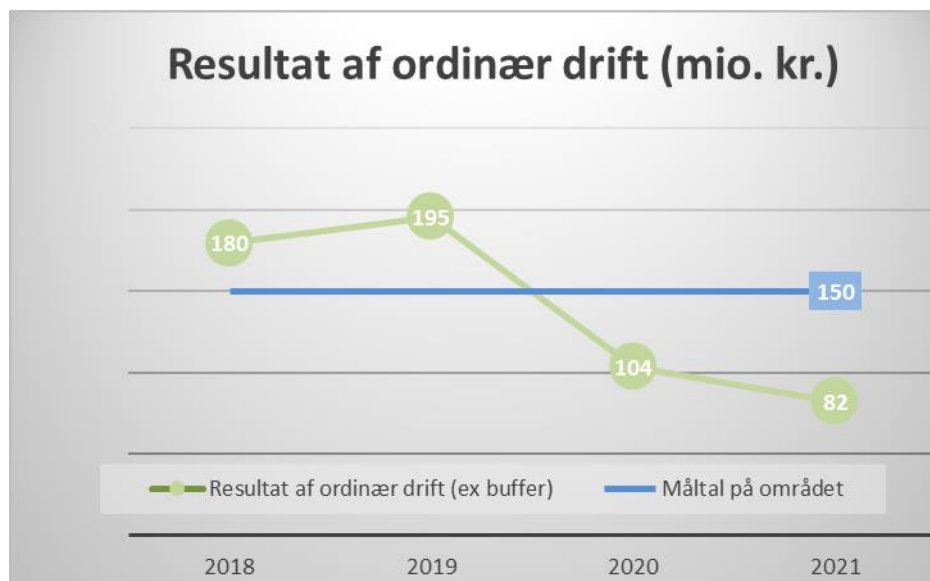
Tabel 8 – Resultat af ordinær drift – med og uden servicebuffer

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Resultat af ordinær drift (jf. resultatopgørelsen)	-153,8	-155,3	-63,6	-41,8
Servicebuffer	25,8	40,0	40,0	40,0
Resultat af ordinær drift (ekskl. buffer)	-179,5	-195,3	-103,6	-81,8

(- angiver overskud)

Nedenstående figur viser resultatet af den ordinære drift (ekskl. servicebuffer) i budget 2018-21:

Figur 1- Resultat af ordinær drift ekskl. servicebuffer (mio. kr.)

Resultatet af ordinær drift viser et overskud i 2018 og 2019 på hhv. 180 mio. kr. og 195 mio. kr., hvilket er over måltallet på 150 mio. kr. Dette skyldes primært det ekstraordinære finansieringstilskud på ca. 90 mio. kr., der modtages i 2018 og forventes modtaget i 2019 samt et forventet overskud vedrørende de forsikrede ledige på 30 mio. kr. i 2018 og 2019.

I 2020 og 2021 er overskuddet klart under måltallet på 150 mio. kr., hvilket primært skyldes, at der i disse år kun forudsættes et ekstraordinært finansieringstilskud på 45 mio. kr., og at der ikke er budgetteret med et overskud vedrørende de forsikrede ledige (se også afsnit 2 ovenfor).

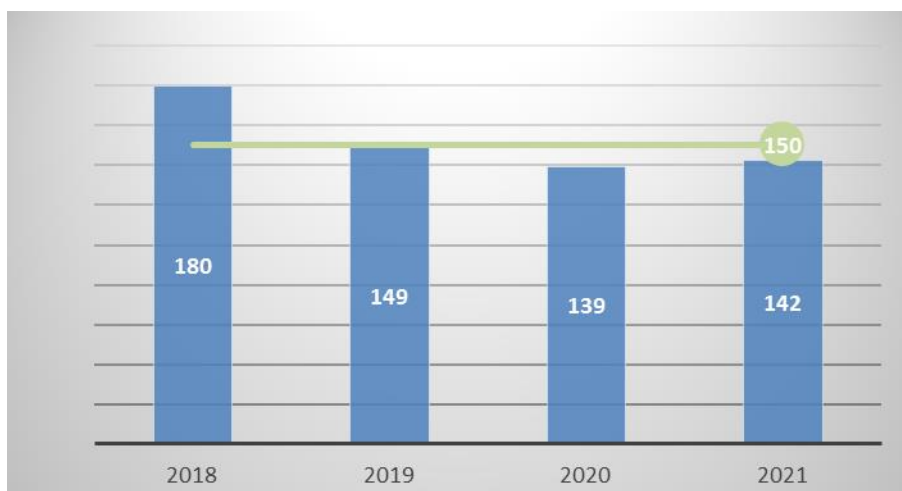
Det gennemsnitlige overskud (ekskl. buffer) er på 140 mio. kr. og dermed forholdsvis tæt på måltallet på 150 mio. kr.

Kommunens driftsside (både serviceudgifter og indkomstoverførsler) er nærmere beskrevet i **afsnit 5**.

3.2 Skattefinansierede anlægsudgifter

Der er budgetteret med skattefinansierede bruttoanlægsudgifter for i alt 194,9 mio. kr. 2018 inkl. en ikke finansieret anlægsbuffer på 15,3 mio. kr. Ses bort fra denne anlægsbuffer er bruttoudgifterne i 2018 således 179,6 mio. kr. Nedenstående figur viser de budgetterede bruttoanlægsudgifter (ekskl. anlægsbuffer) sammenholdt med byrådets målsætning om et gennemsnitligt skattefinansieret *bruttoanlægsniveau* på 150 mio. kr. i budgetperioden:

Figur 2 – Skattefinansierede bruttoanlægsudgifter (mio. kr.)

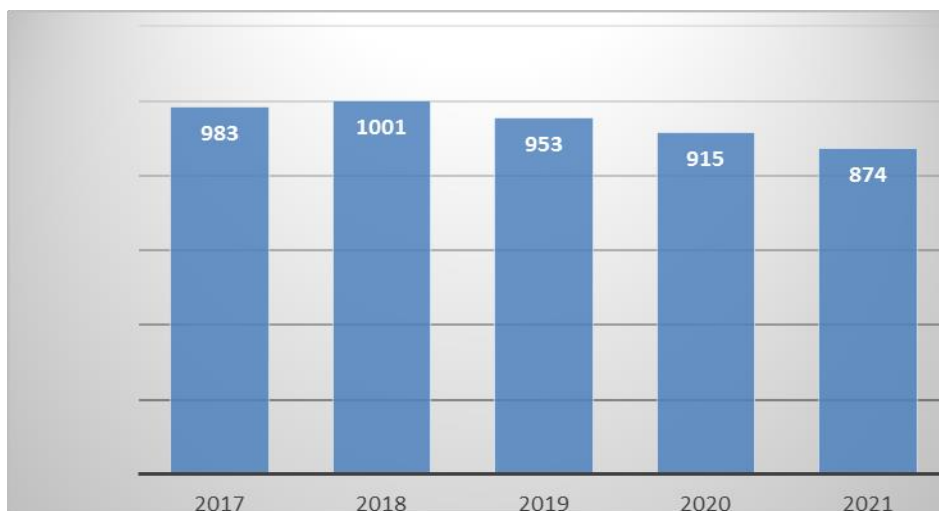
Beregnes gennemsnittet for de 4 år fås 153 mio. kr. Målsætningen på 150 mio. kr. i gennemsnit er dermed opnået.

Anlægssiden er beskrevet nærmere i **afsnit 6**.

3.3. Skattefinansieret gæld

Som nævnt i afsnit 2 er det med budgetforliget besluttet at udnytte lånedispositionen på 42 mio. kr. Som det fremgår nedenfor, betyder det, at gælden stiger fra 2017 til 2018.

Figur 3 – Udviklingen i skattefinansieret gæld (mio. kr.)

Figuren viser, at gælden stiger med 18 mio. kr. fra 2017 til 2018. Herefter forventes gælden at falde, så der samlet set er tale om gældsafvikling fra 2018 til 2021 på 127 mio. kr. I overslagsårene er der dog ikke forudsat lånedispositioner. Hvis der modtages og realiseres lånedispositioner i 2019 og frem, vil gældsafviklingen således blive mindre end angivet i figuren ovenfor.

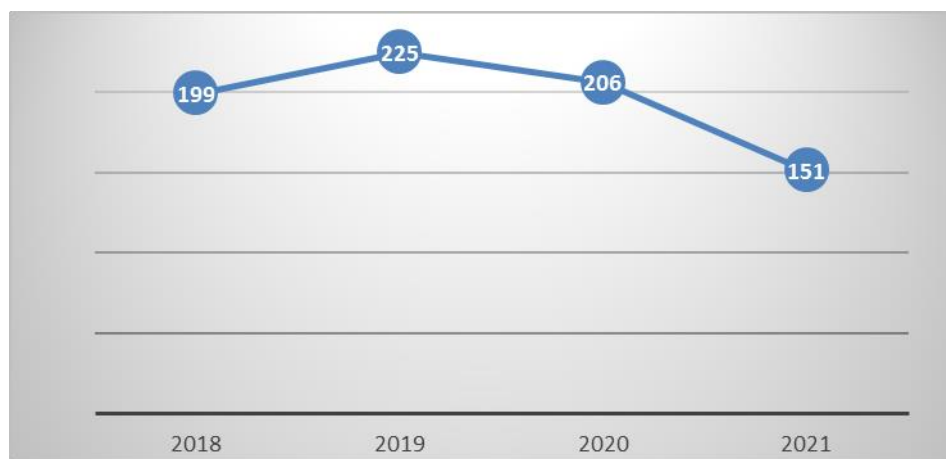
3.4 Kommunens kassebeholdning

Det sidste tal nederst i resultatopgørelsen (tabel 6) viser, om der er et samlet kasseforbrug (positivt tal) eller om der er kassetilvækst (negativt tal).

Resultatopgørelsen viser en kassetilvækst i 2018 og 2019 på hhv. 45,1 mio. kr. og 6,6 mio. kr. I 2020 og 2021 forventes derimod et kasseforbrug på hhv. 44,3 mio. kr. og 65,4 mio. kr.

På baggrund af tallene fra resultatopgørelsen kan den forventede gennemsnitlige kassebeholdning i 2018-21 opgøres som følger:

Figur 4 – Gennemsnitlig kassebeholdning (mio. kr.)

Tabellen viser en forventet gennemsnitlig kassebeholdning på 199 mio. kr. i 2018 som stiger til 225 mio. kr. i 2019, hvorefter kassebeholdningen falder til 151 mio. kr. i 2021.

Skønnet over udviklingen i kassebeholdningen afhænger bl.a. af de forudsætninger, der gøres om udviklingen i de opsparede midler på henholdsvis drift og anlæg. Der har i 2016 og 2017 været et stort forbrug af opsparede driftsmidler, og samlet forventes aftaleenhederne at have nettogæld ved udgangen af 2017.

Der er iværksat en række tiltag for at styrke økonomistyringen og sikre en tættere opfølgning på områder med økonomiske vanskeligheder – blandt andet med henblik på at nedbringe gælden på de berørte områder. I forlængelse heraf arbejdes der desuden med forslag til ændringer i Randersmodellen, som skal understøtte dette – herunder en indskrænkning af adgangen til at overføre underskud mellem årene.

Som konsekvens af ovenstående tiltag forventes der i budgetperioden en nettoopsparing i 2018, 2019, 2020 og 2021 på hhv. 15 mio. kr., 20 mio. kr., 25 mio. kr. og 30 mio. kr. Hvis denne opsparing bliver mindre end forudsat, vil kassebeholdningen blive tilsvarende mindre. Og hvis opsparingen bliver større end forudsat, vil kassebeholdningen blive tilsvarende større.

Byrådet har som mål, at den gennemsnitlige kassebeholdning i budgetperioden skal være over 200 mio. kr. Gennemsnittet af ovennævnte tal er 195 mio. kr. – altså tæt på målopfyldelse. Det styrende mål i budgetlægningen har dog været den gennemsnitlige kassebeholdning i 2021, som ifølge målsætningen skal være mindst 150 mio. kr. Med et gennemsnit på 151 mio. kr. i 2021 er dette mål opfyldt.

3.5 Sammenfatning i forhold til de overordnede styringsmål

Som beskrevet ovenfor har Randers Kommune fire overordnede økonomiske styringsmål. Nedenstående tabel viser i hvilket omfang disse styringsmål er indfriet med det vedtagne budget for 2018-21:

Tabel 9 – Overordnede styringsmål i Randers

Mio. kr.	Overordnede mål	Budget 2018-21
Ordinær drift (gennemsnitligt overskud)	150	140
Gennemsnitlig skattefinansieret bruttoanlægsniveau	150	153
Gennemsnitlig kassebeholdning alle år	200	195
Gennemsnitlig kassebeholdning sidste år	150	151
Skattefinansieret gæld	Skal falde i perioden	Stiger fra 2017-18 og falder derefter

Samlet kan det konkluderes, at målsætningerne er indfriet – eller tæt på at være indfriet.

Med hensyn til den skattefinansierede gæld er der tale om en stigning fra 2017-18, som dog skal ses i lyset af de afsatte beløb til gældsafvikling på familieområdet.

Som nævnt ovenfor fremgår det af budgetforliget, at der – når indholdet af den kommende udligningsreform kendes - skal ske en revurdering af kommunens økonomiske styringsmål med fokus på den langsigtede strukturelle balance i kommunens økonomi.

I det følgende beskrives de enkelte hovedposter i resultatopgørelsen nærmere:

- Skatter og tilskud (afsnit 4)
- Skattefinansieret drift (afsnit 5)
- Anlæg og jordforsyning (afsnit 6)
- Finansposterne (afsnit 7)

4. Skatter og tilskud

I dette afsnit beskrives de to første poster i resultatopgørelsen, nemlig skatter samt generelle tilskud/udligning. Disse poster beskrives hver for sig nedenfor i afsnit 4.2 og 4.3. Først beskrives kommunens valg mellem statsgaranti og selvbudgettering (afsnit 4.1).

4.1 Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering

Kommunen har hvert år valget mellem et statsgaranteret eller et selvbudgetteret udskrivningsgrundlag. Nedenstående tabel viser hvilket valg kommunen har foretaget siden 2007 og om det var et rigtigt valg eller ej:

Tabel 10 Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering

Historik	Valg	Rigtigt valg	Forkert valg
2007	Selvbudgettering	-39,7	
2008	Selvbudgettering		2,0
2009	Statsgaranti	-159,2	
2010	Statsgaranti	-33,1	
2011	Statsgaranti	-49,8	
2012	Statsgaranti	-34,4	
2013	Statsgaranti	-130,5	
2014	Statsgaranti	-121,4	
2015	Statsgaranti	-33,6	
2016 (næsten endelig)	Statsgaranti	-17,1	
2017 (foreløbig)		0,0	
I alt		-618,8	2,0

Tabellen viser, at Randers Kommune – bortset fra år 2008 – har valgt rigtigt. Den samlede ”værdi” af disse valg kan opgøres til godt 600 mio. kr.

Beregningerne for 2018 viste på budgetlægningsstidspunktet en forventet gevinst ved statsgaranti på 7,0 mio. kr. Følsomhedsanalyser viste, at kommunens egne variable skulle ændres meget før valget tippede til fordel for selvbudgettering. Den største usikkerhed knytter sig til væksten på landsplan, der kun skal stige lidt, før selvbudgettering vil være mest fordelagtig.

Ved valg af statsgaranti er der budgetsikkerhed, hvorimod selvbudgettering skaber stor usikkerhed om afregningsbeløbet i 2021. Historisk er der desuden tegn på, at risikoen ved selvbudgettering er større end en eventuel gevinst ved selvbudgettering.

På den baggrund besluttede byrådets (ved 2. behandling af budgettet den 12. oktober 2017) at vælge det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2018.

4.2 Skatter

Nedenstående tabel viser de budgetterede skatteindtægter i budget 2018-21:

Tabel 11 Skatter i budget 2018-21

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Indkomstskat	-3.846,4	-4.030,7	-4.168,4	-4.324,4
Selskabsskat	-32,6	-66,0	-65,8	-65,9
Grundskyld	-293,5	-307,8	-323,0	-339,3
Dækningsafgift	-31,0	-28,8	-27,9	-25,7
Forskerskat	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Dødsboskat	-3,2	-3,0	-3,0	-3,0
Skatter i alt	-4.207,6	-4.437,2	-4.589,0	-4.759,3

(Negative beløb angiver indtægter)

Der er budgetteret med skatteindtægter i 2018 for i alt 4.208 mio. kr. Langt den største del (ca. 91%) af skatterne vedrører den kommunale indkomstskat, jf. nedenfor:

Indkomstskat

Der er fastsat uændret udskrivningsprocent på 25,6% i 2018. Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag udgør 15.039 mio. kr. og dermed bliver skatteindtægten på 3.850,1 mio. kr. Herfra skal fratrækkes bidrag til det skrå skatteloft på 3,7 mio. kr. hvormed den samlede indkomstskat bliver 3.846,4 mio. kr.

Udskrivningsgrundlaget for 2019 er beregnet med udgangspunkt i KL's skøn over udskrivningsgrundlaget i 2016 fremskrevet med den forventede statsgarantivækst for 2016-19. Tilsvarende for 2020 og 2021, hvor udgangspunktet er det skønnede udskrivningsgrundlag for henholdsvis 2017 og 2018:

Tabel 12 – Indkomstskat i budget 2018-21

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Udskrivningsgrundlag	15.039,4	15.760,0	16.298,2	16.908,3
Forskudsskat (25,6%)	-3.850,1	-4.034,6	-4.172,3	-4.328,5
Bidrag til skrå skatteloft	3,7	3,8	4,0	4,1
Indkomstskat i alt	-3.846,4	-4.030,7	-4.168,4	-4.324,4

(Negative beløb angiver indtægter)

Selskabsskat

Selskabsskatterne vedrørende indkomståret 2015 afregnes i 2018.

Nedenstående tabel specificerer den budgetterede selskabsskat i 2018-21:

Tabel 13 - Selskabsskat

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Vedr. indkomstår 2015				
Selskabsskat	-55,4	-62,0	-61,8	-61,9
Afregning mellem kommuner	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
I alt 2015	-59,4	-66,0	-65,8	-65,9
Afregning vedr. gamle år				

Efterreguleringer vedr. Vestas	-23,6			
Viderefordeling til andre kommuner vedr. Vestas	57,9			
Efterreguleringer (øvrige selskaber)	-7,5			
I alt (gamle år)	26,8			
Selskabsskat i alt	-32,6	-66,0	-65,8	-65,9

(Negative beløb angiver indtægter)

Tabellen viser, at der også i 2018 har været store efterreguleringer vedrørende Vestas. Ifølge oplysninger fra SKAT anses sagen vedrørende Vestas nu for lukket, således at der ikke er behov for at budgettere yderligere efterreguleringer i 2019 og frem. Det skal bemærkes, at selskabsskatten udlignes med 50% (se også afsnit 4.3 nedenfor).

Grundskyld

Der er fastsat uændret grundskyldspromille (27,93) i 2018, hvilket giver et provenu på 293,5 mio. kr., jf. nedenstående tabel, der desuden viser provenuet i overslagsårene:

Tabel 14 Grundskyld

Provenu, mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Grundskyld landbrug (7,2 promille)	-23,1	-23,8	-24,6	-25,5
Grundskyld, øvrige (27,93 promille)	-270,4	-283,9	-298,4	-313,8
Grundskyld i alt	-293,5	-307,8	-323,0	-339,3

(Negative beløb angiver indtægter)

Dækningsafgift

Promillen for dækningsafgift af forretningsejendomme kan højst være 10 promille. I budget 2018 er promillen fastlagt til 4,0 (hvilket er et fald på 0,5 promillepoint i forhold til 2017). Promillen er tidligere besluttet sænket med yderligere 0,5 promille point i 2019 (til 3,5 promille).

Med budgetforliget blev det besluttet at sænke dækningsafgiften med yderligere 0,5 promillepoint i 2020 og 2021, således at promillen i 2021 udgør 2,5 promille. Der er budgetteret med en indtægt på i alt 31,0 mio. kr., hvoraf 24,9 mio. kr. vedrører dækningsafgift af forretningsejendomme:

Tabel 15 - Dækningsafgift

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Dækningsafgift på forretningsejendomme (4,5 promille i 2017, 4,0 i 2018 og 3,5 i 2019 og 2020)	-24,9	-22,5	-21,1	-18,5
Dækningsafgift af grundværdier, off. Ejendomme (13,965 promille)	-0,9	-0,9	-1,0	-1,1
Dækningsafgift af grundværdier, statens ejendomme (13,965 promille)	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Dækningsafgift af forskelsværdier, statens ejendomme (8,75 promille)	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5
Dækningsafgift af forskelsværdier, off. Ejendomme (8,75 promille)	-4,4	-4,5	-4,9	-5,2
Dækningsafgift i alt	-31,0	-28,8	-27,9	-25,7

(Negative beløb angiver indtægter)

4.3 Generelle tilskud/udligning

Nedenstående tabel viser posterne under tilskud/udligning:

Tabel 16 - Tilskud og udligning i budget 2018-21

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Landsudligning - beløb i nettoudligning	-1.220,6	-1.181,6	-1.181,0	-1.191,4
Tilskud vedr. højt strukturelt underskud	-229,8	-236,1	-248,1	-259,9
Statstilskud	-43,1	-7,1	17,1	40,8
Betinget bloktilskud, service	-51,2	-51,4	-51,5	-51,7
Betinget bloktilskud, anlæg	-17,1	-17,1	-17,2	-17,2
Ekstraordinært finansieringstilskud	-90,5	-90,0	-45,0	-45,0
Udligning vedr. selskabsskat	-47,2	-38,4	-38,4	-38,7
Udlændingeudligning (netto)	23,5	24,3	25,0	25,9
Beskæftigelsestilskud	-234,1	-237,1	-210,2	-213,3
Særlige tilskud i alt	-41,4	-39,7	-40,7	-41,6
Regionalt udviklingsbidrag	13,1	13,5	13,9	14,3
TOTAL	-1.938,4	-1.860,8	-1.776,1	-1.777,9

(Negative beløb angiver indtægter)

Tilskud/udligning giver en samlet indtægt på 1.938,4 mio. kr. i 2018. Som tidligere nævnt har byrådet besluttet at vælge det statsgaranterede udskrivningsgrundlag i 2018 – og dermed også de statsgaranterede tilskuds- og udligningsbeløb i 2018. For 2019-21 er beløbene beregnet via KL's skatte- og tilskudsmodel.

Nedenfor beskrives de største punkter i ovenstående tabel:

Landsudligning – nettoudligning (61%)

Landsudligningen udgør den klart største post med en indtægt på 1.220,6 mio. kr. i 2018.

Landsudligningen omfatter alle kommuner i hele landet. Udligningen foretages ved at beregne kommunens strukturelle overskud/underskud, der er forskellen mellem kommunens beregnede udgiftsbehov og kommunens beregnede skatteindtægter. Det strukturelle overskud/underskud kan betragtes som et samlet udtryk for kommunens økonomiske situation. For Randers Kommune ser tallene ud som følger:

Tabel 17 – Opgørelse af strukturelt underskud i 2018

	Mio kr.
Beregnet skatteindtægt	4.019,8
Udgiftsbehov	6.020,1
Strukturelt underskud	2.000,3

Det strukturelle underskud på 2.000,3 mio. kr. ganges med udligningsniveauet (61%), hvorved fås et udligningsbeløb på 1.220,2 mio. kr. Hertil lægges en korrektion vedrørende overudligning på 0,4 mio. kr., hvorved fås et udligningsbeløb i landsudligningen 1.220,6 mio. kr.

Tilskud til kommuner med højt strukturelt underskud

Højt strukturelt underskud er defineret som et underskud, der er større end 95% af det landsgennemsnitlige strukturelle underskud. Den del af kommunens underskud, der overstiger denne grænse, udlignes med yderligere 32%.

I Randers Kommune er det strukturelle underskud 718,2 mio. kr. højere end den nævnte grænse og dermed fås et udligningsbeløb på 229,8 mio. kr. vedrørende denne udligningsordning.

Bloktilskud

Bloktilskudspuljen er i 2018 opgjort som vist i nedenstående tabel, hvor Randers Kommunes andel svarer til kommunens andel af folketallet (1,71%):

Tabel 18 - Bloktilskud i 2018

Mio. kr.	Land	Randers
Permanent tilskud	-69.614	-1.188,5
Betinget bloktilskud vedr. service	-3.000	-51,2
Betinget bloktilskud vedr. anlæg	-1.000	-17,1
Permanent tilskud inkl. betinget	-73.614	-1.256,7
Balancetilskud	13.328	227,5
Budgetgaranti	-255	-4,3
Lov- og cirkulæreprogram	-62	-1,1
Andre reguleringer	-1.269	-21,7
Bloktilskudspulje før fradrag	-61.871	-1.056,3
Finansieringsbidrag landsudligning	48.222	823,3
Finansiering højt strukturelt underskud	6.820	116,4
Pulje til overgangstilskud m.m.	305	5,2
Restpulje	-6.523	-111,4

(Negative beløb angiver indtægter)

Den samlede pulje på landsplan (før fradrag) udgør 61,9 mia. kr. Herfra skal fraregnes finansieringsbidrag til udligningsordningerne, således at det samlede beløb til udbetaling udgør 6,5 mia. kr. på landsplan - svarende til 111,4 mio. kr. for Randers.

En del af de 111,4 mio. kr. er imidlertid betinget af, at kommunerne under ét overholder servicrammen og anlægsrammen på landsplan. Som tidligere år er 3 mia. kr. af bloktilskuddet på landsplan gjort betinget af, at kommunerne overholder den aftalte servicramme. De 3 mia. kr. svarer til 51,2 mio. kr. for Randers Kommune. På samme måde er 1 mia. kr. af bloktilskuddet (svarende til 17,1 mio. kr. for Randers Kommune) gjort betinget af overholdelse af anlægsrammen.

Nedenfor beskrives det betingede bloktilskud på hhv. service og anlæg lidt nærmere:

Betinget bloktilskud, service

Sanktion på budget

Budgetsanktionen er som udgangspunkt kollektiv i 2018. Økonomi- og indenrigsministeren er dog bemyndiget til at gøre sanktionen delvis individuel, hvis det vurderes, at enkeltkommuner ikke har udvist en passende budgetadfærd.

Det er i budgettet forudsat at kommunerne under ét holder sig indenfor den aftalte ramme, og at det betingede bloktilskud derfor kommer til udbetaling.

Sanktion på regnskab 2018

En eventuel regnskabssanktion i 2018 udmåles i forhold til de samlede kommunale budgetter for service. Sanktionen er delt i en individuel del (60 pct.), som betales af de kommuner, som måtte have overskredet det oprindelige budget. De resterende 40% fordeles blandt alle landets kommuner som en kollektiv sanktion.

Da modregningen vil ske i forhold til de vedtagne budgetter for 2018 har Randers Kommune - i lighed med tidligere år - indregnet en bufferpulje på servicebudgettet. Som tidligere nævnt udgør bufferen 25,8 mio. kr. i 2018 og 40 mio. kr. i 2019 og frem.

Betinget bloktilskud, anlæg

Sanktion på budget

I lighed med 2017 er der også i 2018 loft over de kommunale anlægsinvesteringer. 1 mia. kr. af bloktilskuddet er betinget af, at kommunerne overholder det aftalte niveau ved budgetvedtagelsen.

Det er i budgettet forudsat, at kommunerne under ét holder sig indenfor den aftalte anlægsramme, og at det betingede bloktilskud på 1 mia. kr. derfor kommer til udbetaling.

Sanktion på regnskab

Kommunernes regnskab for bruttoanlæg er ikke omfattet af en sanktionsmekanisme i 2018. Det er dog en central forudsætning for økonomaftalen i 2018, at de kommunale anlægsudgifter både i budgetterne og regnskaberne holdes indenfor det forudsatte anlægsniveau på 17 mia. kr. på landsplan.

Ekstraordinært finansieringstilskud

Kommunerne har også i 2018 fået et ekstraordinært finansieringstilskud. Tilskuddet er i alt på 3,5 mia. kr., hvoraf de 2 mia. kr. er fordelt til kommuner med økonomiske udfordringer:

- 1 mia. kr. fordeles efter indbyggertal til kommuner med et strukturelt underskud pr. indbygger over landsgennemsnittet (i Randers Kommune er det strukturelle underskud pr. indbygger: 20.255 kr. mod landsgennemsnittet på 13.666 kr.)
- 1 mia. kr. fordeles efter indbyggertal til kommuner med et beskatningsgrundlag pr. indbygger under 189.130 kr. pr. indbygger (i Randers Kommune er beskatningsgrundlaget 163.491 kr. pr. indbygger)

Randers Kommune opfylder således begge kriterier og modtager derfor 90,5 mio. kr. i ekstraordinært finansieringstilskud i 2018. Dette er ca. 30 mio. kr. mere end en fordeling af samtlige 3,5 mia. kr. efter den sædvanlige fordelingsnøgle (folketallet) ville have resulteret i.

Partierne bag budgetforliget 2018-2021 vurderer, at det er yderst usikkert om reformen af kommunernes ud-ligningssystem vil træde i kraft allerede fra 2019. Derfor er det forudsat, at Randers Kommune også i 2019 vil modtage et ekstraordinært finansieringstilskud af samme størrelse som i 2018. Hvis finansieringstilskuddet herefter bortfalder, må der forudsættes en overgangsordning for at afbøde de byrdefordelmæssige konsekvenser for de enkelte kommuner. Forligspartierne har således forudsat et tilskud på 45 mio. kr. i 2020 og 2021. Samtidig annulleres den forudsatte gevinst vedrørende de forsikrede ledige i 2020 og 2021 (jf. nedenfor).

Beskæftigelsestilskud (forsikrede ledige)

Beskæftigelsestilskuddet på 234,1 mio. kr. skal dække kommunens udgifter til dagpenge og aktivering af de forsikrede ledige.

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2018-21

Som systemet er opbygget, bliver kommunerne i de enkelte landsdele kompenseret fuldt ud for udgifterne på området, men for den enkelte kommune kan der være tale om over- eller underkompensation. Randers Kommune har de seneste år haft ”overskud” på ordningen – derfor var der også oprindeligt i basisbudgettet indregnet et forventet overskud på 30 mio. kr. i 2018 og frem.

Finansieringsordningen vedrørende de forsikrede ledige vil måske indgå som et element i den samlede udligningsreform. Hvis dette sker, kan der ikke længere forventes en gevinst af ordningen for Randers Kommune. Derfor er det i budgetforliget forudsat, at gevinsten på 30 mio. kr. bortfalder i 2020 og 2021.

5. Skattefinansieret drift

Den skattefinansierede drift kan opdeles i to hovedgrupper, nemlig serviceudgifter og indkomstoverførsler m.m. Opdelingen er vigtig, fordi der er opstillet en serviceramme, som kommunerne skal overholde, og fordi kommunens styring af udgifterne afhænger af, om der er tale om en serviceudgift eller ej (se afsnit 8).

Helt overordnet gælder, at indkomstoverførslerne består af en række meget lovbundne (og dermed vanskeligt styrbare) områder som førtidspension, dagpenge, kontanthjælp, medfinansiering på sundhedsområdet osv. Serviceudgifterne består af alle øvrige udgifter, hvoraf de største udgør udgifterne til småbørnsområdet, skoleområdet, socialområdet og ældreområdet.

I nedenstående afsnit beskrives først serviceudgifterne og dernæst indkomstoverførsler.

For serviceudgifterne beskrives først servicerammen (afsnit 5.1), dernæst de indarbejdede demografireguleringer (afsnit 5.2) og endelig udviklingen i de budgetterede udgifter i budgetperioden for hvert bevillingsområde (afsnit 5.3).

5.1 Serviceramme

Regeringsaftalen indebærer, at der – i lighed med sidste år – er et betinget balancetilskud på 3 mia. kr. (svarende til 51,2 mio. kr. for Randers Kommune).

Som tidligere beskrevet er der indført en regnskabssanktion der indebærer, at hvis de kommunale serviceudgifter for kommunerne under ét overskrider budgettet, nedsættes bloktilskuddet i det følgende år tilsvarende. Nedsættelsen vil ske som en kombination af individuelle (60%) og kollektive nedsættelser (40%).

Den individuelle modregning opgøres i forhold til størrelsen af den enkelte kommunes budgetoverskridelse. Som følge heraf har Randers Kommune (i lighed med tidligere år) indregnet en ikke finansieret servicebuffer (modposten er placeret under finansforskydninger). Bufferen for 2018 er 25,8 mio. kr. og er fastlagt, så Randers Kommunes servicebudget for 2018 præcist svarer til den vejledende ramme udmeldt fra KL:

Tabel 19 – Serviceramme

	Mio. kr.
Servicebudget 2018	4.019,5
KL's vejledende serviceramme	4.019,5
Forskel	0,0

For overslagsårene er der (i lighed med tidligere år) indregnet en buffer på 40 mio. kr.

5.2 Demografi

I dette afsnit beskrives de samlede demografireguleringer i budget 2018-21.

Der foretages reguleringer på følgende områder som følge af den demografiske udvikling:

- Småbørnsområdet
- Skoleområdet
- Ældreområdet
- Socialområdet

Grundlaget for demografimodellerne er kommunens egen befolkningsprognose 2018-2030. Modellerne på de 4 områder er uændrede i forhold til de modeller, der blev anvendt i budget 2017-20.

I budgetforliget blev det aftalt, at der som led i budgetlægningen for 2019-2022 skal gennemføres en analyse af alle kommunens demografimodeller med henblik på en vurdering af opbygningen af disse. Det forventes, at resultatet af denne analyse kan fremsendes til byrådet sammen med basisbudgettet for 2019-22.

Nedenstående tabel viser de beløb, der er indregnet som følge af demografien. Tabellen viser ændringerne i forhold til 2017.

Tabel 20 – Demografi i budget 2018-21 (ændring i forhold til 2017)

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Småbørn	3,2	6,0	9,5	16,0
Skole	0,1	-0,9	-3,7	-7,5
Social	3,5	7,7	11,3	15,0
Omsorg	12,0	32,4	57,1	80,3
I alt	18,8	45,2	74,2	103,8

(- angiver mindreudgifter)

Tabellen viser merudgifter på 18,8 mio. kr. i 2018 i forhold til 2017. I 2021 er der merudgifter på 103,8 mio. kr. i forhold til 2017.

Som det fremgår er det især omsorgsområdet, der medfører stigende udgifter. Ud af de 103,8 mio. kr. i merudgifter i 2021 tegner omsorgsområdet sig alene for de 80,3 mio. kr.

Nedenstående tabel viser ændringer i forhold til 2018 – altså når budgettet sammenlagt er fremskrevet med ovennævnte 18,8 mio. kr. fra 2017 til 2018. Tabellen kan bruges til at forklare ændringer over årene med udgangspunkt i de fastlagte budgetbeløb i 2018:

Tabel 21 - Demografi i budget 2018-21 (ændring i forhold til 2018)

1.000 kr.	2019	2020	2021
Småbørn	2,7	6,3	12,8
Skole	-0,9	-3,8	-7,6
Social	4,2	7,8	11,5
Omsorg	20,5	45,1	68,3
I alt	26,4	55,5	85,1

(- angiver mindreudgifter)

Tabellen viser, at udgifterne på børneområdet stiger med 12,8 mio. kr. i forhold til 2018. På skoleområdet er der derimod tale om et fald på 7,6 mio. kr. i forhold til 2018. På socialområdet er der en stigning på 11,5 mio. kr. i 2021 i forhold til 2018, og på omsorgsområdet er der tale om en stigning på 68,3 mio. kr. fra 2018 til 2021.

5.3 Udviklingen i serviceudgifter

Serviceudgifterne i budget 2018-21 forventes at udvikle sig som følger:

Tabel 22 – Udviklingen i serviceudgifter

Mio. kr., 2018 PL	2018	2019	2020	2021
Serviceudgifter ekskl. buffer	3.993,8	3.976,0	3.968,2	3.989,4
Servicebuffer	25,8	40,0	40,0	40,0
I alt	4.019,5	4.016,0	4.008,2	4.029,4

Tabellen viser, at serviceudgifterne ekskl. buffer (målt i faste priser) falder med ca. 18 mio. kr. fra 2018 til 2019 og yderligere med ca. 8 mio. kr. i 2020, mens der fra 2020 til 2021 er en stigning på ca. 23 mio. kr.

Nedenstående tabel specificerer udviklingen i serviceudgifterne pr. bevillingsområde. Efter tabellen er der en kort beskrivelse af udviklingen på de enkelte bevillingsområder. For en del områder er hovedforklaringen i udviklingen de indarbejdede demografireguleringer jf. afsnit 5.2 ovenfor. Der henvises til ”Budgetbemærkninger 2018-21” for en mere udførlig beskrivelse.

Tablet 23 – Serviceudgifter fordelt på udvalg og bevillingsområder

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Økonomiudvalget	607,7	596,6	568,0	562,0
1.1 Administration ekskl. buffer	550,7	522,9	498,7	489,7
Servicebuffer	25,8	40,0	40,0	40,0
1.2 Politisk organisation	15,0	18,7	14,5	17,5
1.3 Erhverv og turisme	16,3	15,1	14,8	14,8
Børn og skole	1.446,9	1.432,5	1.432,0	1.434,7
2.1 Skole	885,2	871,2	867,3	863,6
2.3 Børn	379,8	379,3	382,7	389,2
2.4 Familie	182,0	182,0	182,0	182,0
Beskæftigelsesudvalget	31,7	31,7	30,7	30,7
Socialudvalget	507,0	511,6	515,2	519,5
4.1 Forebyggende foranstaltninger	63,1	63,1	63,1	63,7
4.2 Tilbud til voksne	443,9	448,4	452,1	455,7
Miljø og teknik	316,6	315,4	315,5	312,6
Kultur og fritid	169,6	168,3	168,3	168,3
Sundhed og omsorg	936,5	956,5	975,1	998,3
7.1 Sundhed	105,7	107,0	101,9	101,9
7.2 Omsorg	830,8	849,4	873,1	896,4
Landdistriktsudvalget	3,5	3,5	3,4	3,3
I alt	4.019,5	4.016,0	4.008,2	4.029,4

Økonomiudvalget

Administration

Udgifterne til administration falder fra 550,7 mio. kr. i 2018 til 489,7 mio. kr. i 2021, altså med 60,9 mio. kr.

Følgende to poster forklarer hovedparten af dette fald. Begge disse forhold vedrører alle udvalg/bevillingsområder, men er i første omgang placeret under økonomiudvalget, indtil den nærmere udmøntning er afklaret:

Moderniserings- og effektiviseringsprogram (MEP)

Der er indarbejdet følgende mindreudgifter som følge af MEP-programmet:

Tablet 24 - MEP pulje i budget 2018-21

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021
MEP pulje i budget 2018-21	-2,0	-10,6	-19,3	-28,0

De 2 mio. kr. vedrørende 2018 er som udgangspunkt forudsat udmøntet inden udgangen af 2017. Udmøntningen vedrørende 2019 og frem afventer yderligere udmeldinger fra KL – herunder ny lovgivning, der kan understøtte implementeringen af de nævnte mindreudgifter.

Ingen prisfremskrivning

Ved budgetlægningen for 2017-2020 blev det besluttet, at budgettet til varekøb og tjenesteydelser ikke skulle fremskrives i perioden 2018-2020. Mindreudgiften herved blev beregnet til hhv. 9 mio. kr. 18 mio. kr. og 27 mio. kr.

Beløbet vedrørende 2018 er udmøntet i det foreliggende budget. Tilbage er der følgende puljer vedrørende 2019 og frem:

Tabel 25 – Pulje vedrørende ingen prisfremskrivning

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Ingen prisfremskrivning - pulje		-9,1	-18,2	-18,2

Den konkrete udmøntning af ovennævnte puljer afventer budgetlægningen for de respektive år.

Udover ovennævnte poster er der en lang række mindre poster, der tilsammen forklarer udviklingen fra 2018 til 2021. Som eksempel kan nævnes budgetforliget, hvor en række bevillinger kun gives i 2018/19 – det drejer sig om flere ressourcer til Plan og Byg (1,5 mio. kr. i 2018 og 2019), familieafdelingen (2,5 mio. kr. i 2018) og styrkelse af jobcentret (2 mio. kr. i 2018 og 2019).

Der henvises til budgetskemaet på bevillingsområde 1.1 for en nærmere specifikation.

Politisk organisation

Årsagen til merudgiften i 2019 og 2021 skyldes hhv. forventet folketingsvalg/EU-valg (2019) samt kommunalvalg (2021).

Erhverv og turisme

Årsagen til faldet fra 2018 til 2019 på godt 1 mio. kr. skyldes, at der i 2018 er afsat 1,3 mio. kr. til Randers Regnskov til det videre arbejde med Genbanken (0,4 mio. kr.) og videreudvikling af jaguaranlægget (0,9 mio. kr.).

Børn og skole udvalget

Skoleområdet

På skoleområdet falder budgettet fra 885,3 mio. kr. i 2018 til 863,6 mio. kr. i 2021, altså et fald på 21,6 mio. kr. Faldet skyldes primært følgende tre områder:

- Demografi – som følge af den demografiske udvikling er budgettet i 2021 7,6 mio. kr. lavere end i 2018.
- Ekstra midler til specialundervisning i 2017 og 2018 (budgetforlig 2017-20) – ved budgetforliget for 2017-20 blev budgettet til specialundervisning forhøjet med 13 mio. kr. fordelt med 5,4 mio. kr. i 2017 og 7,6 mio. kr. 2018.
- Specialundervisning (budgetforlig 2018) – ved budgetforliget 2018-21 blev der givet et engangsbeløb på 6 mio. kr. til specialundervisning i 2018.

Sammenlagt medfører ovennævnte 3 poster et fald fra 2018 til 2021 på godt 21 mio. kr.

Børn 0- 5 år

På børneområdet er der tale om en samlet stigning fra 379,8 mio. kr. i 2018 til 389,2 mio. kr. i 2021, altså en stigning på 9,4 mio. kr.

Stigningen skyldes primært følgende to forhold:

- Demografi - som følge af den demografiske udvikling er budgettet 12,8 mio. kr. højere i 2021 end i 2018.
- Forsøg med længere åbningstid i dagtilbud – byrådet har tidligere bevilget 6 mio. kr. til forsøg med længere åbningstid i dagtilbud en 2 årig periode – fordelt med 3 mio. kr. i 2017 og 3 mio. kr. i 2018. Budgettet i 2019 og frem er således 3 mio. kr. mindre end i 2018.

Familieområdet

Her er ingen ændring fra 2018 til 2021. Under økonomiudvalget er dog afsat 2,5 mio. kr. i 2018 til familieområdets administrationsbudget. Det varige niveau for administrationsbudgettet på familieområdet fastlægges i forbindelse med budget 2019-22 som led i drøftelserne om hele budgettet på familieområdet – herunder hel eller delvis sanering af afdelingens resterende gæld.

Beskæftigelsesudvalget

Her er beløbet stort set uændret fra 2018 til 2021 bortset fra et fald på 1 mio. kr. fra 2019 og frem. Faldet skyldes, at udgifterne til boliger til flygtninge forventes at falde med 1 mio. kr. fra 2019 og frem.

Socialudvalget

På børneområdet (forebyggende foranstaltninger) er der stort set ingen ændringer i budgetperioden.

På voksenområdet stiger budgettet fra 443,9 til 455,7 mio. kr. svarende til en stigning på 11,9 mio. kr. Årsagen hertil er primært demografireguleringerne på området.

Miljø og teknik udvalget

Budgettet falder fra 316,6 mio. kr. i 2018 til 312,6 mio. kr. i 2021 – svarende til et fald på 4,0 mio. kr.

Faldet skyldes primært, at der er fremrykket budget fra overslagsårene til investering i materiel i hhv. drifts-afdelingen og ejendomsservice. Hertil kommer, at der jf. budgetforliget er afsat knap 0,5 mio. kr. i 2018 til gratis ældrekørsel med bus i Purhus.

Kultur- og fritidsudvalget

På kultur og fritidsområdet falder budgettet med 1,3 mio. kr. fra 2018 til 2019 og forbliver derefter konstant.

Faldet fra 2018 til 2019 skyldes to forhold:

- Kulturhusvision – der er afsat 0,5 mio. kr. i 2018 til støtte af Kulturhusvision 2020
- Stadsarkivet – Den ekstraordinær bevilling på 0,8 mio. kr. til stadsarkivet ophører i 2019.

Sundheds- og omsorgsudvalget

Sundhed

Budgettet stiger med 1,3 mio. kr. fra 2018 til 2019 og falder dernæst med 5,1 mio. kr. i 2020 og frem.

Stigningen på 1,3 mio. kr. fra 2018 til 2019 skyldes, at der i 2018 er afsat 1,8 mio. kr. til projekt ”Tjek dit helbred”, mens der i 2019 (jf. budgetforliget) er afsat 3,0 mio. kr.

Faldet fra 2019 til 2020 med godt 5 mio. kr. skyldes primært, at de i budgetforliget afsatte beløb i 2019 til projekt ”Tjek dit helbred” (3 mio. kr.) og ”parterapi og familieiværksættere” (1,5 mio. kr.) udløber i 2020.

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2018-21

Omsorg

Budgettet på omsorgsområdet stiger fra 830,8 mio. kr. i 2018 til 896,4 mio. kr. i 2021 – altså med 65,5 mio. kr.

Hovedforklaringen på denne stigning er de foretagne demografireguleringer på området. Disse reguleringer betyder således i sig selv stigende udgifter på 68,3 mio. kr. fra 2018 til 2021.

I modsat retning trækker, at området i 2019 begynder at afdrage på lån på 5,1 mio. kr. vedr. diverse velfærds-teknologiske løsninger i forbindelse med Fremtidens Plejehjem. De 5,1 mio. kr. lånes i kommunekassen og afdrages af området over 3 år, første gang i 2019 (jf. beslutning i byrådet den 17/5 2016). Budgettet er således nedskrevet med 1,7 mio. kr. i hvert af årene 2019-21.

5.4 Indkomstoverførsler m.m.

Indkomstoverførsler m.m. dækker over følgende fire poster:

Tabel 26 – Specifikation af poster ”Indkomstoverførsler mm.”

Mio. kr., faste priser	2018	2019	2020	2021
Indkomstoverførsler	1.403,8	1.427,1	1.460,1	1.493,9
Aktivitetsbestemt medfinansiering	360,0	362,4	364,7	366,4
Forsikrede ledige	204,1	204,1	204,1	204,1
Indtægter fra central refusionsordning	-16,2	-16,2	-16,2	-16,2
I alt	1.951,7	1.977,4	2.012,7	2.048,2

(Negative beløb angiver indtægter)

Budgettet udgør altså i alt knap 2 mia. kr. og svarer dermed til ca. 1/3 af kommunens udgiftsbudget.

Som det fremgår af tabellen udgør ”indkomstoverførsler” klart den største post. Det er også her den største udgiftsvækst i budgetperioden ligger.

Nedenfor beskrives de enkelte poster nærmere:

Indkomstoverførsler

Udgifterne til indkomstoverførslerne kan specificeres som følger:

Tabel 27 – Indkomstoverførsler i budget 2018-21

Mio. kr., faste priser	2018	2019	2020	2021
Kontant- og uddannelseshjælp inkl. revalideringsydelse	255,3	259,7	265,5	271,5
Ressourceforløbsydelse (ekskl. Jobafklaring)	59,0	60,0	61,4	62,9
Ledighedsydelse	48,0	49,1	50,3	51,5
Integrationsydelse (ikke integrationsprogram)	5,4	5,5	5,6	5,7
Sygedagpenge	131,0	133,4	136,5	139,8
Jobafklaring	50,8	52,1	53,3	54,5
Førtidspension	478,8	486,6	497,7	509,2
Personlige tillæg	12,2	12,4	12,7	13,0
Fleks og skånejob	147,0	149,7	153,2	156,7
Seniorjob	12,4	12,7	13,0	13,3
Integration	13,2	13,4	13,7	14,0
Driftsudgifter til aktivering m.m.	64,7	64,6	66,1	67,6
Øvrig beskæftigelsesindsats	21,8	22,1	22,8	23,4
Boligyldelse (til pensionister)	52,1	53,0	54,3	55,6
Boligsikring (individuel boligstøtte)	52,0	52,8	54,0	55,2
Indkomstoverførsler i alt	1.403,8	1.427,1	1.460,1	1.493,9

Områderne ovenfor er omfattet af budgetgaranti på landsplan (eller en ordning svarende hertil). Det betyder, at hvis udgifterne ikke stiger så meget som forventet, vil kommunernes bloktilskud blive reduceret tilsvarende. Og hvis udgifterne stiger mere end forventet, vil kommunerne blive kompenseret tilsvarende. Dette betyder dog ikke, at den enkelte kommune nødvendigvis bliver kompenseret fuldt ud. Dette afhænger bl.a. af, om udviklingen i den enkelte kommune afviger fra udviklingen på landsplan.

Overslagsårene er budgetteret med udgangspunkt i forventningerne på landsplan. Det forudsættes således som udgangspunkt, at Randers Kommune vil følge udviklingen på landsplan – dog er udgifterne til førtidspension i 2019, 2020 og 2021 reduceret med henholdsvis 10 mio. kr., 16 mio. kr. og 26 mio. kr. i forhold til KL’s væksts-køn. Det skal hertil bemærkes, at der stadig er forudsat en vækst i udgifterne til førtidspension.

Den forventede vækst er blot ikke helt så stor som forudsat på landsplan. Forklaringen herpå er primært den, at der i Randers Kommune forventes en større afgang fra førtidspension end landsgennemsnittet.

De enkelte poster kan specificeres nærmere i underpunkter. Nedenfor vises fx specifikationen vedrørende ”integration”:

Tabel 28 – Specifikation vedrørende integration

Mio. kr., faste priser	2018	2019	2020	2021
Integrationsydelse	26,8	27,2	27,8	28,4
Driftsudgifter inkl. danskuddannelse	19,8	20,6	21,1	21,6
Resultattilskud	-9,5	-9,6	-10,4	-10,6
Grundtilskud	-23,9	-24,8	-24,8	-25,4
I alt	13,2	13,4	13,7	14,0

Tabellen viser, at de 13,2 mio. kr. dækker over udgifter til integrationsydelse og driftsudgifter samt indtægter i form af resultattilskud og grundtilskud.

Der henvises til budgetbemærkningerne på bevillingsområde 3.1 for en nærmere beskrivelse af de enkelte poster i tabel 27.

Aktivitetsbestemt medfinansiering på sundhedsområdet

Kommunerne er medfinansierende på sundhedsområdet, idet der skal betales aktivitetsbestemte bidrag hver gang en borger i kommunen anvender en sundhedsydelse, hvad enten det er på sygehuset eller under sygesikringen.

Der sker fra 2018 en væsentlig ændring i kriterierne for opkrævning af den kommunale medfinansiering, idet kommunerne fremover skal betale en større andel af udgifterne for de mindste børn og for ældre, mens udgiftsandelen for de øvrige aldersgrupper sænkes.

Omlægningen af afregningsmodellen på området betyder en del forskydninger mellem de enkelte kommuner. Samtidig er der meget stor usikkerhed omkring tallene, da forudsætningerne i de enkelte kommuner kan ændres væsentligt fra år til år.

Som følge heraf er budgettet på området i 2018 og frem fastlagt med udgangspunkt i KL's og Sundhedsstyrelsens forventede niveau for Randers Kommune.

Forsikrede ledige

Udgifterne til de forsikrede ledige (dagpenge og indsats) dækkes af det såkaldte beskæftigelsestilskud.

Randers Kommune har de sidste år haft et overskud på dette område. Det endelige regnskabsresultat for 2016 viste et beskæftigelsestilskud på 231,3 mio. kr. og tilhørende udgifter på 197,8 mio. kr. – altså et overskud på 33,5 mio. kr.

I budgettet for 2018-21 er det forudsat, at der i 2018 og 2019 vil være et overskud på området på 30 mio. kr.

Fra 2020 og frem er der ikke forudsat et overskud, idet det forventes, at økonomien vedrørende de forsikrede ledige kommer til at indgå i den samlede reform af udligningssystemet. En sådan reform skal efter tidsplanen træde i kraft fra og med 2019. Der er dog først forudsat en virkning på beskæftigelsestilskuddet fra 2020 og frem, idet større ændringer i udligningssystemet må forventes gennemført via en indfasningsperiode.

Refusion for særligt dyre enkeltsager

Staten yder refusion af udgifter på enkeltsager, der overstiger et grænsebeløb, der reguleres årligt.

I Randers Kommune forventes indtægter for i alt 16,2 mio. kr. i 2018 og frem.

6. Anlæg

Kommunens anlægsudgifter er opdelt på følgende tre poster:

- Skattefinansieret anlæg
- Jordforsyning
- Ældreboliger

Nedenstående tabel viser de samlede anlægsudgifter opdelt på områder og på udgifter/indtægter.

Tabel 29 - Anlæg i budget 2018-21

1.000 kr. (2018 PL), netto	2018	2019	2020	2021	I alt
Skattefinansieret anlæg	170.981	140.674	131.388	135.862	578.905
Jordforsyning	-4.502	3.290	-5.118	-9.669	-15.999
Ældreboliger	23.699	0	0	0	23.699
Anlægsbudgettet i alt netto	190.178	143.964	126.270	126.193	586.605

Negative beløb angiver indtægter/overskud

Tabellen viser, at de samlede nettoanlægsudgifter i 2018 er på 190,2 mio. kr. fordelt med 171,0 mio. kr. på skattefinansieret anlæg, -4,5 mio. kr. på jordforsyning og 23,7 mio. kr. vedrørende ældreboliger.

Nedenfor beskrives de tre områder nærmere.

6.1 Skattefinansieret anlæg

De skattefinansierede anlægsudgifter i 2018 er netto 171,0 mio. kr. Brutto er der tale om en udgift på 194,9 mio. kr. og en indtægt på 23,9 mio. kr. Nedenstående tabel viser en specifikation af posterne under skattefinansieret anlæg (der henvises til investeringsoversigten for en yderligere specifikation):

Tabel 30 – Skattefinansierede anlægsudgifter i budget 2018-21

2018 priser (1.000 kr.)	2018	2019	2020	2021
Økonomiudvalget				
Salg af Kærsmindbadet	-12.765	0	0	0
Anlægsreserve	15.295	0	0	0
Børn- og skoleudvalget				
Folkeskoler	40.978	29.266	33.488	44.426
Sammenlægning af dagtilbud i Langå	5.000	5.000	5.000	0
Socialudvalget				
Faste ejendomme, indtægter	-1.276	0	0	0
Fremtidens aktivitetscenter		1.500		
Aktivitets- og samværstilbud, nyt aktivitets- hus til handicappede	3.035	3.035	0	0
Miljø- og teknikudvalget				
Bygningsvedligehold, pulje	35.791	35.503	36.552	36.552
Energibesparende foranstaltninger, pulje	26.141	26.141	26.141	26.141
Pulje til byfornyelse	3.713	3.900	3.900	3.900
Naturforvaltningsprojekter, ramme	3.231	3.751	3.751	3.751
Diverse vejprojekter m.v.	4.645	4.645	4.645	4.419

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2018-21

Anlæg af cykelstier, ramme	3.129	1.129	1.129	1.129
Udskiftning af gadelysarmatur	13.641			
Forskønnelse i Midtbyen	2.000			
Støjtavern langs E45	2.000			
Skovvangsvej i Assentoft	3.800			
Gadebelysning i Kousted	450			
Færger (Udbyhøj og Møllerup-Voer)	25	1.700	300	
Byen til vandet				
Opsparing klimabro		5.000	5.000	
Byen til vandet, ramme	7.757	7.741	7.741	12.360
Klimabåndet	1.185	204	-406	-964
Kultur- og fritidsudvalget				
Anlægspulje til idrætsformål (breddeidræt)	6.082	6.082	1.082	1.082
Ombygning af Vorup Skoles idrætshal	1.000	0	0	0
Breddeidrættens faciliteter	2.367	2.367	2.367	2.367
BMX-bane Langvang	1.500	0	0	0
Sundheds- og omsorgsvalget				
Huset Nyvang, servicearealer	-2.466	0	0	0
Møllevang demenslandsby	2.026	1.013	0	0
Landdistriktsudvalget				
Pulje til dårlige boliger	696	696	696	696
Liv i landsbyerne - bredbåndsfond	2.000	2.000	0	0
Nettoudgifter i alt	170.979	140.672	131.386	135.859

Som tidligere nævnt er der i 2018 indregnet en anlægsreserve på 15,3 mio.kr. Reserven er primært indarbejdet for at imødegå et eventuelt forbrug af opsparede midler på anlægssiden i 2018. Reserven er ikke finansieret, idet der er indregnet en modpost under finansforskydninger af tilsvarende beløb.

6.2 Jordforsyning

Anlægsbudgettet for jordforsyningen omfatter byggemodning samt køb og salg af jord til bolig- og erhvervsformål.

Formålet med jordforsyningens budget er at sikre et solidt fundament for en fortsat aktiv erhvervsudvikling og bosætningspolitik i Randers Kommune. Ifølge kommunens økonomistyringsregler skal budgettet til jordforsyning ”hvile i sig selv” i budgetperioden.

Budgettet for 2018-21 er udarbejdet på grundlag af det vedtagne budget 2017-20 og en tilpasning til de aktuelle forventninger i de kommende år.

Tabel 31 – Jordforsyningsbudget 2018-21

Mio. kr., 2018 priser	2018	2019	2020	2021
Salg af grunde	-24,3	-24,3	-24,3	-21,1
Byggemodning	19,2	26,9	18,5	10,8
Jordkøb	0,6	0,6	0,6	0,6
Renter og afdrag	4,1	4,3	4,4	4,4
Jordforsyning i alt	-0,4	7,6	-0,7	-5,2

Negative beløb angiver indtægter/overskud

Jf. tabellen er der i perioden 2018-21 afsat 75,5 mio. kr. til byggemodning samt 17,2 mio. kr. til renter og afdrag og 2,5 mio. kr. til jordkøb. De samlede udgifter på 95,1 mio. kr. dækkes stort set af de budgetterede salgsindtægter på 93,9 mio. kr. Medregnes pl-puljen under jordforsyning er der samlet set balance over budgetperioden inkl. renter og afdrag på tidligere lån knyttet til jordforsyningsområdet.

6.3 Ældreboliger

I det vedtagne budget 2018-2021 er der indarbejdet anlægsudgifter vedrørende ældreboliger på 23,7 mio. kr. i 2018, hvoraf hovedparten (nemlig 19,4 mio. kr.) vedrører Huset Nyvang.

Anlægsudgifterne afholdes inden for det samlede budget på ældreboliger, som tillige omfatter huslejeindtægter, lånefinansiering samt renter og afdrag jf. nedenstående tabel

Tabel 32 – Ældreboliger 2018-21

Mio. kr., 2018 priser	2018	2019	2020	2021
Drift (huslejeindtægter)	-43,4	-43,4	-43,4	-43,4
Anlæg	23,7	0,0	0,0	0,0
Lånefinansiering (inkl. beboerindskud)	-13,4	0,0	0,0	0,0
Renter og afdrag	38,6	39,2	39,9	40,6
Ældreboliger i alt	5,5	-4,1	-3,4	-2,8

Negative beløb angiver indtægter/overskud

Udgifterne til anlæg samt renter og afdrag på ældreboliglån dækkes af huslejeindbetalinger samt lånefinansiering. I 2018 er der samlet en nettoudgift på området, mens der i overslagsårene er tale om en nettoindtægt.

7. Finansposterne

Under finansposter beskrives kommunens lånoptagelse, afdrag på lån, udviklingen i kommunens langfristede gæld samt finansforskydninger.

7.1 Låneramme 2018-21

Randers Kommunes låneramme for 2018-21 er opgjort på grundlag af anlægsbudgettet i basisbudgettet og den dertilhørende automatiske låneadgang, jf. lånebekendtgørelsen. Derudover er der indarbejdet lånedispensationer fra puljen målrettet projekter med effektiviseringspotentiale, den ordinære lånepulje samt lånepuljen målrettet kommuner med lav likviditet jf. regeringsaftalen.

Lånerammen fremgår af nedenstående tabel:

Tabel 33 - Låneramme 2018-21

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Jordforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0
Overfladevand/klimatilpasning	0,0			
Gadebelysning	13,6	0,0	0,0	0,0
Færgedrift	0,0	1,7	0,3	0,0
Energibesparende foranstaltninger	26,1	26,1	26,1	26,1
Byfornyelse	3,3	3,7	3,7	3,7
Indefrysning af ejendomsskatter	1,7	1,7	1,7	1,7
Lånedispensation, effektiviseringspotentiale	28,0	0,0	0,0	0,0
Lånedispensation, borgernære investeringer	0,0			
Lånedispensation, ordinær pulje	4,0			
Lånedispensation, lav likviditet pulje	10,0	0,0	0,0	0,0
Ordinær låneadgang	86,8	33,3	31,9	31,6
Reserveret til deponeringsfritagelse hal 4	5,0			
Budgetteret ordinær lånoptagelse	81,8	33,3	31,9	31,6
Ældreboliger	10,1	0,0	0,0	0,0
Låneadgang i alt	96,9	33,3	31,9	31,6

Den ordinære låneadgang for 2018 udgør 86,8 mio. kr., og heraf er der reserveret 5 mio. kr. til deponeringsfritagelse vedr. hal 4. Der er budgetteret med en lånoptagelse på 81,8 mio. kr. Der er ikke budgetteret med lånefinansiering af jordkøb i budgetperioden.

I forbindelse med aftalen mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2018 er der afsat fire lånepuljer. Lånepuljerne fordeles på grundlag af konkrete ansøgninger. Forvaltningen har vurderet grundlaget for at fremsende ansøgninger til puljerne og på den baggrund blev der udarbejdet fire ansøgninger med henblik på, at byrådet som led i budgetforhandlingerne havde mulighed for at gøre brug af eventuelle dispensationer.

Tabel 34 - Lånepuljer 2018

Lånepuljer 2018	Randers Kommune projekter	Dispensation
Investeringer med effektiviseringspotentiale (250 mio. kr.)	Anlægsinvesteringer på skoleområdet som følge af strukturændringerne (28,4 mio. kr.)	28 mio. kr.
Strukturelle investeringer på borgernære områder (400 mio. kr.)	Skoleområdet: Udearealer, IT mm. (12 mio. kr.). Nye daginstitutioner i Langå og Harridslev (20 mio. kr.)	0 mio. kr.
Den ordinære lånepulje (200 mio. kr.)	Puljen er målrettet øvrige anlægsaktiviteter. I fordelingen lægges særligt vægt på kommunens aktuelle likviditet. RK ansøger om dispensation til bygningsvedligehold og vejprojekter (37,5 mio.kr.)	4 mio. kr.
Pulje til styrkelse af likviditeten (500 mio. kr.)	Der ansøges alene på baggrund af oplysninger om likviditeten i 2017 og 2018.	10 mio. kr.
Dispensationer i alt		42 mio. kr.

Der er på landsplan for 2018 afsat en lånepulje på 250 mio. kr. vedr. investeringer med effektiviseringspotentiale. Der gennemføres i disse år mange anlægsinvesteringer på skoleområdet som følge af strukturændringerne, og disse vurderes at have et effektiviseringspotentiale på driften. Randers Kommune ansøgte derfor, og der blev givet en dispensation på 28 mio. kr.

I økonomiaftalen er der for 2018 afsat en ny lånepulje målrettet strukturelle investeringer på de borgernære områder. Puljen udgør 400 mio. kr. i alt. Randers Kommune ansøgte om en dispensation til investeringer i udearealer samt IT på skoleområdet. Derudover blev der ansøgt om dispensation til nye daginstitutioner i Langå og Harridslev. Randers Kommune fik afslag på denne ansøgning.

Der er for 2018 på landsplan afsat en lånepulje 200 mio. kr. til investeringer og deponeringsfritagelse på øvrige anlægsområder. Randers Kommune ansøgte om dispensation til bygningsvedligehold samt vejprojekter og fik tildelt en dispensation på 4 mio. kr.

Endelig er der for 2018 på landsplan afsat en pulje på 500 mio. kr. til kommuner med lav likviditet. Lån fra denne pulje skal afdrages over 10 år. Randers Kommunes ligger fortsat i den lave ende likviditetsmæssigt sammenlignet med landets øvrige kommuner, så det blev vurderet, at Randers Kommune igen i år kunne komme i betragtning til en dispensation fra denne pulje. Der blev tildelt en dispensation på 10 mio. kr.

Samlet set fik Randers Kommune tildelt dispensationer på 42 mio. kr. Byrådet besluttede at indregne 37 mio. kr. i budgettet for 2018, og de resterende 5 mio. kr. blev reserveret til deponeringsfritagelse vedr. hal 4.

Der er budgetteret med lånoptagelse vedr. ældre- og handicapboliger på 10,1 mio. kr. i 2018. Lånoptagelsen vedrører projekter inden for socialområdet. Den samlede lånoptagelse ekskl. jordforsyning og ældreboliger udgør således 81,8 mio. kr. i 2018. Den budgetterede lånoptagelsen i overslagsårene falder til 31,6 mio. kr.

Låneadgangen reduceres, såfremt kommunen indgår leasingaftaler for anlægsudgifter, lejeaftaler eller udsteder garantier for lån til en række formål. I stedet for at reducere låneadgangen kan et tilsvarende beløb deponeres på en særskilt konto i et pengeinstitut.

7.2 Afdrag på lån

Af nedenstående tabel fremgår de budgetterede afdrag i perioden 2018-21:

Tabel 35 – Afdrag på lån

Afdrag på lån mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Skattefinansieret gæld	64,3	65,6	66,5	67,0
Nye lån	0,0	2,9	4,1	5,2
Arbejdsmarkedets feriefond	0,0	12,1	0,0	0,0
Jordforsyning	4,0	4,0	4,1	4,2
Ældreboliger	32,5	33,3	34,1	35,0
I alt	100,7	117,9	108,8	111,4

I 2018 udgør de budgetterede afdrag 100,7 mio. kr. Heraf udgør ældreboliger 32,5 mio. kr., hvoraf beboerne betaler 30,4 mio. kr. Afdrag vedrørende nye lån udgør 0 mio. kr. i 2018 som følge af, at der er budgetteret med lånoptagelse ultimo året. Afdrag vedrørende langfristet skattefinansieret gæld i øvrigt udgør 64,3 mio. kr. i 2018.

Randers Kommune har et lån i Arbejdsmarkedets Feriefond på 12,1 mio. kr. vedr. Randers Regnskov. Lånet forfalder til betaling 25 år efter bevillingstidspunktet, og dette sker i 2019.

7.3 Kommunens samlede restgæld

Udviklingen i restgælden på eksisterende lån og den budgetterede lånoptagelse er vist i nedenstående tabeller.

Tabel 36 - Restgæld ultimo året

Mio. kr.	2017	2018	2019	2020	2021
Ældreboliglån	705	683	649	615	581
Udlæg vedr. forsyning	-16	-16	-15	-15	-15
Jordforsyning	28	24	20	16	12
Skattefinansieret gæld	983	1.001	953	915	874
Samlet gæld i alt	1.700	1.692	1.607	1.531	1.452

Ultimo 2018 udgør den samlede restgæld 1.692 mio. kr. Heraf udgør den skattefinansierede gæld 1.001 mio. kr. Der er tale om en budgetteret gældsafvikling i perioden 2018-21, hvilket er helt i overensstemmelse med den politiske målsætning for den skattefinansierede gæld. Det samme gør sig gældende for jordforsyningsområdet, hvor det fremadrettet er besluttet ikke at finansiere jordkøb ved lånoptagelse. Der er et fald i gælden vedr. ældreboliger som følge af, at der kun er planlagt enkelte ældreboligbyggerier i budgetperioden. Restgælden opgjort som kr. pr. indbygger fremgår af nedenstående tabel.

Som det fremgår af tabellen er den samlede restgæld pr. indbygger faldende i budgetperioden.

Tabel 37 - Restgæld pr. indbygger

kr./indbygger	2017	2018	2019	2020	2021
Ældreboliglån	7.135	6.857	6.475	6.087	5.742
Udlæg vedr. forsyning	-160	-157	-154	-150	-148
Jordforsyning	284	242	200	157	116
Skattefinansieret gæld	9.952	10.052	9.508	9.053	8.655
Samlet gæld i alt	17.211	16.994	16.029	15.147	14.365

Kommunens skattefinansierede gæld pr. juni 2017 består af 67 pct. fast forrentede lån og 33 pct. variabelt forrentede lån. Låneporteføljens sammensætning tilpasses løbende.

7.4 Renter

Ved budgetlægningen er der taget udgangspunkt i de eksisterende låneportefølje i 2018-21 samt nye lånoptagelser i budgetperioden.

Renteudgifterne er budgetlagt ud fra de gældende rentesatser på de fastforrentede lån og med en variabel rentesats på 0,5% i 2018 stigende til 1,0 % i 2019 og 1,5 % i 2020 og 2021. Renteindtægterne fra den likvide beholdning er budgetteret med udgangspunkt i en rentesats på 1,0% i 2018, 1,5 % i 2019 samt 2 % i 2020 og 2021.

De samlede renteindtægter/-udgifter kan opgøres som følger:

Tabel 38 - Renter

I mio. kr.	2018	2019	2020	2021
Renter af likvide aktiver mm.	-3,2	-4,6	-5,3	-4,2
Renteudgifter ældreboliger	6,1	6,0	5,8	5,7
Renteudgifter øvrige lån	24,2	25,2	25,6	23,5
Renteudgifter nye lån	0,0	1,0	1,5	1,9
Renteudgifter jordforsyning	0,1	0,2	0,3	0,2
Renter i alt	27,2	27,8	27,8	27,1
Renter i alt ekskl. Ældreboliger og jordforsyning	21,0	21,6	21,7	21,2

Renteudgifterne er budgetteret til at udgøre 27,2 mio. kr. netto i 2018, og niveauet forventes stort set uændret i budgetperioden.

7.5 Finansforskydninger

Af nedenstående tabel fremgår en specifikation af finansforskydningerne i budget 2018-21.

Tabel 39 – Finansforskydninger

Mio. kr. løbende priser	2018	2019	2020	2021
Tilgodehavender i betalingskontrol	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Pantebreve	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Aktier og andelsbeviser	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2018-21

Landsbyggefonden	0,8	9,0	9,0	9,0
Andre langfristede tilgodehavender	1,7	1,7	1,7	1,7
Deponerede beløb, frigivelse	-2,1	-2,1	-3,7	-3,7
Kirkerne	0,0	0,0	0,0	0,0
Randers Fjord Golfklub	1,5			
Midlertidigt tilskud til ældreområdet (nedskrivning af forventet underskud)	7,1			
Socialområdet (nedskrivning af forventet underskud)	2,0			
Omprioritering af drifts- og anlægspulje	-7,4			
Myretuen - omprioritering af afsat anlægsbeløb	-1,2			
Familieafdelingen, nedskrivning af gæld	10,0	10,0	0,0	0,0
Budgetpulje serviceudgifter	-25,8	-40,0	-40,0	-40,0
Opsparede midler på drift og anlæg	-15,0	-20,0	-25,0	-30,0
Budgetpulje anlæg	-15,3	0,0	0,0	0,0
Finansforskydninger i alt	-47,1	-44,9	-61,4	-66,4

(Minus = mindreudgifter/indtægter)

Finansforskydningerne udgør -47,1 mio. kr. i 2018. De falder til -66,4 mio. kr. i slutningen af budgetperioden. Nedenfor er redegjort for de største poster.

Tilgodehavender i betalingskontrol

I budgetforlig 2016 blev det besluttet at opprioritere kommunens opkrævningsfunktion. Gennem en række nye initiativer (herunder ansættelse af en ny medarbejder) forventes det, at opkrævningen kan øges med 1 mio. kr. fra 2017 og frem. Blandt andet som følge af indførelsen af yderligere en rykkerskrivelse forøges kommunens indtægter fra rykkergebyr med ca. 0,5 mio. kr. årligt. Indtægterne herfra budgetteres under administration (konto 6).

Pantebreve

Pantebreve vedrører Fussingøegnens Friskole samt Naturgas Midtnord. Beløbet er fastsat på baggrund af regnskab 2016.

Indskud i landsbyggefonden (8.32.24)

Indskud i landsbyggefonden udgør 0,8 mio. kr. i 2018 samt 9 mio. kr. i 2019-21. I henhold til regeringsaftalen er det kommunale grundkapitalindskud fortsat reduceret fra 14 % til 10 % i 2018. Frem mod næste økonomiaftale skal det på landsplan drøftes, hvordan der kan indføres en model, hvor grundkapitalindskuddet differentieres efter boligstørrelse.

Andre langfristede tilgodehavender (8.32.25)

Andre langfristede tilgodehavender omfatter lån til betaling af ejendomsskatter på 1,7 mio. kr. årligt. Beløbet er fastlagt på grundlag af regnskab 2016.

Deponerede beløb (8.32.27)

Der er budgetteret med en gradvis frigivelse af deponerede beløb vedr. lejemål samt opførelse af hal 4 ved Randers Arena.

Den kirkelige ligning (8.52.53)

Den kirkelige ligning indgår ligeledes i finansforskydningerne. I 2018 udgør det statsgaranterede udskrivningsgrundlag vedr. den kirkelige ligning 12.937,7 mio. kr. og kirkeskatteprocenten udgør 0,89 %, hvilket er uændret i forhold til 2017. Provstiernes budget giver netto 0.

Øvrige finansforskydninger (8.32.59)

Randers Fjord Golfklub

Der er afsat 1,5 mio. kr. til et lån til Randers Fjord Golfklub som erstatning for et kommunegaranteret lån af samme størrelse.

Midlertidigt tilskud til ældreområdet

Der er afsat 7,1 mio. kr. til ældreområdet i 2018, der kan anvendes til at finansiere et forventet underskud på området i regnskab 2017.

Socialområdet

Jf. budgetforliget er der afsat 2 mio. kr. til efterregulering af socialområdet som følge af merudgifter i 2017.

Omprioritering af drifts- og anlægspuljen

Der er gennemført en omprioritering af den afsatte drifts- og anlægspulje inkl. oparbejdet opsparing. Opsparingen fra tidligere år forventes at udgøre 7,4 mio. kr. og tilgår kommunekassen i forbindelse med regnskabsafslutningen for 2017. Endvidere er det besluttet at omprioritere beløb afsat til Myretuen, idet projektet har kunnet realiseres uden kommunal medfinansiering. Beløbet udgør 1,15 mio. kr.

Familieafdelingen – nedskrivning af gæld

Familieafdelingen har i perioden 2015-17 oparbejdet en gæld på ca. 50 mio. kr. Der er i budget 2018 afsat 10 mio. kr. til nedskrivning af områdets gæld i forbindelse med regnskab 2017 og der er herudover afsat 10 mio. kr. i 2019 til medfinansiering af en samlet gældssanering af afdelingen.

Budgetpulje serviceudgifter og anlæg

Der er indregnet en bufferpulje på -25,8 mio. kr. i 2018 og -40 mio. kr. i 2019-21. Der er tale om en modpost til servicebufferpuljen med henblik på at eliminere den likviditetsmæssige effekt af servicebufferpuljen. Derudover er der i 2018 indarbejdet en pulje vedr. anlæg på -15,3 mio. kr. Der er ligeledes her tale om en modpost til den afsatte anlægsreserve med henblik på at eliminere den likviditetsmæssige effekt af anlægsreserverpuljen.

Opsparede midler

Endvidere er der indregnet et skøn over yderligere opsparing af decentrale midler på hhv. drift og anlæg. Der forudsættes en samlet stigning i disse opsparede midler på 15 mio. kr. i 2018 stigende med 5 mio. kr. årligt til 30 mio. kr. i 2021. Dette giver en samlet stigning i opsparingen på 90 mio. kr. i perioden 2018-2021.

Den forudsatte stigning skal ses i lyset af, at der de senere år har været et stort forbrug af opsparede driftsmidler og samlet forventes der en nettogæld ved udgangen af 2017. Som følge heraf er der iværksat en række tiltag, som samlet set forventes at medføre en opsparing i budgetperioden.

8. Økonomistyring i Randers Kommune

Nedenfor gives en kort gennemgang af økonomistyringen i Randers kommune.

I tilknytning hertil, skal det samtidigt bemærkes, at der (som anført i budgetforliget) er iværksat en række tiltag for at styrke økonomistyringen og sikre en tættere opfølgning på områder med økonomiske vanskeligheder – med henblik på at nedbringe gælden på de berørte områder. I forlængelse heraf arbejdes der desuden med forslag til ændringer i Randersmodellen, som skal understøtte dette – herunder en indskrænkning af adgangen til at overføre underskud mellem årene. Forslag herom forventes forelagt byrådet primo 2018.

Nedenfor beskrives de gældende økonomistyringsregler.

Gennemgangen indeholder følgende 3 områder:

- Overordnede styringsmål i budgettet (afsnit 8.1)
- Økonomistyringsregler generelt (afsnit 8.2)
- Økonomistyringsregler på decentralt niveau (afsnit 8.3)

8.1 Overordnede styringsmål i budgettet.

Randers Kommune har fire overordnede styringsmål, jf. nedenstående tabel.

Tabel 40 – Overordnede styringsmål i kommunen

Mio. kr.	Overordnede mål	Budget 2018-21
Ordinær drift (gennemsnitligt overskud)	150	140
Gennemsnitlig skattefinansieret brutto-anlægsniveau	150	153
Gennemsnitlig kassebeholdning alle år	200	195
Gennemsnitlig kassebeholdning sidste år	150	151
Skattefinansieret gæld	Skal falde i perioden	Stiger fra 2017-18 og falder derefter

Der henvises til afsnit 3 (resultatopgørelse og overordnede styringsmål) for en nærmere beskrivelse af de enkelte mål.

Når indholdet af en kommende udligningsreform og de overordnede finansieringsmæssige rammer for kommunerne ligger fast skal der ske en revurdering af kommunens økonomiske styringsmål – med fokus på den langsigtede strukturelle balance i kommunens økonomi.

8.2 Økonomistyringsregler generelt

Kommunens skattefinansierede driftsudgifter er opdelt i to hovedkategorier: ”serviceudgifter” og ”indkomstoverførsler mm”.

Definitionen af ”indkomstoverførsler m.m.” svarer til KL’s afgrænsning - nemlig:

- Nettodriftsudgifter til indkomstoverførsler (kontanthjælp, aktivering, førtidspension, sygedagpenge m.m.)
- Nettodriftsudgifter til forsikrede ledige
- Nettodriftsudgifter til aktivitetsbestemt medfinansiering på sundhedsområdet
- Indtægter fra den centrale refusionsordning for særligt dyre enkeltsager

Alle øvrige skattefinansierede driftsudgifter er serviceudgifter.

Kommunens aktiviteter er opdelt i 16 bevillingsområder (se også bevillingsoversigten). For de fleste af disse bevillingsområder er alle udgifter under bevillingsområdet serviceudgifter. Når der er tale om serviceudgifter skal eventuelle merudgifter finansieres indenfor bevillingsområdet. Kun i helt særlige tilfælde vil det være nødvendigt at inddrage øvrige bevillingsområder indenfor udvalget, og inden det sker, vil direktionen have foretaget en helhedsvurdering af kommunens samlede økonomi, som vil være grundlaget for forvaltningens indstilling til udvalg og byråd ved de løbende budgetfølgninger.

Nedenfor vises økonomistyringsreglerne for hhv. ”serviceudgifter” og ”indkomstoverførsler m.m.”

Tabel 41 - Økonomistyringsregler

Parameter	Serviceudgift	Indkomstoverførsler m.m.
Overførsel mellem år	Overskud/underskud overføres indenfor de angivne rammer (se også afsnit 8.3)	Ingen overførselsadgang
Tillægsbevillinger	Eventuelle merudgifter skal finansieres indenfor bevillingsområdet selv. Kun i helt særlige tilfælde vil det være nødvendigt at finansiere merudgiften via tilpasning af øvrige bevillingsområder indenfor udvalget	Tillægsbevillinger finansieres indenfor den samlede kommunale økonomi
Teknisk budget	Der reguleres som udgangspunkt kun med pris- og lønskøn samt byrådsbeslutninger. Demografireguleringer indregnes efter særskilt godkendelse i økonomiudvalg og byråd	Der tages udgangspunkt i KL’s skøn suppleret med egne regnskabserfaringer. Niveaulet fastlægges i samarbejde ml fagforvaltning og økonomiafdelingen.

Fagudvalgene har kompetencen til at omfordele budgetbeløb **indenfor** et givent bevillingsområde – dog skal flytning mellem serviceudgifter og indkomstoverførsler m.m. altid godkendes i byrådet.

Omfordeling af budgetbeløb **mellem** bevillingsområder skal godkendes af byrådet. Økonomiudvalget er dog bemyndiget til at godkende omflytning af budgetbeløb fra en driftsbevilling til en anden driftsbevilling, hvis beløbet er under 10 mio. kr. Overførsel af beløb mellem drift og anlæg skal godkendes af byrådet.

8.3. Økonomistyringsregler på decentralt niveau

Aftaleenhederne indgår en aftale med byrådet om, hvilke mål, indsatsområder og resultater de skal nå i aftaleperioden, og hvilket budget de råder over.

Budgettet tildeles som én økonomisk ramme, og lederen er ansvarlig for at opfylde aftalen og overholde budgettet. Det sker ud fra den betragtning, at den decentrale leder i dialog med personale, bestyrelser og brugerråd er den bedste til at træffe beslutninger under hensyntagen til lovgivning, overenskomster, aftaler med byrådet og kommunens øvrige politikker (f.eks. lønpolitik, indkøbspolitik, personalepolitik, IT-strategi).

Den økonomiske ramme er et nettobudget, det vil sige, at enhederne har lov til at anvende eventuelle ekstra-indtægter.

Randersmodellens regler for økonomisk decentralisering – som beskrives nedenfor – indeholder et stærkt incitament til decentral økonomisk ansvarlighed. Økonomisk decentralisering har generelt set været en stor styringsmæssig succes i den offentlige sektor.

Presset på den totale samfundsøkonomi har dog betydet, at der er indført en sanktionslovgivning som indebærer, at der kan gennemføres individuelle sanktioner overfor de enkelte kommuner, hvis den aftalte service-ramme for kommunerne under ét ikke overholdes.

Der kan således opstå en konflikt mellem de overordnede samfundshensyn og den økonomiske decentralisering i Randersmodellen – fx kan et stort forbrug af opsparede midler betyde, at Randers Kommune ikke overholder servicerammen.

Der er derfor løbende behov for at have fokus på, hvordan de overordnede samfundshensyn kan forenes med Randersmodellens økonomiske frihedsgrader.

Nedenfor beskrives de økonomiske frihedsgrader i Randersmodellen. Disse regler gælder som udgangspunkt. I et givent år kan det vise sig nødvendigt at fastfryse en del af de overførte overskud. Der foretages hvert år en konkret vurdering af behovet herfor.

Overførsler mellem løn/drift

Inden for budgettet kan der frit flyttes mellem forskellige konti, med den undtagelse, at der dog højst må overføres 5 % af aftaleenhedens budgetramme fra løn til øvrige driftsudgifter, mens der er fri adgang til at overføre fra øvrige driftsudgifter til løn.

Hvis aftaleenheden ønsker at overføre mere end 5 % af lønbudgettet til øvrige driftsudgifter, skal der forinden ske godkendelse i fagudvalget. Det sker efter ansøgning med oplysninger om begrundelsen for overførslen. Ansøgningen skal forinden have været behandlet i MED - udvalg og brugerbestyrelser, og deres indstilling skal fremgå af ansøgningen.

Overførsler mellem årene

Der må overføres under-/overskud på 5 % af aftaleenhedens budgetramme fra et budgetår til et andet.

For beløb over 5 % skal aftaleenheden i særskilt skema redegøre for baggrunden for overskuddet, samt hvad pengene skal bruges til. I tilfælde af underskud over 5 % redegøres for baggrunden for underskuddet. For alle områder med underskud gælder, at der skal udarbejdes planer for afvikling af underskuddet.

Overførsel af overskud/underskud fra et budgetår til et andet skal godkendes i økonomiudvalg og byråd inden der kan disponeres over beløbet. Dette vil typisk ske i en samlet sagsfremstilling fra økonomiafdelingen til økonomiudvalg og byråd i april/maj måned.

Forlig om budgettet for 2018 og overslagsårene 2019-2021

- vækst, velfærd og udvikling i Randers Kommune

Med forliget om budgettet for 2018-2021 er der i særlig grad sat fokus på økonomisk at prioritere skole-, børne-, og ældreområdet samt specialundervisningsområdet og familieområdet. Ligeledes er der prioriteret et løft til idrætsområdet og den fælles infrastruktur. Forligspartiernes primære fokus har i den forbindelse været;

- At give et løft til børneområdet via afsættelse af midler til tidlig indsats og anlægsmidler. Herudover at der afsættes midler til at fastholde serviceniveauet på skoleområdet via en tilbagerulning af de tidligere besluttede rammereduktioner på området, samtidigt med at der tilføres finansiering til indfasning af ændringer på specialundervisningsområdet og etablering af såkaldte mellemrumstilbud.
- At sikre støtte til ældre og udsatte borgere ved afsættelse af midler til imødegåelse af et underskud på ældreområdet samt varige bevillinger til såvel veteranstrategi, hjemløseindsats og et nyt tilbud til udfordrede unge. Hertil kommer midler til fastholdelse af intentionerne bag det igangværende arbejde med etablering af et nyt aktivitetshus i Dronningborg til borgere med handicap samt afsættelse af 20 mio. kr. til nedskrivning af familieafdelingens gæld og midler til fastholdelse af afdelingens sagsbehandlingsbudget i 2018.
- At skabe endnu bedre rammer for et aktivt og attraktivt kultur-, idræts- og foreningsliv ved afsættelse af flere midler til Egnsteateret, Randers Regnskov, Kulturhusvisionen samt både bredde- og eliteidrætten.
- Og at give et løft til vores fælles infrastruktur med afsættelse af midler til forskønnelse af midtbyen, støjafskærmning ved motorvejen samt midler til cykelstier og færdiggørelse af Skovvangsvej ved Assentoft. Samtidigt prioriteres den digitale infrastruktur med afsættelse af midler til en bredbåndsfond, der kan være med til at skabe forudsætningerne for god bredbånd- og mobildækning på tværs af hele kommunen.

Udover prioriteringen af serviceområderne lægger forligspartierne vægt på, at sikre grundlaget for det videre arbejde med realisering af det ambitiøse byudviklingsprojekt Byen til Vandet. Et projekt der skal markere Randers som en endnu mere attraktiv by – med nye enestående områder til boliger, byliv, oplevelser og aktiviteter helt tæt på naturen ved både fjorden og Gudenåen og i tæt sammenhæng med bymidten og den gamle atmosfærefyldte middelalderby. Forligspartierne ser i særlig grad frem til i starten af det nye år at tage stilling til en etapeplan for realiseringen, hvor Busterminalområdet og de nære havnearealer forventes at blive et konkret næste skridt i realiseringen af Byen til Vandet.

Ambitionerne i projektet Byen til Vandet og løftet på prioriterede serviceområder skal ses i sammenhæng med, at Randers Kommune er inde i en god udvikling. Der er gang i byggeriet af nye boliger, virksomhederne oplever fremgang og beskæftigelsen er stigende. Samtidigt er de økonomiske rammer for landets kommuner dog fortsat stramme og giver ikke mulighed for større udvidelser af den offentlige service. Forligspartierne lægger dog også vægt på, at der skal være rum til at igangsætte initiativer, der kan styrke videre udvikling og vækst.

Erhvervsudviklingen skal fortsat understøttes med en aktiv, smidig og opsøgende erhvervsservice, hvor der tænkes i helheder, og hvor myndighedsbehandling og erhvervsfremme understøtter hinanden. Ved tilførsel af yderligere midler til kommunens plan- og byggesagsområde, har forligspartierne her i særlig grad prioriteret, at kommunen som myndighed pga. af et stigende antal byggesager ikke bliver en forsinkende flaskehals, ligesom det er prioriteret at afsætte midler, der skal være med til at skabe øget bosætning i kommunen.

Med en yderligere nedsættelse af dækningsafgiften for forretningsejendomme i 2020 og 2021 prioriterer forligspartierne endvidere at skabe endnu mere attraktive rammevilkår for virksomhederne i kommunen.

Arbejdet med forbedring af rammevilkårene for såvel kommunen som virksomhederne skal således fortsat prioriteres højt – hvad enten det handler om digital infrastruktur, udvidelsen af E45 eller indsatsen for, at der landspolitisk skabes mere ensartede og fair finansieringsmæssige rammer for alle landets kommuner.

Tiltag der alle skal være med til at sikre fundamentet for, at kommunen også i de kommende år kan være et attraktivt sted at bo, leve og arbejde.

Demografiregulering af de store serviceområder

Den positive udvikling i Randers Kommune afspejler sig også i befolkningsudviklingen. I 2020 forventes kommunen at passere de 100.000 indbyggere og samlet forventes der i budgetperioden en stigning på næsten 3.000 indbyggere. Praksis i budgetlægningen har hidtil været, at børne-, skole-, ældre-, og socialområdet får korrigeret deres budgetter som følge af befolkningsudviklingen. Dette sker med henblik på, at områderne kan opretholde et ensartet serviceniveau mellem årene på trods af demografiske udsving.

Forligspartierne ønsker at videreføre denne praksis og fastholder derfor de demografireguleringer, som er indeholdt i basisbudgettet. I forhold til niveauet i 2017 er de store serviceområder således via demografimodellerne tilført yderligere 19 mio. kr. i 2018 stigende til i alt 104 mio. kr. i 2021.

Herunder tilføres ældreområdet konkret 12 mio. kr. i 2018 stigende til 80 mio. kr. i 2021. Småbørnsområdet tilføres 3 mio. kr. i 2018 stigende til 16 mio. kr. i 2021, ligesom socialområdet tilføres 3 mio. kr. i 2018 stigende til 15 mio. kr. i 2021.

Analyse af demografimodeller og regulering socialområdet (2 mio. kr. i 2018)

Forligspartierne er enige om, at der som led i budgetlægningen for 2019-2022 skal gennemføres en analyse af alle kommunens demografimodeller med henblik på en vurdering af opbygningen af disse. Det skal herunder blandt andet undersøges, hvilke muligheder der er for at demografimodellen på socialområdet kan få indbygget en bagudrettet efterregulering. Allerede nu afsætter forligspartierne dog 2 mio. kr. til efterregulering på socialområdet som følge af merudgifter på området i 2017.

Investeringer på anlægsområdet

Med budgettet for 2018-2021 fastholder forligspartierne de anlægsinvesteringer, som er indeholdt i basisbudgettet. Ud over de beløb som afsættes med nærværende forlig, kan der i den forbindelse blandt andet fremhæves afsættelse af følgende beløb i budgetperioden:

- 148 mio. kr. til investeringer i bedre fysiske rammer på skolerne mv.
- 144 mio. kr. til bygningsvedligeholdelse

- 104 mio. kr. til investeringer i energibesparende foranstaltninger på bygningsområdet
- 35 mio. kr. til arbejdet med byudviklingsprojektet Byen til Vandet
- 23 mio. kr. til investering i konkrete vejprojekter
- 13,6 mio. kr. til fortsat udskiftning af gadebelysningen i 2018

Børn, familier og skoler:

Opprioritering af skolerne - tilbagerulning af rammereduktion (9,8 mio. kr. i 2018 og frem)

Forligspartierne noterer sig med tilfredshed at folkeskolerne er kommet godt i gang med det tredje skoleår efter ændringen af skolestrukturen. Elever, forældre, medarbejdere og ledere har i fællesskab fortsat det store arbejde med at videreudvikle de nye skoler og forfølge ambitionerne i udviklingsplanen '*Dygtige sammen*' og indsatsen '*Skolen for alle*', hvor temaerne fravær, faglighed og trivsel er i centrum.

I forbindelse med budgettet for 2017-2020 blev der besluttet en varig rammereduktion på 1% på tværs af alle kommunens serviceområder. I det indgåede budgetforlig blev det dog prioriteret, at friholde skoleområdet fra effekten i skoleåret 2016/17. Som følge af en anstrengt økonomi – blandt andet som følge af det øgede behov for specialundervisningstilbud – har skolerne dog alligevel været nødsaget til at reducere på blandt andet to-lærerordninger og holddelinger.

For at lette på det økonomiske pres ønsker forligspartierne, at permanentgøre friholdelsen fra rammereduktionen. Denne rulles således tilbage på skoleområdet, hvilket indebærer en tilførsel af budget til skolerne på 9,8 mio. kr. årligt i 2018 og frem set i forhold til forudsætningerne i det fremlagte basisbudget. Ude på de enkelte skoler ønsker forligspartierne, at midlerne i særlig grad anvendes til styrkelse af to-lærerordninger og holddelinger.

Specialundervisning (6 mio. kr. i 2018)

Specialundervisningsområdet har de seneste år og især siden skoleåret 2015/16 oplevet et øget pres og flere visitationer til de vidtgående specialtilbud på specialskolerne. Udviklingen medfører at stadig flere ressourcer overføres fra almen- til specialområdet, hvilket i sidste ende svækker mulighederne for at inkludere flest mulige elever i almenundervisningen.

Som følge heraf blev det i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2017-2020 besluttet, at tilføre specialundervisningsområdet 13 mio. kr. til imødegåelse af et forventet underskud i regnskab 2016. Efter dækning heraf, resterer der fortsat 4 mio. kr., som er reserveret til imødegåelse af merudgifter i 2017. Herudover er der som følge af udviklingen på specialundervisningsområdet udarbejdet et forslag til en udviklingsplan for området, der henover sommeren har været i høring.

Forligspartierne lægger stor vægt på, at indsatsen på specialundervisningsområdet sker på en måde, der fagligt tilgodeser såvel elevernes behov som behovet for styring og bedst mulig anvendelse af de samlede midler indenfor skoleområdet. Forligspartierne er foreløbigt enige om at afvente det igangsatte arbejde med bearbejdning af indkomne høringssvar vedrørende den udarbejdede udviklingsplan. Fokus i planen er på faglighed og en driftsøkonomi i balance. Udvikling og implementering af nye tiltag til såvel øget inklusion i almenområdet som et mere sammenhængende specialområde tager dog tid. Forligspartierne er derfor enige om, at der ikke kan forventes balance på driftsudgifterne til specialpædagogisk bistand i 2018.

Til indfasning af ændringer på specialundervisningsområdet og udviklingen af mellemrumstilbud afsættes der 6 mio. kr. i 2018. Forligspartierne er også enige om, at drøfte økonomien inden for specialundervisningsområdet i forbindelse med budgetlægningen for 2019-2022.

Afskaffelse af modersmålsundervisningen for ikke EØS-borgere

Der er i en undersøgelse fra Undervisningsministeriet maj 2017 evidensbaseret viden om manglende virkning af modersmålsundervisning. På den baggrund er forligspartierne enige om, at modersmålsundervisningen for ikke EØS-borgere afskaffes med virkning fra og med skoleåret 2018/2019. Dette indebærer mindredgifter på 210.000 kr. i 2018 og 500.000 kr. i 2019 og frem.

Tidlig indsats på dagtilbudsområdet (2 mio. kr. i 2018 og frem)

Forligspartierne afsætter 1 mio. kr. årligt fra 2018 og frem til tidlig indsats på dagtilbudsområdet, som anvendes til flere pædagogtimer i vuggestuerne. Herudover afsættes yderligere 1 mio. kr. årligt fra 2018 og frem, der målrettes til at ikke-skoleparate børn kan få skoleudsættelse.

Sammenlægning af daginstitutioner i Langå (15 mio. kr. i perioden 2018-2020)

Forligspartierne afsætter en ramme på i alt 15 mio. til en sammenlægning af daginstitutionerne i Langå. Dette giver driftsbesparelser på 0,5 mio. kr. i 2021.

Familieområdet (12,5 mio. kr. i 2018 og 10 mio. kr. i 2019)

Familieområdet har igennem flere år været under pres. Der er blevet arbejdet på at løse flere store problemer samtidig; arbejdsmiljø, socialfaglig kvalitet og efterslæb i sagsbehandlingen samt genskabelse af balance i afdelingens økonomi. Forligspartierne hæfter sig med tilfredshed ved, at der er sket store fremskridt. Afdelingen har således i september 2017 fået en grøn smiley af Arbejdstilsynet og der forventes nu balance i afdelingens økonomi ved udgangen af 2018.

Familieafdelingen har på grund af de nævnte vanskeligheder i perioden 2015 – 2016 oparbejdet en gæld, der ved udgangen af 2017 forventes at være på mere end 50 mio. kr. Forligspartierne vurderer, at det er urealistisk at forvente en fuld tilbagebetaling af gælden. Forligspartierne afsætter derfor 10 mio. kr. i 2018 til en nedskrivning af familieområdets gæld i forbindelse med regnskab 2017 og reserverer herudover yderligere 10 mio. kr. i 2019 til medfinansiering af en samlet gældssanering af afdelingen. Forligspartierne er herudover enige om, at der som led i budgetlægningen 2019-2022 skal udarbejdes en ny plan, der blandt andet skal adressere modeller for mulig sanering af den resterende gæld og familieafdelingens mulighed for at bidrage til finansieringen heraf.

Forligspartierne er ligeledes enige om, at budgettet til sagsbehandling og administration (konto 6) på familieområdet skal tilføres flere ressourcer, da dette vurderes væsentligt i forhold til fastholdelse af den positive udvikling indenfor såvel afdelingens arbejdsmiljø, den socialfaglige kvalitet og den videre økonomisk genopretning.

Der blev i budgettet for 2016-2019 afsat 2 mio. kr. i 2016 og 2017 til at understøtte arbejde med genopretning af afdelingen. I budgettet for 2017-2020 blev der ligeledes givet et midlertidigt løft til administrationsbudgettet på 2,5 mio. kr. i 2017 og 2018.

På den baggrund – og som følge af bortfald af den ene af de midlertidige bevillinger - er forligspartierne enige om at tilføre familieafdelingen 2,5 mio. kr. i 2018 til sagsbehandlings- og administrationsbudgettet. Det varige niveau for dette kan fastlægges i forbindelse med budgetlægningen for 2019-2022, som led i drøftelserne om ovennævnte plan vedrørende hel eller delvis sanering af afdelingens resterende gæld.

Kultur og fritid:

Kulturhusvision 2020 (0,5 mio. kr. i 2018)

Forligspartierne er enige om, at der afsættes 500.000 kr. i 2018 til støtte af Kulturhusvision 2020. Visionen beskriver de aktuelle bygningsmæssige udfordringer i Kulturhuset og skitserer på et overordnet plan hvilke potentialer, der ligger i en revitalisering af Kulturhuset via en ud- og ombygning af det samlede kulturhuskompleks.

For at komme nærmere en egentlig realisering af kulturhusvisionen skal visionsmaterialet kvalificeres yderligere. Der etableres en projektorganisation, som skal afdække de bygningsmæssige, byudviklingsmæssige samt formidlingsmæssige og institutionsfaglige potentialer med henblik på at forberede en arkitektkonkurrence og igangsættelse af fundraising efter fornyet politisk behandling i 2018.

Randers Fjord Golfklub (1,5 mio. kr. i 2018)

Byrådet godkendte i mødet den 19. juni at give et lån til Randers Fjord Golfklub som erstatning for et kommunegaranteret lån af samme størrelse. Byrådet oversendte finansieringen heraf til budgetforhandlingerne. Forligspartierne er enige om, at friholde Kultur- og fritidsudvalget fra udgiften, og afsætter derfor 1,5 mio. kr. fra råderummet i budgetlægningen til finansiering af lånet.

Randers Sportscollege

Forligspartierne ønsker som udgangspunkt at sælge Randers Sportscollege til købere som ønsker at drive Randers Sportscollege videre til glæde for sporten i Randers Kommune. Såfremt dette ikke lykkes vil ejendommen blive sendt i udbud.

Uanset den fremtidige anvendelse af ejendommen vil kommunen i forbindelse med et salg skulle realisere en eksisterende kommunegaranti. Udgiften hertil udgør 5,1 mio. kr., som forligspartierne er enige om kan finansieres ved en fremrykning af ikke-disponerede midler fra rammen til almene boliger.

Breddeidræt - fremtidens idrætsfaciliteter i Randers kommune (5 mio. kr. i 2018 og 5 mio. kr. i 2019)

Forligspartierne ser frem til i næste byrådsperiode at drøfte og planlægge visionerne for fremtidens idrætsfaciliteter i Randers kommune. Drøftelserne vil tage udgangspunkt i den undersøgelse, der er under udarbejdelsen i samarbejde med idrættens organisationer.

Forligspartierne har et stort ønske om at finde løsninger på udfordringerne i blandt andet Dronningborg, Korshøj-området, Hornbæk, Stevnstrup, Langå samt Krstrup. Med henblik på at understøtte udviklingen er forligspartierne enige om at forhøje den i budgettet afsatte anlægspulje til breddeidræt med 5 mio. kr. årligt i 2018 og 2019.

I forbindelse med udmøntningen af anlægspuljen ønsker forligspartierne, at der også henses til de mindre idrætter - specielt dem som i dag tiltrækker forholdsvis få unge, som eksempelvis motorsport, kampsport, roning og kajak. Forligspartierne ønsker at i alt ca. 3 mio. kr. af midlerne målrettes hertil. Herudover er forligspartierne enige om, at der forlods reserveres 300.000 kr. fra puljen til nærmere undersøgelse af behovet for idrætsfaciliteter i Dronningborgområdet

BMX-bane ved Langvang (1,5 mio. kr. i 2018)

Udendørsidræt er i god vækst. Forligspartierne vil med etableringen af en BMX-bane ved Langvang understøtte denne udvikling samtidig med at stedet bliver et endnu større og stærkere kraftcenter for hele bydelen. Forligspartierne afsætter 1,5 mio. kr. i anlægsmidler til projektet i 2018.

Eliteråd (0,5 mio. kr. i 2018 og frem)

Eliterådet understøtter Randers som en af Team Danmarks eliteidrætskommuner. Med henblik på at styrke og udvikle talentarbejdet i Randers Kommune i endnu højere grad er forligspartierne enige om, at der fra 2018 og frem afsættes yderligere 500.000 kr. årligt til rådet. Forligspartierne ønsker i den forbindelse at rådet også har fokus på at støtte handicapidræt.

Flodbad

I Randers Kommune er der etableret en forening med det formål at etablere FLODbad Randers. Foreningen består alene af frivillig arbejdskraft. Foreningen arbejder med beskrivelsen af badet, ansøgninger til fonde m.v. om anlægsmidler samt ansøgninger til forskellige myndigheder. Der arbejdes sideløbende med at etablere en driftsorganisation.

Forligspartierne er fortsat meget positive over for etableringen af et flodbad igennem private og frivillige initiativer. Partierne vil understøtte etableringen og er indstillede på at tage konkret stilling til projektet, når dette er endeligt beskrevet.

Voruphuset – ombygning og renovering af Vorup skoles idrætsbygning (1 mio. kr. i 2018)

Det er besluttet at gymnastikbygningen ved Vorup skole skal ombygges og renoveres, så den fremover kan fungere som forenings/borgerhus for lokalområdet. Der er afsat 3,5 mio. til projektet.

Henover sommeren har forvaltningen været i dialog med en arbejdsgruppe bestående af borgere og foreninger fra lokalområdet. Arbejdsgruppen er nået frem til en prioriteringsliste vedrørende renovering og ombygning og gymnastikbygningen ved Vorup skole – bygningen kaldes Voruphuset.

Til realisering af det samlede projekt og flere af de opstillede ønsker, er forligspartierne enige om at afsætte yderligere 1 mio. kr. i 2018.

Randers Egnsteater (0,3 mio. kr. i 2018 og frem)

Forligspartierne lægger stor vægt på, at den udvikling der har været af kulturlivet de senere år kan fortsættes. Der afsættes derfor en yderligere bevilling til udvikling af Randers Egnsteater på 300.000 kr. årligt fra 2018 og frem.

Randers Regnskov (1,28 mio. kr. i 2018)

Forligspartierne ønsker at støtte Randers Regnskov med et anlægstilskud på 380.000 kr. i 2018 til det videre arbejde med Genbanken. Hermed kan Randers Regnskov fortsat styrke sin position som genbank, og har mulighed for at tage det næste skridt, hvor også levende materiale kan opbevares og anvendes til opformering. Endvidere afsætter forligspartierne 900.000 kr. i 2018 til videreudvikling af jaguaranlægget.

Sundheds- og omsorgsområdet:

Drift af Vennepunktet (0,15 mio. kr. i 2018)

Forligspartierne ønsker, at den frivillige organisation Vennepunktet også i fremtiden er et frivilligt foreningstilbud for alle aldersgrupper. Der afsættes derfor 150.000 kr. i 2018 under sundhed- og omsorgsudvalget, der fra og med 2018 viderefører driftsaftalen mellem Randers Kommune og Vennepunktet.

Ældreområdet under økonomisk pres (7,1 mio. kr. i 2018)

Den demografiske udvikling betyder, at betingelserne for ældrepleje i de danske kommuner forandrer sig. Antallet af 65+ årige har igennem mange år været markant stigende og denne udvikling vil fortsætte. Fremadrettet forventes det i særlig grad at være de 80+ årige, der vil stige i antal.

Ud over antallet har de ældres plejebehov også betydning for presset på ældreområdet. Generelt øges den gennemsnitlige levealder, særligt blandt mændene, og relativt færre har et plejebehov. Samtidigt viser en analyse foretaget af KL i foråret 2016, at plejehjemsbeboere bliver stadigt mere pleje- og behandlingskrævende sammenlignet med de øvrige ældre i eget hjem. Kommunerne er derfor nødt til at navigere mellem behovene fra en gruppe af ældre i forandring og behovet for stram udgiftsstyring.

Udviklingen på landsplan kan også genkendes i Randers Kommune. Via demografireguleringen forøges årsbudgettet til ældreplejen med 80 mio. kr. i perioden frem mod 2021. Samtidigt kan det dog konstateres, at området i 2017 er under økonomisk pres, da antallet af borgere visiteret til hjælp, er steget mere end forventet.

På den baggrund er forligspartierne enige om at afsætte 7,1 mio. kr. til ældreområdet i 2018, der kan anvendes til at finansiere et forventet underskud på området i regnskabet for 2017. Samtidigt er forligspartierne enige om, at der skal gennemføres en analyse af ældreplejen og økonomien på området. Analysen skal blandt andet omhandle mulighederne i et endnu større fokus på rehabilitering fremfor kompenserende tiltag - herunder muligheder for yderligere investeringer i og anvendelse af velfærdsteknologiske løsninger.

I muligt omfang skal analysen endvidere vurdere mulighederne for at udmønte den kulegravning af reglerne på ældreområdet, som regeringen og KL har aftalt i økonomiaftalen for 2018. Kulegravningen skal skabe mere tid til kerneopgaven og sikre, at dokumentation og målinger er styringsrelevante og målorienterede.

Den nærmere organisering af analysearbejdet – herunder eventuelt behov for ekstern konsulenthjælp - fastlægges af direktionen. Analysen færdiggøres med henblik på, at den kan fremsendes til byrådet sammen med basisbudgettet for 2019-2022.

Hyggelige måltider på ældreområdet

Måltiderne på vores plejecentre har kvalitativt ændret sig i en meget positiv retning igennem de senere år. Maden er blevet mere varieret og borgernes egne ønsker kommet mere i fokus. Forligspartierne vil gerne, i lighed med andre kommuner, arbejde med at måltidet bliver hyggeligt og nærværende og ønsker derfor uddannet værtinder blandt det eksisterende personale. Såfremt der i forbindelse med finansloven for 2018 tilføres ældreområdet midler, er forligspartierne indstillet på, at en del af ressourcerne anvendes til formålet.

Tjek dit helbred (3 mio. kr. i 2019)

Forligspartierne har et ønske om, at borgerne i Randers skal have mulighed for at få overblik over, om de er i risiko for at udvikle sygdom grundet deres livsstil. Har de det, skal borgeren have kvalificeret hjælp til at få ændret livsstil, hvis man ønsker det.

Dette er gennem de senere år sket gennem "Tjek dit helbred", der er et forebyggelsestilbud til borgere mellem 30 og 49 år, som sætter fokus på at bedre borgernes sundhed og livskvalitet og forebygge livsstilsrelaterede sygdomme. Bevillingen til tilbuddet udløber i 2018.

Forligspartierne ønsker en fortsættelse af tilbuddet i 2019 med henblik på, at der i løbet af 2018 - på baggrund af de forskningsresultater som vil være klar her - kan tages stilling til en mulig permanent videreførelse af tilbuddet. På den baggrund afsættes der 3 mio. kr. i 2019 til Tjek dit Helbred.

Parterapi og familieiværksætterne (1,5 mio. kr. i 2019)

Forligspartierne lægger stor vægt på, at alle familier i Randers Kommune og herunder de små nye borgere helt fra starten af deres liv får lige muligheder for en sund opvækst med god trivsel og med fokus på tidlig forebyggelse. Forligspartierne er derfor enige om, at Familieiværksætterne, der tilbydes førstegangsførelse og PREP (tilbud til par, der sigter på at forebygge skilsmisser) også i 2019 er et tilbud i Randers Kommunes tilbudsvifte til børnefamilier, når den nuværende bevilling udløber i 2018.

Social- og beskæftigelsesområdet:

Styrkelse af Jobcenteret (2 mio. kr. i 2018 og 2 mio. kr. i 2019)

Forligspartierne er enige om at afsætte 2 mio. kr. til styrkelse af sagsbehandlingen på Jobcenteret i hvert af årene 2018 og 2019.

Jobcenteret skal have de bedste muligheder for at kunne tilbyde borgerne en så hurtig og effektiv sagsbehandling og afklaring som muligt. Målet er bl.a. på bedst mulig vis at få borgerne i job og uddannelse, medvirke til hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet efter endt sygdom, tæt opfølgning på kvalificerede ressourceforløb og sikre en så effektiv afklaring af den varige forsørgelsesevne som muligt. Jobcenteret står løbende overfor arbejdskrævende implementering af ny lovgivning på beskæftigelsesområdet og de ekstra midler i 2018 og 2019 skal sikre, at disse løbende ekstraopgaver ikke går ud over Jobcenterets mulighed for at give borgerne en kvalificeret og rettidig sagsbehandling.

Hjælp til udlændinge som ønsker at rejse tilbage til hjemlandet

Forligspartierne ønsker at understøtte, at flygtninge eller øvrige udlændinge, der ønsker at vende tilbage til deres tidligere hjemlande, kan gøre det. Den enkelte kan således via Jobcenteret søge økonomisk hjælp til "repatriering" i hjemlandet – en støtte som betales af staten. Forligspartierne ønsker at øge opmærksomheden på dette blandt Randers Kommunes flygtninge og udlændinge. Derfor vil forligspartierne iværksætte en kommunal informationskampagne med henblik på at gøre opmærksom på mulighederne for økonomisk støtte til hjemrejse. Opgaven løses af Kommunikationsafdelingen og integrationsafdelingen i fællesskab og vil forgå via kommunens hjemmeside, info-standere og sociale medier.

Realisering af veteranstrategien (1 mio. kr. i 2018 og frem)

Forligspartierne er enige om at afsætte 1 mio. kr. årligt til realisering af den veteranstrategi for Randers Kommune, som byrådet tiltrådte indholdet af på sit møde den 4. september 2017. Med veteranstrategien vil Randers Kommune anerkende veteraner for den indsats, de har ydet for det danske samfund som udsendt i internationale operationer. Veteranstrategien skal understøtte, at veteraner og deres pårørende bliver mødt med anerkendelse, respekt, værdighed og forståelse, og ved behov får den bedst mulige støtte. Målgruppen for strategien er tidligere udsendte soldater, sundhedspersonel, politibetjente og andre, der har været udsendt i forbindelse med internationale operationer for Danmark, samt deres pårørende.

Med prioritering af midlerne vil det være muligt at realisere initiativerne i veteranstrategien, som omfatter følgende:

- Fuldtidsansættelse af en veterankoordinator 450.000 kr.
- Årlig pulje til særlige tiltag på veteranområdet 300.000 kr. Denne pulje administreres af beskæftigelsesudvalget.
- Årlig pulje til kommunale og frivillige aktiviteter målrettet veteraner og deres pårørende 250.000 kr. Puljen administreres af veterankoordinatoren og forvaltningen.

Videreførelse af hjemløseindsatsen (1,3 mio. kr. i 2018 og frem)

En ny opgørelse over hjemløse i hele Danmark viser, at antallet af hjemløse på landsplan er steget med otte procent siden 2015. I samme periode er antallet af hjemløse i Randers Kommune faldet fra 117 i 2015 til 86 i 2017. Det svarer til et fald på mere end 26 procent.

De gode resultater på hjemløseområdet i Randers Kommune kommer efter en målrettet indsats, som bl.a. omfatter en boligsocial enhed, hvor medarbejderne arbejder med at sikre, at borgere, som er i fare for at blive udsat af deres bolig på grund af dårlig økonomi, kan blive i deres bolig. Desuden har kommunens medarbejdere haft et særligt fokus på unge, som kan være i risikogruppen for at blive hjemløse, hvor der arbejdes med de unges evt. misbrug af rusmidler, fastholdelse af job og uddannelse samt de unges trivsel generelt.

Indsatsen er indtil udgangen af 2017 blevet støttet af projektmidler fra Socialstyrelsen. På baggrund af de positive resultater er forligspartierne enige om, at der fortsat skal gennemføres en særskilt indsats og afsætter 1,3 mio. kr. årligt fra 2018 og frem til den videre hjemløseindsats i Randers Kommune.

Tilbud til udfordrede unge (0,5 mio. kr. i 2018 og 0,8 mio. kr. i 2019 og frem)

Forligspartierne er enige om at etablere et ungetilbud for udfordrede unge i alderen 16 til 25 år, med hovedvægten lagt på de 18 til 25 årige.

Tilbuddet forventes at bestå af 10 boliger indeholdende både en bolig- og aktivitetsdel. De unge kan maksimalt være indskrevet i 2 år i tilbuddet.

I grundforløbet, er der i 6 måneder et sammenhængende forløb med bo- erhvervs- og uddannelsesstøtte samt yderligere op til 1½ års bostøtte. Der skal i hele forløbet være tæt samarbejde med kommunens øvrige ungetilbud. Grundforløbet kan suppleres med forsat særlig erhvervs- og uddannelsesstøtte. De

forskellige fagområder kan indstille til en plads på tilbuddet, idet UU Randers varetager visitationen sammen med den kommende udførerenhed.

Tilbuddet indfases over 2 år. Forligspartierne afsætter en opstartsbevilling til indretning på 100.000 kr. samt en driftsbevilling på 400.000 kr. i 2018 og 800.000 kr. i 2019 og frem.

Fremtidens aktivitetscenter på handicapområdet (1,5 mio. kr. i 2019)

I budgettet for 2017-2020 blev der afsat 9 mio. kr. til realisering af et nyt aktivitetstilbud til borgere med handicap i Dronningborg Aktivitetscenter. I forbindelse med arbejdet med de konkrete ombygningsforslag, har der vist sig betydelige uforudsete merudgifter til brandsikring og etablering af parkeringspladser til husets brugere.

Med henblik på at sikre, at de oprindelige intentioner med projektet kan realiseres, er forligspartierne enige om, at der afsættes yderligere 1,5 mio. kr. i 2019 til renovering af Dronningborg Aktivitetscenter – heraf 800.000 kr. til brandtekniske forhold og 700.000 kr. til etablering af bedre parkeringsforhold.

Yderligere tilskud til Selvhjælp Randers (0,2 mio. kr. i 2018 og frem)

I budgettet for 2017-2020 blev der givet et årligt tilskud på 200.000 kr. til den frivillige organisation Selvhjælp Randers. Tilskuddet er dog ikke tilstrækkeligt til at sikre organisationens videre arbejde. Forligspartierne afsætter derfor yderligere 200.000 kr. årligt til et forhøjet driftstilskud fra 2018 og frem. Hermed kan den store frivillige indsats i Selvhjælp Randers fortsætte i de kommende år.

Miljø og teknik:

Øget vækst i Randers – prioritering af plan- og byggesagsområdet (1,5 mio. kr. i 2018 og 2019)

Der er gang i hjulene i Randers Kommune. Virksomhederne oplever historisk vækst, nye arbejdspladser skabes og ledigheden falder. De øgede aktiviteter afspejler sig i flere og flere konkrete projekter, der forudsætter planlægning, dialog og myndighedsbehandling.

Forligspartierne glæder sig over det høje aktivitetsniveau og lægger stor vægt på, at kommunen kan følge med efterspørgslen. I forbindelse med budgettet for 2017-2020 blev der givet et løft på 1,5 mio. kr. i 2017 og 2018 til ekstra stillinger på planområdet. Ligeledes har forvaltningen fortsat arbejdet med at effektivisere arbejdsgangene indenfor planlægningen.

De samlede ressourcer på området er dog fortsat ikke tilstrækkelige til at følge med det stigende antal sager. For at tilvejebringe de bedst mulige betingelser for at udvikle og skabe vækst i kommunen, er forligspartierne derfor enige om, at plan- og byggesagsområdet skal tilføres yderligere 1,5 mio. kr. årligt i 2018 og 2019 - svarende til yderligere 3 stillinger. Dermed vil området i 2018 samlet være forstærket med 6 stillinger siden 2016.

Da udviklingen i aktivitetsniveauet i kommunen er ukendt, og effekterne af den fortsatte effektivisering i forvaltningen endnu ikke kendes, tilføres ressourcerne i udgangspunktet kun for en 2-årig periode.

Byen til Vandet – opsparing til Klimabroen (5 mio. kr. i 2019 og 5 mio. kr. i 2020)

Byen til Vandet er et ambitiøst byudviklingsprojekt, der vil bidrage til, at Randers kan markere sig som en endnu mere attraktiv by. Med byudviklingsprojektet vil Randers kunne tilbyde helt nye enestående

områder til boliger, byliv, oplevelser og aktiviteter helt tæt på naturen ved både fjorden og Gudenåen og i tæt sammenhæng med bymidten og den gamle atmosfærefyldte middelalderby.

Der kan i regi af projektet Byen til Vandet skabes unikke løsninger og samfundsmæssige effekter, som enkeltstående investeringer ikke vil kunne resultere i. Byen til Vandet er således ikke alene konkrete anlægsinvesteringer, men også investering i byens image og borgernes livskvalitet med betydeligt potentiale for afsmittende virkning og vækst - øgede skatteindtægter fra nye borgere, flere arbejdspladser, bedre tilgængelighed, bedre og flere oplevelser omkring vandet og øget fokus på fællesskabet.

Forligspartierne ser byudviklingsprojektet Byen til Vandet som et meget vigtigt og langsigtet initiativ i kommunen, hvor nødvendige investeringer i infrastruktur, klimatilpasning, byudvikling og adgange til naturen tænkes sammen og er med til at "brande" byen og tiltrække nye borgere.

Klimabroen er en investering, som er altafgørende for at kunne udnytte pieren til byudvikling og som samtidigt muliggør andre byudviklingsprojekter, sikrer en bedre trafikafvikling, aflaster Randers Bro og klimasikrer dele af midtbyen og Tøjhushavekvarteret.

De forventede indtægter, som over tid genereres fra salg af byggeretter i Byen til Vandet, kan ikke i sig selv finansiere anlægsinvesteringen. Anlæg af Klimabroen forudsætter derfor en periode med betydelig opsparing til investeringen.

Forligspartierne er på den baggrund enige om at afsætte yderligere 5 mio. kr. i 2019 og 5 mio. kr. i 2020 til Byen til Vandet. Opsparingen til Klimabroen er dermed påbegyndt og sammen med de i forvejen afsatte midler til Byen til Vandet, giver de rådige anlægsmidler mulighed for, at nødvendige investeringer i 1. etape af projektet kan finansieres.

Den videre opsparing til Klimabroen og målsætningen for den forventede igangsætning af anlægget, er forligspartierne samtidigt enige om, bør være en del af aftalegrundlaget for den kommende byrådsperiode.

De videre skridt i realisering af ambitionerne i Byen til Vandet, behøver dog ikke afvente den nye bro. For at sikre fortsat fremdrift i realiseringen af Byen til Vandet lægger forligspartierne vægt på, at der etableres en stærk og handlekraftig organisering omkring projektet. Forligspartierne glæder sig over, at projektet Storkeengen er sat i søen som det første konkrete delprojekt i Byen til Vandet og ser frem til at anlægsarbejderne kan påbegyndes i det nye år. Ligeledes ser forligspartierne frem til i starten af det nye år at tage stilling til en etapeplan for realisering af det samlede projekt for Byen til Vandet. Her forventes Busterminalområdet og de nære havnearealer at blive et konkret næste skridt, idet Busterminalområdet ønskes omdannet til en ny bydel under hensyntagen til den kollektive trafik.

Udvikling af Randers midtby

Randers midtby er med sine bevaringsværdige bygninger og historiske bystruktur det naturlige samlingspunkt for byen. Danmarks ældste gågade – Houmeden – ligger i Randers. Men Randers midtby er under forandring, hvilket vil medføre ændringer i, hvordan byen bruges og opleves.

Arbejdet med at gøre Randers By til en mere attraktiv handelsby skal fortsættes. Der er i samarbejde med det lokale handelsdrivende igangsat en proces, hvor der arbejdes med at gøre udsmykning af midtbyen mere effektiv og fleksibel, ligesom der pågår udvikling af koncepter, der skal hjælpe til med at fylde tomme butikslokaler op.

På landsplan betyder udviklingen i detailhandelen dog, at behovet for antallet af butikker generelt er faldende bl.a. pga. nethandel og andre udviklingstendenser – dette gælder også i Randers. I stedet kommer andre former for bymæssig service og erhvervslejemål omdannes til attraktive boliger. Det får betydning for, hvordan vi bruger bymidten, og hvordan byens pladser og gader skal indrettes og anvendes. Samtidig vil udvikling af området omkring den nuværende busterminal og realisering af Byen til Vandet sandsynligvis medføre, at en del af byens liv og aktiviteter trækker mod øst.

Forligspartierne finder, at det er vigtigt, at kommunen har en samlet strategi for udviklingen af Randers midtby; en strategi, der fastholder midtbyens vigtige kvaliteter men også giver mulighed for omdannelser og nye anvendelser

Forligspartierne vil derfor arbejde for, at der i samarbejde med centrale aktører og borgere i bymidten udarbejdes en samlet strategi for Randers midtby med henblik på at belyse udviklingsmulighederne for såvel detailhandel, bygninger og byrum.

Realdania har afsat en pulje på 73 mio. kr. til i samarbejde med op til 9 byer at gennemføre projekter, der løfter kvaliteten af byernes centrale gader og byrum. Forligspartierne reserverer en pulje på 1,5 mio. kr. af Byen til vandet midler i 2018 til kommunal medfinansiering, dersom Randers kommer i betragtning.

Forskønnelse af Midtbyen (2 mio. kr. i 2018)

Forligspartierne lægger vægt på, at midtbyen er attraktiv og god at færdes i – herunder at grønne områder og belægninger på fortove og gangarealer er i ordentlig stand. Til sikring heraf afsætter forligspartierne 2 mio. kr. i 2018 der skal anvendes til renovering af belægninger på gangarealer i midtbyen samt et løft til plejen af midtbyens grønne arealer.

Støjbelastede boliger langs E45 (2 mio. kr. i 2018)

Siden 2000 er trafikken på E45 steget med ca. 40% og nye boliger er kommet til. Forligspartierne anerkender at flere og flere borgere i Randers føler sig meget generet af trafikstøj fra motorvejen. Derfor afsættes 2 mio. kr. i 2018 til kommunal medfinansiering af statens indsats for at dæmpe trafikstøjen fra E45 gennem Randers.

Finansloven for 2018 forventes at indeholde midler til en støjpulje der skal være med til at etablere manglende støjskærme langs motorvejsnettet. De afsatte kommunale midler kan anvendes dels til kortlægning af støjbelastede boliger langs E45 i Randers og dels til medfinansiering af konkrete støjdæmpningsprojekter. Forligspartierne finder det vigtigt at en prioritering af, hvor der er størst behov for støjafskærmning, baserer sig på de nyeste data om trafikken.

Pulje til cykelstier (2 mio. kr. i 2018)

Forligspartierne afsætter 2 mio. kr. til en pulje, der skal anvendes til at konkrete initiativer der skaber mere trygge forhold for cykling til skole i landdistrikterne. Beløbet anvendes til nogle af de højst prioriterede cykelstier i stiplanen.

Etablering af vejbelysning i Kousted (0,45 mio. kr. i 2018)

Forligspartierne afsætter 450.000 kr. til etablering af vejbelysning i Kousted.

Forlængelse af Skovvangsvej (3,8 mio. kr. i 2018)

Assentoft er et attraktivt sted at bosætte sig, og inden for en forholdsvis kort årrække er en række nye boligområder skudt op. De mange nye boliger medfører naturligt, at der kommer mere trafik på vejnettet i området, og dermed også på veje hvor der færdes børn på vej til og fra skole. Derfor er forligspartierne enige om, at der er behov for at færdiggøre anlæg af Skovvangsvej ved at forlænge den eksisterende vej videre mod syd. Forlængelsen vil gøre det muligt for trafik fra specielt boligområderne i den østlige del af Assentoft og Drastrup til E45 at køre mere direkte til den sydlige omfartsvej og videre mod E45 uden af belaste de mere centrale veje i den vestligste del af området.

Forligspartierne afsætter på den baggrund 3,8 mio. kr. i 2018 til forlængelse af Skovvangsvej mod syd med forbindelse til Gl. Grenåvej og videre til Grenåvej.

Ældrekørsel med bus i det tidligere Purhus Kommune (0,5 mio. kr. i 2018)

Tidligere var der enkelte steder i kommunens landområder, hvor ældre havde et tilbud om at blive befordret med skolebusser. Efterhånden er disse ordninger erstattet af andre løsninger (Flextur). Den sidste af de tre gamle ordninger er ældrekørsel i gl. Purhus Kommune, hvor tre skolebusruter tirsdag-torsdag kører to ture til områdets ældrecentre i formiddagstimerne, når skolebussen ikke kører skolebørn.

Forligspartierne ønsker at ordningen fortsætter i 2018 for at give mulighed for at evaluere tilbuddet i sammenhæng med det igangværende arbejde med udarbejdelse af en ny kollektiv trafikplan for hele kommunen. Til dette formål afsættes 460.000 kr. i 2018.

Herreløse katte (0,1 mio. kr. i 2018 og 0,05 mio. kr. i 2019 og frem)

Forligspartierne afsætter 100.000 kr. i 2018 og 50.000 kr. i efterfølgende år til indfangning af herreløse katte.

Landdistriktsområdet:

Liv i landsbyerne – også digitalt (2 mio. kr. i 2018 og 2 mio. kr. i 2019)

Det positive arbejde med landdistriktet skal fortsættes. Der er igangsat en række tiltag, der alle skal understøtte landsbyernes evne til at samarbejde og realisere projekter. Landdistriktsservice, nyhedsbreve, fundraiserkurser og den årlige landdistriktskonference skal fortsat være en del af Randers Kommunes bestræbelser på at løfte landdistriktet. Forligspartierne prioriterer, at der arbejdes videre med at understøtte rammevilkår for erhverv, bosætning og turisme på tværs af hele kommunen, og særligt adgang til højhastighedsbånd og en god mobildækning er afgørende herfor.

Etablering af en bredbåndsfond

Randers Kommune har siden 2015 arbejdet på at forbedre den digitale infrastruktur i Randers Kommune. Adgang til højhastighedsbredbånd er et vigtigt rammevilkår for bosætning og erhverv. Via etablering af en bredbåndskoordinator, midler til medfinansiering af bredbåndprojekter til regeringens bredbåndspulje og et intelligent udbud af Randers Kommunes wan-forbindelser er der allerede skabt resultater med indsatsen.

Med etableringen af en bredbåndsfond på 2 mio. kr. i 2018 og 2019 ønsker forligspartierne at indsatsen opprioriteres yderligere. Der skal i den forbindelse arbejdes med forskellige initiativer inden for gratis wifi, passiv infrastruktur i forhold til opsætning af master og etablering af tomrør samt realisering af bredbåndprojekter således, at alle borgere og virksomheder i Randers Kommune har mulighed for at få tilbudt højhastighedsbredbånd.

Byggegrunde

Det er vigtigt at sikre, at hele Randers Kommune udvikler sig positivt. Der er mange gode grunde til at bosætte sig i en af kommunens mange landsbyer - et godt fællesskab, dejlig natur og masser af luft og ro. Derfor er forligspartierne enige om, at der også skal være attraktive byggegrunde i kommunens større landsbyer, så der også er mulighed for at tiltrække nye beboere.

Forligspartierne glæder sig derfor over, at der snart kommer byggegrunde i Havndal og Øster Tørslev. Forligspartierne er enige om at byggermodne nye byggegrunde i Gjerlev og sikre planlægning for nye rækkehuse i Fårup.

Tværgående og administration:

Øget bosætning i Randers Kommune (1 mio. kr. i 2018 og frem)

Forligspartierne ønsker at styrke indsatsen for at få flere til at bosætte sig i Randers Kommune. Samtidigt skal den positive erhvervsudvikling fremmes, så både etablerede virksomheder udvikler sig, og så vilkårene for iværksættere får endnu flere til at skabe attraktive arbejdspladser i Randers.

Ambitionen om øget bosætning indebærer, at den indsats der har været for at markedsføre Randers Kommune skal fortsætte i de kommende år. De samarbejder, der er opstået mellem ambassadører, foreninger, institutioner, kulturinstitutioner og kommunale såvel som tværkommunale aktører skal videreføres og udvikles yderligere. Der er skabt et netværk hvor de involverede brænder for at formidle fortællingerne om Randers, og der skal involveres endnu flere for at styrke dette.

Det omfattende samarbejde mellem kulturinstitutionerne, som har resulteret i en række store kulturevents, skal endvidere fortsat understøttes og styrkes hvor det er muligt. Kultur og idræt er vigtige elementer når nye borgere bestemmer sig for, hvor deres næste hjem skal være.

Bosætningskampagner skal køre på flere platforme, men især de sociale medier bliver mere og mere fremtrædende i markedsføringen, fordi unge familier ikke læser aviser eller ser TV på samme måde som tidligere. Samtidigt skal Randers også være synlig i events, hvor det er muligt at nå potentielle tilflyttere, og derigennem trække flere borgere til området.

Med udgangspunkt i et årligt beløb på 1 mio. kr. fra 2018 og frem udarbejder kommunikationsafdelingen en strategi og handleplan for den fremadrettede indsats de kommende år.

Studiejobs (1 mio. kr. i 2018 og frem)

I budgettet for 2015-2018 blev der afsat 1 mio. kr. årligt til 10 lønnede studiejobs (af 10-15 timer pr. uge). Målsætningen var, at understøtte Randers som uddannelsesby og en synliggørelse af Randers Kommune som en god og udviklende arbejdsplads for studerende.

Forligspartierne ønsker at øge antallet af studiejobs og afsætter yderligere 1 mio. kr. årligt hertil. Hermed er der skabt rammer for, at der årligt kan etableres minimum 20 studiejobs i forvaltningen.

Kompetenceudvikling og rekruttering

Randers Kommune er en levende og dynamisk arbejdsplads. I løbet af 2016 har der været særligt fokus på sygefravær – under overskriften 'Mere tid og trivsel'. Indsatsen har båret frugt. I gennemsnit faldt sygefraværet for hver medarbejder med 2,9 dage i 2016 i forhold til 2015. Det svarer til mere end 60 fuldtidsstillinger, og var det næsthøjeste fald blandt alle landets kommuner. Den fokuserede indsats er fortsat i 2017, hvor ledelsen og medarbejderne sammen har sat nye mål for udviklingen i sygefraværet.

Samtidigt har direktionen besluttet at igangsætte udarbejdelsen af en tværgående kompetenceudviklings- og rekrutteringsstrategi. Forligspartierne ser meget positivt på dette initiativ. På tværs af de store serviceområder er medarbejderne kommunens væsentligste ressource. Randers Kommune skal være en attraktiv arbejdsplads, der er i stand til at tiltrække, udvikle og fastholde de kompetencer, som er nødvendig for at levere den bedst mulige service til borgerne – det gælder nu, og det gælder i en fremtid, der må forventes at være præget af fortsat teknologisk udvikling med høje krav til løbende omstilling og udnyttelse af de muligheder udviklingen giver.

På administrationens område ønsker forligspartierne, at arbejdet med kompetenceudviklings- og rekrutteringsstrategien skal ses i sammenhæng med mulighederne for at gøre organisationen mere udviklings- og forandringsorienteret. Den teknologiske udvikling og arbejdet med kommunens digitaliseringsstrategi vil løbende give muligheder for, at ressourcer kan flyttes fra driftsorienterede opgaver til mere udviklingsorienterede områder. Dette stiller krav til såvel kompetenceudvikling af eksisterende medarbejdere som rekruttering af nye typer af kompetencer.

FINANSIERING, STYRING OG OMPRIORITERING

Tilførsel af midler som følge af finanslov 2018

Såfremt de igangværende forhandlinger om finansloven for 2018 betyder tilførsel af midler til kommunen, er forligspartierne enige om, at konkret udmøntning af disse skal aftales nærmere i forligskredsen.

Nedsættelse af dækningsafgiften (3,5 mio. kr. i 2020 og 7,4 mio. kr. i 2021)

Forligspartierne finder det afgørende vigtigt at fortsætte arbejdet for en udvikling i Randers Kommune, hvor der skabes stadig flere job og muligheder for at drive virksomhed. I budgettet for 2016-2019 blev dækningsafgiften for forretningsejendomme besluttet nedsat med 0,5 promille fra 2018 og yderligere 0,5 promille fra 2019. Forligspartierne ønsker at fortsætte nedtrapningen og nedsætter således dækningsafgiften på forretningsejendomme med yderligere 0,5 promille i både 2020 og 2021.

Forudsætninger omkring indtægtssiden

Den tidligere varslede omlægning af det kommunale udligningssystem er blevet udskudt, og forventes tidligst gennemført fra og med budgettet for 2019. Der kan i den forbindelse også ske en ændring af finansieringsmodellen for udgifter til forsikrede ledige – det såkaldte beskæftigelsestilskud. Begge elementer kan omfordele betydelig beløb kommunerne imellem.

I 2018 har kommunerne igen fået tildelt et 1-årigt finansieringstilskud. Tilskuddet udgør over 90 mio. kr. i Randers Kommunes budget, og usikkerheden om de kommende ændringer af udligningssystemet vil give kommunen et tilsvarende provenu, er en væsentlig hæmsko for en langsigtet økonomisk planlægning.

Forligspartierne har fundet det vigtigt at aftale et budget, der balancerer behovene for forbedringer samtidig med, at der bliver taget højde for, at der fortsat er stor usikkerhed om kommunens økonomi i overslagsårene. Forligspartierne vurderer, at der er stor usikkerhed knyttet til om en reform af udligningssystemet vil kunne træde i kraft allerede fra 2019. En lang række af landets kommuner er afhængige af en videreførelse af det 1-årige finansieringstilskud og har budgetteret med dette for at opnå balance i økonomien. Såfremt en kommende udligningsreform i væsentlig grad ændrer på de nuværende fordelinger af tilskud kommunerne imellem, må der således forventes en periode med indfasning. På den baggrund finder forligspartierne, at der kan forudsættes en videreførelse af provenuet fra finansieringstilskuddet på 90 mio. kr. i 2019 nedtrappet til 45 mio. kr. i 2020 og 2021. Af hensyn til usikkerheden ønsker forligspartierne dog samtidigt at neutralisere den forudsatte gevinst i basisbudgettet fra beskæftigelsestilskuddet/udligningsreformen på 30 mio. kr. årligt i 2020 og frem.

I lighed med tidligere år – og som forudsat i det fremlagte basisbudget - er målsætningen for kommunens kassebeholdning ved udgangen af budgetperioden fastholdt som styrende. Når indholdet af en kommende udligningsreform og de overordnede finansieringsmæssige rammer for kommunerne ligger fast for de kommende år, har byrådet tidligere besluttet, at adressere spørgsmålet om den langsigtede strukturelle balance i kommunens økonomi.

En mere sikker økonomistyring

Randersmodellen udgør den styringsmæssige ramme for kommunen. Indenfor modellen er der blandt andet fastlagt udsvingsgrænser for, hvor meget aftaleenhederne kan overføre af over-/underskud imellem årene. Det er herunder fastlagt at aftaleenhederne kan overføre underskud på 5%. Overstiger underskuddet denne grænse, skal der udarbejdes en handleplan som tilsikrer, at underskuddet afvikles.

Igennem de sidste par år, har en række aftaleenheder oparbejdet meget stor gæld, som umiddelbart vurderes vanskelig at afvikle. I nogle tilfælde er gælden opstået pludseligt. Direktionen har på den baggrund igangsat en række tiltag, som skal styrke økonomistyringen og en tættere opfølgning på områder med økonomiske vanskeligheder. I forlængelse heraf udarbejdes der endvidere forslag til ændringer i Randersmodellen som skal understøtte dette – herunder en indskrænkning af adgangen til at overføre underskud imellem årene.

Forligspartierne er enige i behovet for en mere sikker økonomistyring, der hurtigt kan konstatere og reagere på ubalance i aftaleenheders økonomi. Byrådet har tidligere besluttet, at det afgående byråd skal evaluere Randersmodellen på et temamøde i efteråret, ligesom det nye byråd vil skulle beslutte de endelige rammer ved indgangen til den kommende byrådsperiode.

Låntagning

Økonomi- og Indenrigsministeriet har givet mulighed for øget låntagning i Randers Kommune. Der var i basisbudgettet for 2018 forudsat dispensationer på i alt 15 mio. kr., der samlet set ville medføre at kommunens gæld ville falde i forhold til 2017. Med ministeriets afgørelse blev der i alt givet dispensation på 42 mio. kr. til Randers Kommune. Udover de indarbejdede lån i basisbudgettet er forligspartierne enige om øget låntagning på 22 mio. kr. i 2018 med tilhørende renter og afdrag i 2019 og frem. Den øgede låntagning skal ses i sammenhæng med de afsatte beløb til nedskrivning af familieafdelingens gæld.

Udmøntning af anlægsreserve og omprioritering

I forbindelse med budgetproceduren for budget 2018-2021 blev det besluttet at indarbejde en anlægsreserve, som sikrer et anlægsniveau på 150 mio. kr. i 2021. I basisbudgettet udgør anlægsreserven 7,6 mio. kr., der med denne aftale udmøntes til finansiering af det samlede forlig.

Ligeledes omprioriteres et tidligere afsat anlægsbeløb på 1,15 mio. kr. i 2017 vedrørende Myretuen, idet projektet har kunnet realiseres uden kommunal medfinansiering. Endelig gennemføres der som foreslået i basisbudgettet en omprioritering af den i budgettet afsatte drifts- og anlægspulje (inkl. oparbejdet opsparing i puljen) på 10,5 mio. kr. i 2018 og 3,1 mio. kr. i 2019 og frem.

Borgmesteren

For Venstres byrådsgruppe

For Dansk Folkepartis byrådsgruppe

Hovedoversigt

Væth Enge

Hovedoversigten til budgettet har til formål på den ene side at give politikerne et summarisk overblik over den aktivitetsmæssige og finansielle udvikling i de kommende år samt medvirke til løsningen af oplysningsopgaven over for borgerne, og på den anden side at give staten mulighed for umiddelbart efter vedtagelsen at få et summarisk overblik over de kommunale budgetter.

Hovedoversigten indeholder bruttoudgifter og -indtægter pr. hovedkonto og er opstillet i følgende orden:

A. Driftsvirksomhed	D. Finansforskydninger
B. Anlægsvirksomhed	E. Afdrag på lån
C. Renter	F. Finansiering

Summen af posterne A-E finansieres under ét af post F.

Hovedoversigten er opstillet i følgende priser:

1. Hovedkontiene 0-6 er angivet i 2018-prisniveau.
2. Umiddelbart efter hovedkontiene 0-6 er der for hvert af budgetoverslagsårene under en særlig post anført skønnede pris- og lønstigninger for disse konti.
3. Hovedkontiene 7 og 8 er angivet i løbende priser (de enkelte års prisniveau).

HOVEDOVERSIGT

1.000 kr.	Budget 2018		Overslagsår					
			2019		2020		2021	
	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt
A. DRIFTSVIRKSOMHED								
00 Byudvikling, bolig og miljø	190.238	-125.743	190.257	-125.862	189.431	-125.961	188.531	-125.961
Heraf refusion	0	-152	0	-152	0	-152	0	-152
01 Forsyningsvirksomhed	105.758	-108.615	108.615	-108.615	108.615	-108.615	108.615	-108.615
02 Trafik og infrastruktur	165.001	-18.757	163.837	-18.757	163.837	-18.757	162.377	-18.757
03 Undervisning og kultur	1.241.045	-124.070	1.223.842	-122.815	1.219.975	-122.815	1.214.001	-120.610
Heraf refusion	0	-6.228	0	-6.228	0	-6.228	0	-6.228
04 Sundhedsområdet	513.184	-3.593	517.004	-3.593	513.875	-3.593	515.574	-3.593
05 Sociale opgaver og beskæftigelse	4.484.242	-1.001.308	4.292.044	-762.451	4.355.102	-761.430	4.420.232	-759.314
Heraf refusion	0	-526.597	0	-343.174	0	-341.274	0	-338.492
06 Fællesudgifter og Administration	622.605	-14.991	611.524	-14.991	583.632	-15.817	577.584	-15.818
Heraf refusion	0	0	0	0	0	0	0	0
A. DRIFTSVIRKSOMHED I ALT	7.322.073	-1.397.078	7.107.124	-1.157.085	7.134.468	-1.156.989	7.186.915	-1.152.667
HERAF REFUSION	0	-532.977	0	-349.554	0	-347.654	0	-344.872
B. ANLÆGSVIRKSOMHED								
00 Byudvikling, bolig og miljø	78.854	-45.131	62.749	-28.718	49.341	-28.718	41.640	-25.568
01 Forsyningsvirksomhed mv.	0	0	0	0	0	0	0	0
02 Trafik og infrastruktur	32.160	-2.470	16.619	-4.145	13.819	-2.745	6.408	-860
03 Undervisning og kultur	68.458	0	55.246	0	59.469	0	70.407	0
04 Sundhedsområdet	0	0	0	0	0	0	0	0
05 Social og sundhedsvæsen	28.274	0	28.761	0	23.214	0	18.214	0
06 Administration mv.	30.641	-610	13.451	0	12.500	-610	17.171	-1.220
B. ANLÆGSVIRKSOMHED I ALT	238.388	-48.211	176.826	-32.863	158.343	-32.073	153.840	-27.647
PRIS-/LØNSTIGNINGER 00-06			155.124	-25.351	313.575	-51.273	478.725	-77.215
C. RENTER	28.457	-1.210	29.026	-1.219	29.066	-1.227	28.292	-1.236
D. FINANSFORSKYDNINGER								
08.22 Forskydninger i likvide aktiver	45.128	0	6.576	0	-44.337	0	-65.256	0
08.25-52 Øvrige finansforskydninger	-57.169	-3.306	-44.826	0	-61.347	0	-66.334	0
D. FINANSFORSKYDNINGER I ALT	-12.041	-3.306	-38.250	0	-105.684	0	-131.590	0
E. AFDRAG PÅ LÅN	100.710	0	117.938	0	108.812	0	111.396	0
A+B+C+D+E og P/L stigning	7.677.587	-1.449.805	7.547.789	-1.216.518	7.638.580	-1.241.561	7.827.578	-1.258.765
F. FINANSIERING								
08.22 Forbrug af likvide aktiver								
07.62 Tilskud og udligning	13.135	-1.951.494	13.503	-1.874.254	13.870	-1.789.988	14.254	-1.792.178
07.65 Refusion af købsmoms	0	0	0	0	0	0	0	0
07.68 Skatter	3.709	-4.211.332	3.841	-4.441.061	3.979	-4.592.980	4.111	-4.763.399
08.55 Optagelse af lån	0	-81.800	0	-33.300	0	-31.900	0	-31.600
F. FINANSIERING I ALT	16.844	-6.244.626	17.344	-6.348.615	17.849	-6.414.868	18.365	-6.587.177
BALANCE	7.694.431	-7.694.431	7.565.132	-7.565.132	7.656.430	-7.656.430	7.845.942	-7.845.942

Sammendrag

Sammendraget er opdelt i bevillingsområder med en yderligere opdeling inden for de enkelte udvalg.

Sammendraget er opstillet i følgende priser:

1. Drifts- og anlægsvirksomhed er angivet i 2018-prisniveau.
2. Umiddelbart herefter er der for hvert af budgetoverslagsårene under en særlig post anført skønnede pris- og lønstigninger for drifts- og anlægsvirksomheden.
3. Hovedkontiene 7 og 8 er angivet i løbende priser (de enkelte års prisniveau).

Sammendrag

1000 kr.	2018		2019		2020		2021	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
A. Driftsvirksomhed (incl. refusion)								
22 Jordforsyning	397	-1.624	397	-1.624	397	-1.624	397	-1.624
25 Faste ejendomme	118.586	-105.444	118.574	-105.564	117.748	-105.662	116.803	-105.662
28 Fritidsområder	12.570	-264	12.570	-264	12.570	-264	12.570	-264
32 Fritidsfaciliteter	17.903	-1.941	17.903	-1.941	17.903	-1.941	17.902	-1.941
35 Kirkegårde	7.856	-9.759	8.547	-9.759	8.547	-9.759	8.457	-9.759
38 Naturbeskyttelse	3.868	-134	3.868	-134	3.868	-134	4.003	-134
48 Vandløbsvæsen	2.959	-120	2.959	-120	2.959	-120	2.959	-120
52 Miljøbeskyttelse m.v.	2.892	-455	2.892	-455	2.892	-455	2.892	-455
55 Diverse udgifter og indtægter	5.040	-5.850	4.380	-5.850	4.380	-5.850	4.380	-5.850
58 Redningsberedskab	18.166	0	18.166	0	18.166	0	18.166	0
Refusion i alt	0	-152	0	-152	0	-152	0	-152
Hovedkonto 0 i alt	190.238	-125.743	190.257	-125.862	189.431	-125.961	188.531	-125.961
38 Affaldshåndtering	105.758	-108.615	108.615	-108.615	108.615	-108.615	108.615	-108.615
Hovedkonto 1 i alt	105.758	-108.615	108.615	-108.615	108.615	-108.615	108.615	-108.615
22 Fælles funktioner	3.495	-10.981	3.495	-10.981	3.495	-10.981	2.034	-10.981
28 Kommunale veje	78.851	-1.524	78.147	-1.524	78.147	-1.524	78.148	-1.524
32 Kollektiv trafik	81.946	-5.216	81.486	-5.216	81.486	-5.216	81.486	-5.217
35 Havne	709	-1.036	709	-1.036	709	-1.036	709	-1.036
Hovedkonto 2 i alt	165.001	-18.757	163.837	-18.757	163.837	-18.757	162.377	-18.757
01 Folkeskoler	577.589	-11.327	562.308	-9.967	561.168	-9.967	560.293	-9.967
02 Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen	16.955	-64	17.617	-64	17.617	-64	17.617	-64
04 Pædagogisk psykologisk rådgivning m.v.	21.729	-103	21.729	-103	21.729	-103	21.729	-103
05 Skolefritidsordninger	98.052	-52.374	97.067	-52.374	95.083	-52.374	92.513	-52.373
06 Befordring af elever i grundskolen	17.314	0	17.314	0	17.314	0	17.314	0
07 Specialundervisning i regionale tilbud	2.707	0	2.707	0	2.707	0	2.707	0
08 Kommunale specialskoler og interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder,jf.	125.048	-24.040	125.048	-24.040	125.048	-24.040	125.049	-24.040

1000 kr.	2018		2019		2020		2021	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
09 Efter- og videreuddannelse i folkeskolen	2.100	-2.100	2.211	-2.205	2.211	-2.205	0	0
10 Bidrag til statslige og private skoler	101.059	0	101.171	0	100.602	0	100.098	0
12 Efterskoler og ungdomskostskoler	13.759	0	13.931	0	13.694	0	13.794	0
14 Ungdommens Uddannelsesvejledning	11.680	0	11.683	0	11.744	0	11.829	0
16 Specialpædagogisk bistand til børn i førskolealderen	2.298	0	2.298	0	2.298	0	2.298	0
17 Specialpædagogisk bistand til voksne	8.017	-2.580	8.017	-2.580	8.017	-2.580	8.017	-2.580
Folkeskolen i alt	998.307	-92.587	983.102	-91.332	979.234	-91.332	973.259	-89.126
30 Ungdomsuddannelser	26.329	0	25.609	0	25.609	0	25.609	0
32 Folkebiblioteker	42.421	-1.767	42.421	-1.767	42.421	-1.767	42.421	-1.767
35 Kulturel virksomhed	81.141	-21.510	79.864	-21.510	79.864	-21.510	79.865	-21.511
38 Folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.	92.848	-1.978	92.847	-1.978	92.848	-1.978	92.848	-1.978
Refusion i alt	0	-6.228	0	-6.228	0	-6.228	0	-6.228
Hovedkonto 3 i alt	1.241.045	-124.070	1.223.842	-122.815	1.219.975	-122.815	1.214.001	-120.610
62 Sundhedsudgifter m.v.	513.184	-3.593	517.004	-3.593	513.875	-3.593	515.574	-3.593
Hovedkonto 4 i alt	513.184	-3.593	517.004	-3.593	513.875	-3.593	515.574	-3.593
10 Fælles formål	66.706	0	69.322	0	72.667	0	79.167	0
11 Dagleje	86.321	-21.628	86.321	-21.628	86.321	-21.628	86.321	-21.628
13 Integrerede institutioner (institutioner som omfatter mindst to af følgende: Daginstitution, indtil skolestart)	17.127	-5.899	17.127	-5.899	17.127	-5.899	17.127	-5.899
14 Daginstitutioner (Institutioner kun for børn indtil skolestart)	349.187	-106.717	346.148	-106.717	346.148	-106.717	345.646	-106.717
15 Fritidshjem	3.904	-929	3.904	-929	3.904	-929	3.904	-929
16 Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud	4.613	-438	4.613	-438	4.613	-438	4.613	-438
19 Tilskud til privatinstitutioner, privat dagpleje, private fritidshjem, private klubber og Dagtilbud til børn og unge i alt	17.247	-1.531	17.247	-1.531	17.247	-1.531	17.247	-1.531
28 Tilbud til børn og unge med særlige behov	545.105	-137.142	544.681	-137.142	548.026	-137.142	554.025	-137.142
26 Personlig og praktisk hjælp og madservice (hjemmehjælp) til ældre omfattet af frit valg af	266.402	-42.534	266.359	-42.524	266.400	-42.524	266.998	-42.524
	176.763	-12.328	176.763	-12.328	176.763	-12.328	176.763	-12.328

1000 kr.	2018		2019		2020		2021	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
27 Pleje og omsorg mv. af primært ældre undtaget frit valg af leverandør (ser vicenslovens § 83, jf. §	630.024	-116.344	648.712	-116.344	672.784	-116.344	695.991	-116.344
28 Hjemmesygepleje	51.936	0	51.936	0	51.936	0	51.936	0
29 Forebyggende indsats samt aflastningstilbud målrettet mod primært ældre	4.304	0	4.154	0	4.154	0	4.154	0
31 Hjælpedmidler, forbrugsgoder, boligindretning og befording til ældre (servicenslovens § 112, 113, 116	67.126	-3.766	67.126	-3.766	67.126	-3.766	67.126	-3.766
36 Plejevederlag og hjælp til sygeartikler o.lign. ved pasning af døende i eget hjem	4.285	0	4.285	0	4.285	0	4.285	0
Tilbud til ældre i alt	934.439	-132.438	952.976	-132.438	977.048	-132.438	1.000.256	-132.438
39 Personlig støtte og pasning af personer med handicap mv. (servicenslovens §§ 85, 95-96, 102 og	66.619	0	66.619	0	66.619	0	66.619	0
41 Hjælpedmidler, forbrugsgoder, boligindretning og befording til personer med handicap (servicenslovens	6.594	-3.493	6.575	-3.493	6.555	-3.493	6.555	-3.493
42 Botilbud for personer med særlige sociale problemer (§§109-110)	25.569	-6.557	25.569	-6.557	25.569	-6.557	25.357	-6.344
44 Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede (sundhedslovens § 141)	4.443	0	4.443	0	4.443	0	4.443	0
45 Behandling af stofmisbrugere (efter servicenslovens § 101 og sundhedslovens § 142)	13.674	-114	13.674	-114	13.674	-114	13.674	-114
50 Botilbud til længerevarende ophold (§ 108)	62.029	-881	62.029	-881	62.029	-881	62.028	-881
51 Botilbudslignende tilbud (omfattet af § 4, stk. 1, nr. 3, i lov om socialtilsyn)	197.397	-36.732	201.973	-36.732	205.616	-36.732	209.256	-36.732
52 Botilbud til midlertidigt ophold (§ 107)	52.952	-1.673	52.952	-1.673	52.952	-1.673	52.952	-1.673
53 Kontaktperson- og ledsageordninger (§§ 45,97-99)	6.311	-142	6.311	-142	6.311	-142	6.312	-142
58 Beskyttet beskæftigelse (§ 103)	28.069	-12.264	28.069	-12.264	28.069	-12.264	28.070	-12.265
59 Aktivitets- og samværstilbud (§ 104)	51.090	-1.765	51.090	-1.765	51.090	-1.765	51.091	-1.765
Tilbud til voksne med særlige behov i alt	514.748	-63.622	519.305	-63.622	522.927	-63.622	526.357	-63.410
60 Integrationsprogram og introduktionsforløb m.v.	52.821	-43.885	43.138	-34.372	43.638	-35.172	44.138	-35.972
61 Kontanthjælp til udlændinge omfattet af	44.400	0	41.675	0	42.575	0	43.475	0

1000 kr.	2018		2019		2020		2021	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
integrationsprogrammet og integrationsydelse m.v.								
Tilbud til udlændinge i alt	97.221	-43.885	84.813	-34.372	86.213	-35.172	87.613	-35.972
48 Førtidspensioner og personlige tillæg (48)	528.660	-27.900	499.030	0	510.430	0	522.230	0
71 Sygedagpenge	209.874	-3.500	183.144	-1.750	187.344	-1.750	191.844	-1.750
72 Sociale formål	38.153	-2.447	38.382	-2.486	39.360	-2.565	40.339	-2.644
73 Kontant- og uddannelseshjælp	327.726	0	314.118	0	321.218	0	328.435	0
76 Boligyldelse til pensionister - kommunal	52.540	-400	53.040	0	54.340	0	55.640	0
medfinansiering								
77 Boligsikring - kommunal medfinansiering	51.874	100	52.774	0	53.974	0	55.174	0
78 Dagpenge til forsikrede ledige	195.470	0	195.470	0	195.470	0	195.470	0
Kontante ydelser i alt	875.638	-6.247	836.929	-4.236	851.707	-4.315	866.903	-4.394
58 Revalidering, ressourceforløb og	574.186	-16.000	448.191	0	451.011	0	453.111	0
fleksjobordninger mv.								
90 Driftsudgifter til den kommunale	81.462	0	72.657	0	73.737	0	74.737	0
beskæftigelsesindsats								
91 Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige	13.664	0	13.664	0	13.664	0	13.664	0
95 Løn til forsikrede ledige og personer under den	7.308	-4.942	7.308	-4.942	7.308	-4.942	7.308	-4.942
særlige uddannelsesordning, den midlertidige								
97 Seniorjob for personer over 55 år	21.350	0	21.650	0	21.950	0	22.250	0
98 Beskæftigelsesordninger	3.900	0	3.600	0	3.800	0	3.900	0
Arbejdsmarkedsforanstaltninger i alt	127.684	-4.942	118.879	-4.942	120.459	-4.942	121.859	-4.942
72 Støtte til frivilligt socialt arbejde og øvrige	20.160	0	20.880	0	20.880	0	20.880	0
sociale formål								
Refusion i alt	0	-526.597	0	-343.174	0	-341.274	0	-338.492
Hovedkonto 5 i alt	4.484.242	-1.001.308	4.292.043	-762.451	4.355.102	-761.430	4.420.232	-759.314
42 Politisk organisation	14.957	0	18.656	0	14.520	0	17.521	0
45 Administrativ organisation	453.603	-14.823	443.353	-14.823	437.290	-15.649	437.044	-15.649
48 Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter	19.832	-168	18.552	-168	18.198	-168	18.106	-168
52 Lønpuljer	134.213	0	130.963	0	113.625	0	104.913	0
Hovedkonto 6 i alt	622.604	-14.991	611.524	-14.991	583.632	-15.817	577.584	-15.818
A. Driftsvirksomhed i alt	7.322.072	-1.397.078	7.107.124	-1.157.085	7.134.468	-1.156.989	7.186.915	-1.152.667

1000 kr.	2018		2019		2020		2021	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
B. Anlægsvirksomhed								
22 Jordforsyning	19.769	-24.271	27.561	-24.271	19.153	-24.271	11.452	-21.121
25 Faste ejendomme	48.773	-8.095	25.355	-4.447	25.355	-4.447	25.355	-4.447
32 Fritidsfaciliteter	7.082	-12.765	6.082	0	1.082	0	1.082	0
38 Naturbeskyttelse	3.231	0	3.751	0	3.751	0	3.751	0
Hovedkonto 0 i alt	78.854	-45.131	62.749	-28.718	49.341	-28.718	41.640	-25.568
22 Fælles funktioner	860	-860	860	-860	860	-860	860	-860
28 Kommunale veje	31.250	-1.585	12.359	-1.585	12.359	-1.585	5.548	0
32 Kollektiv trafik	50	-25	3.400	-1.700	600	-300	0	0
Hovedkonto 2 i alt	32.160	-2.470	16.619	-4.145	13.819	-2.745	6.408	-860
22 Folkeskolen m.m.	68.458	0	55.246	0	59.469	0	70.407	0
Hovedkonto 3 i alt	68.458	0	55.246	0	59.469	0	70.407	0
25 Dagtilbud m.v til børn og unge	14.107	0	14.107	0	14.107	0	9.107	0
27 Pleje og omsorg mv. af primært ældre undtaget frit valg af leverandør (ser vicelovens § 83, jf. §	11.132	0	10.119	0	9.106	0	9.106	0
Tilbud til ældre i alt	11.132	0	10.119	0	9.106	0	9.106	0
59 Aktivitets- og samværstilbud (§ 104)	3.035	0	4.535	0	0	0	0	0
Tilbud til voksne med særlige behov i alt	3.035	0	4.535	0	0	0	0	0
Hovedkonto 5 i alt	28.274	0	28.761	0	23.214	0	18.214	0
45 Administrativ organisation	28.640	-610	11.450	0	12.499	-610	17.170	-1.220
48 Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter	2.001	0	2.001	0	1	0	1	0
Hovedkonto 6 i alt	30.641	-610	13.451	0	12.500	-610	17.171	-1.220
B. Anlægsvirksomhed i alt	238.388	-48.211	176.826	-32.863	158.343	-32.073	153.840	-27.647
P/L-stigninger vedr. hovedkonto 0-6	0	0	155.124	-25.351	313.575	-51.273	478.725	-77.215
Renter, tilskud, udligning, skatter m.v.	45.301	-6.164.036	46.370	-6.316.533	46.915	-6.384.196	46.657	-6.556.813
Hovedkonto 7 i alt	45.301	-6.164.036	46.370	-6.316.533	46.915	-6.384.196	46.657	-6.556.813
Finansforskydninger og finansiering	88.669	-85.106	79.688	-33.300	3.129	-31.900	-20.195	-31.600
Hovedkonto 8 i alt	88.669	-85.106	79.688	-33.300	3.129	-31.900	-20.195	-31.600
Balance	7.694.431	-7.694.431	7.565.132	-7.565.132	7.656.430	-7.656.430	7.845.942	-7.845.942

Bevillingsoversigt

Bevillingsoversigten udgør det egentlige administrationsgrundlag for 2018 og har til formål at løse ressourcfordelings- og prioriteringsopgaven. Den er opstillet efter totalbudgetprincippet og indeholder derfor såvel driftsposter som anlægs- og kapitalposter.

Driftsbudgettet består af 16 bevillingsområder og den samlede nettobevilling for hvert bevillingsområde er angivet i bevillingsoversigten samt specificeret i udgifter og indtægter på de enkelte delområder indenfor bevillingen.

På anlægsbudgettet er der på hvert enkelt anlægsprojekt angivet et rådighedsbeløb, som ikke kan anvendes uden byrådets særlige vedtagelse (anlægsbevilling).

På kapitalposterne er bevillingsniveauet fastlagt på grundlag af de enkelte funktioner inden for hovedkonto 7 og 8.

Bevillingsoversigt 2018 - Drift

Bevillingsniveau er markeret (1.000 kr.)

Bevillingsområde	Udgift	Indtægt	Netto
Drift i alt	7.322.072	-1.397.078	5.924.995
1 Økonomiudvalget	622.520	-14.814	607.706
Administration og tværgående puljer	591.226	-14.814	576.412
Sekretariater og forvaltninger	423.767	-14.814	408.953
Redningsberedskab	18.166	0	18.166
Lønpuljer og kompetenceudvikling	33.427	0	33.427
Udbetaling Danmark	14.613	0	14.613
Tjenestemandspensioner og præmier	54.885	0	54.885
Interne forsikringspuljer	19.802	0	19.802
Lov og cirkulæreprogram	49	0	49
Diverse udgifter og indtægter efter forskellige love	0	0	0
Budgetaftaler	26.516	0	26.516
Politisk organisation	14.957	0	14.957
Fælles formål	430	0	430
Kommunalbestyrelsesmedlemmer	12.652	0	12.652
Kommissioner, råd og nævn	1.807	0	1.807
Valg	68	0	68
Erhverv og turisme	16.338	0	16.338
Erhvervsservice og iværksætteri	11.760	0	11.760
Turisme	4.578	0	4.578
2 Børn- og skoleudvalget	1.698.743	-253.815	1.444.928
Skole	983.911	-98.739	885.172
Fællesudgifter og SSP	16.729	-64	16.666
Folkeskoler m.m.	540.841	-13.427	527.415
Befordring af elever	17.314	0	17.314
Efterskoler og ungdomskostskoler	13.759	0	13.759
Skolefritidsordninger	99.004	-52.374	46.631
Fritidshjem og klubber	28.076	-8.798	19.278
Specialundervisning i regionale tilbud	2.707	0	2.707
Kommunale specialskoler	121.213	-24.040	97.173
Ungdomsskolevirksomhed	31.528	-37	31.491
Ungdommens uddannelsesvejledning	11.680	0	11.680
Bidrag til privatskoler	101.059	0	101.059
Børn	508.104	-128.345	379.760
Fælles formål	40.922	0	40.922
Dagplejen	87.638	-21.628	66.010
Dagtilbud	354.373	-106.717	247.656
Særlige dagtilbud og klubber	15.371	0	15.371
Tilskud til private institutioner	9.800	0	9.800
Børn og Familie	206.727	-26.731	179.996
Servicerammen	206.107	-24.126	181.981
Pædagogisk psykologisk rådgivning	21.868	-103	21.764
Talepædagogisk bistand	2.298	0	2.298
Plejefamilier og opholdssteder	94.376	-11.789	82.587
Forebyggende foranstaltninger	55.430	-5.046	50.384
Anbringelser	21.584	-3.063	18.522
Sikrede institutioner for børn og unge	5.394	0	5.394
Botilbud for personer med sociale problemer	5.157	-4.125	1.033
Forebyggende rådgivning	0	0	0
Indkomstoverførsler	621	-2.605	-1.985
Udgifter til sociale formål	621	-310	310
SDE Plejefamilier og opholdssteder for børn og unge	0	-2.295	-2.295
SDE Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	0	0	0

Bevillingsområde	Udgift	Indtægt	Netto
3 Beskæftigelsesudvalget	2.205.283	-579.978	1.625.305
Beskæftigelse, integration og kontante ydelser	1.996.148	-574.944	1.421.205
Servicerammen	37.696	-5.952	31.744
Integrationsindsats	4.058	-1.010	3.048
Øvrig beskæftigelsesindsats	33.638	-4.942	28.696
Indkomstoverførsler	1.958.452	-568.991	1.389.461
Kontante ydelser	472.966	-105.309	367.657
Sygedagpenge og jobafklaring	274.160	-92.287	181.874
Førtidspensioner og personlige tillæg	528.660	-37.630	491.030
Fleks- og skånejob	352.430	-205.413	147.017
Seniorjob	21.350	-9.000	12.350
Integrationsindsats	90.021	-76.805	13.216
Driftsudgifter og mentorordninger	101.792	-37.115	64.677
Øvrig beskæftigelsesindsats	12.660	-5.133	7.527
Boligydelse og boligsikring	104.414	-300	104.114
Udgifter omfattet af Beskæftigelsestilskud	209.135	-5.035	204.100
Indkomstoverførsler	209.135	-5.035	204.100
Kontante ydelser	195.470	0	195.470
Beskæftigelsesindsats forsikrede	13.664	-5.035	8.630
4 Socialudvalget	634.176	-135.319	498.857
Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	119.267	-48.731	70.536
Servicerammen	91.090	-27.953	63.137
Særlige dagtilbud og klubber	-796	-460	-1.256
Døgninstitutioner og opholdssteder	38.413	-27.471	10.941
Plejefamilier/opholdssteder handicap	17.150	-22	17.128
Forebyggende foranstaltninger handicap	22.556	0	22.556
Særligt tilrettelagt ungdomssuddannelse	13.767	0	13.767
Sociale formål	0	0	0
Indkomstoverførsler	28.177	-20.778	7.399
Døgninstitutioner og opholdssteder	0	-5.878	-5.878
Særligt tilrettelagt ungdomssuddannelse	0	0	0
Sociale formål	28.177	-14.900	13.277
Tilbud til voksne med særlige behov	514.908	-86.587	428.321
Servicerammen	513.665	-69.792	443.872
BPA Handicaphjælpere	25.233	0	25.233
Udlejningsboliger/ældreboliger	2.037	-734	1.303
Voksen Bo	309.351	-39.286	270.064
Midlertidige botilbud	21.777	-12.907	8.870
Bostøtte	40.552	0	40.552
Kontaktperson og ledsageordning	6.311	-142	6.169
Aktivitets- og samværstilbud	74.343	-14.030	60.313
Kompenserende specialundervisning	5.186	-2.580	2.606
Alkoholbehandling og behandlingshjem	4.443	0	4.443
Behandling af stofmisbrugere	13.290	-114	13.176
Øvrige udgifter	2.385	0	2.385
Øvrige sociale formål	8.758	0	8.758
Indkomstoverførsler	720	-8.028	-7.308
Særligt dyre enkeltsager	0	-8.028	-8.028
Sociale formål (merudgiftskompensationer mv.)	720	0	720
Ældreboliger	523	-8.766	-8.243
Udlejningsboliger/ældreboliger	523	-8.766	-8.243
5 Miljø- og teknikudvalget	470.231	-156.467	313.764
Miljø og teknik - skattefinansieret	364.473	-47.852	316.621
Natur og miljø	27.860	-6.823	21.037
Plan, Byg og veje	161.314	-16.221	145.093
Sekretariatet	593	0	593
Ejendomsservice	168.624	-13.548	155.076

Bevillingsområde	Udgift	Indtægt	Netto
Driftsafdelingen	6.082	-11.259	-5.177
Miljø og teknik - brugerfinansieret	105.758	-108.615	-2.858
Varme	0	0	0
Affald	105.758	-108.615	-2.858
6 Kultur- og fritidsudvalget			
Kultur og fritid	203.395	-33.822	169.573
1.1 Aftaleenheder	98.865	-25.517	73.349
1.2 Tilskud til selvejende institutioner	17.954	-3.211	14.743
1.3 Fritid og idræt	81.496	-4.917	76.579
1.4 Kultur	5.080	-178	4.902
7 Sundheds- og omsorgsudvalget	1.484.256	-222.863	1.261.393
Sundhedsområdet	467.216	-1.554	465.663
Serviceammen	107.216	-1.554	105.663
Vederlagsfri fysioterapi	20.191	0	20.191
Rehabilitering	21.114	0	21.114
Sundhedsfremme og forebyggelse	14.489	-1.271	13.218
Sundhedsplejen	14.638	0	14.638
Tandplejen	31.632	-283	31.349
Andre sundhedsudgifter	5.154	0	5.154
Indkomstoverførsler	360.000	0	360.000
Aktivitetsbestemt medfinansiering	360.000	0	360.000
Omsorgsområdet	1.017.039	-221.309	795.730
Serviceammen	972.526	-141.677	830.849
Pleje, omsorg, genoptræning mv.	895.989	-134.418	761.571
Hjælpe midler og rådgivning	72.252	-7.259	64.993
Plejevederlag	4.285	0	4.285
Ældreboliger	44.513	-79.632	-35.120
Ældreboliger	44.513	-79.632	-35.120
8 Landdistriktsudvalget	3.469	0	3.469
Landdistrikt	3.469	0	3.469
Erhvervs service og iværksætter	3.469	0	3.469
Serviceammen	4.614.173	-594.626	4.019.548
Indkomstoverførsler	2.557.106	-605.438	1.951.668
Ældreboliger	45.036	-88.399	-43.363
Forsyningsvirksomhed	105.758	-108.615	-2.858
Total (drift)	7.322.072	-1.397.078	5.924.995

Bevillingsoversigt 2018 - Anlæg

Bevillingsniveauet er på de enkelte projekter

1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Økonomiudvalget	15.911	-37.036	-21.125
<i>Skattefinansieret anlæg</i>	<i>15.295</i>	<i>-12.765</i>	<i>2.530</i>
Salg af Kærsmindbadet	0	-12.765	-12.765
Anlægsreserve	15.295	0	15.295
<i>Jordforsyning</i>	<i>616</i>	<i>-24.271</i>	<i>-23.655</i>
Børn- og skoleudvalget	45.978	0	45.978
<i>Skattefinansieret anlæg</i>	<i>45.978</i>	<i>0</i>	<i>45.978</i>
Udbygning af folkeskoler, ramme	1.398	0	1.398
Tirsdalens skole	4.400	0	4.400
Søndermarkskolen	6.000	0	6.000
Hornbæk skole, indeklima	3.900	0	3.900
Havndal skole	700	0	700
Assentoft skole	1.450	0	1.450
Blicherskolen	7.730	0	7.730
Korshøjskolen	2.500	0	2.500
Nørrevangsskolen	650	0	650
Opkvalificering af udearealerne ved skolerne 2016	6.100	0	6.100
Bygningsanalyser og bygningsregistreringer 2016	1.200	0	1.200
Opgradering af skolernes IT 2017 og 2018	4.950	0	4.950
Sammenlægning af daginstitutioner i Langå	5.000	0	5.000
Socialudvalget	7.444	-1.378	6.066
<i>Skattefinansieret anlæg</i>	<i>3.137</i>	<i>-1.378</i>	<i>1.759</i>
Boligplan, socialområdet (servicearealer)	102	-1.378	-1.276
Nyt aktivitetshus til handicappede	3.035	0	3.035
<i>Ældreboliger</i>	<i>4.307</i>	<i>0</i>	<i>4.307</i>
Miljø- og teknikudvalget	133.445	-6.784	126.662
<i>Skattefinansieret anlæg</i>	<i>114.293</i>	<i>-6.784</i>	<i>107.509</i>
Naturforvaltningsprojekter	3.231	0	3.231
Byfornyelsesprojekter, pulje	7.000	-3.500	3.500
Områdefornyelse Langå	257	-62	195
Forsøgsprojekt Langå	160	-142	18
Byen til vandet (Havneomdannelse)	3.112	0	3.112
Byen til vandet 2016	4.645	0	4.645
C2C CC klimabåndet	1.795	-610	1.185
Diverse vejprojekter, ramme	3.292	0	3.292
Sikre skoleveje, ramme	1.127	0	1.127
Anlæg af cykelstier, ramme	3.129	0	3.129
Private vejes istandsættelse	860	-860	0
Tre bydele uden støjgener, etape 2	1.811	-1.585	226
Udskiftning af gadelysarmaturer	13.641	0	13.641
Forskønnelse af Midtbyen	2.000	0	2.000
Støjværn langs E45	2.000	0	2.000
Skovvangsvej i Assentoft	3.800	0	3.800
Gadebelysning i Kousted	450	0	450
Udbyhøjfærge - dokning	50	-25	25
Bygningsvedligehold	35.791	0	35.791
Energibesparende foranstaltninger	26.141	0	26.141
<i>Jordforsyning</i>	<i>19.153</i>	<i>0</i>	<i>19.153</i>
Kultur- og fritidsudvalget	10.948	0	10.948
<i>Skattefinansieret anlæg</i>	<i>10.948</i>	<i>0</i>	<i>10.948</i>
Anlægspulje til idrætsformål	6.082	0	6.082
Breddeidrættens faciliteter 2018	2.367	0	2.367
Ombygning Vorup skoles idrætshal	1.000	0	1.000
BMX-bane Langvang	1.500	0	1.500

<i>1.000 kr.</i>	Udgift	Indtægt	Netto
Sundheds- og omsorgsudvalget	21.418	-2.466	18.952
<i>Skattefinansieret anlæg</i>	2.026	-2.466	-440
Huset Nyvang, servicearealer	0	-2.466	-2.466
Møllevang - demenslandsby	2.026	0	2.026
<i>Ældreboliger</i>	19.392	0	19.392
Huset Nyvang, Rindsvej	19.392	0	19.392
Landdistriktsudvalget	3.243	-547	2.698
<i>Skattefinansieret anlæg</i>	3.243	-547	2.698
Pulje til indsats mod dårlige boliger	1.243	-547	698
Liv i landsbyerne - bredbåndsfond	2.000	0	2.000
Total (anlæg)	238.388	-48.211	190.178

Bevillingsoversigt 2018 Finansiering

Bevillingsniveauet er markeret

1.000 kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
7 Renter, tilskud, udligning, skatter m.v.	45.301	-6.164.036	-6.118.735
Renter	28.457	-1.210	27.247
Indtægter			
Indskud i pengeinstitutter mv.	-1.992	0	-1.992
Kortfristede tilgodehavender i betalingskontrol	0	-700	-700
Andre tilgodehavender vedr. hovedkonto 0-8	0	-5	-5
Pantebreve	0	-11	-11
Udlån beboerindskud	0	-38	-38
Andre langfristede udlån og tilgodehavender	0	-341	-341
Renter af udlæg vedrørende varmemforsyning	0	0	0
Udgifter			
Renter af udlæg andre forsyningsvirksomheder	0	-116	-116
Selvejende institutioner med overenskomst	10	0	10
Realkredit	639	0	639
Kommunekreditforeningen	29.800	0	29.800
Pengeinstitutter	0	0	0
Tilskud og udligning	13.135	-1.951.494	-1.938.359
Udligning og generelle tilskud	0	-1.699.501	-1.699.501
Udligning og tilskud vedrørende udlændinge	0	23.466	23.466
Kommunale bidrag til regionerne	13.135	0	13.135
Særlige tilskud	0	-275.459	-275.459
Refusion af købsmoms	0	0	0
Refusion af købsmoms	0	0	0
Skatter	3.709	-4.211.332	-4.207.623
Kommunal indkomstskat	3.709	-3.850.087	-3.846.378
Selskabsskat	0	-32.561	-32.561
Anden skat på lignet visse indkomster	0	-4.206	-4.206
Grundskyld	0	-293.488	-293.488
Anden skat på fast ejendom	0	-30.990	-30.990
8 Balanceforskydninger	86.669	-85.106	1.563
Forskydninger i likvide aktiver	43.128	0	43.128
Kontante beholdninger	45.128	0	45.128
Opsparede midler	0	0	0
Forskydninger i kortfristede tilgodehavender	-1.000	0	-1.000
Tilgodehavender i betalingskontrol	-1.000	0	-1.000
Forskydninger i langfristede tilgodehavender	-2.079	0	-2.079
Pantebreve	-440	0	-440
Aktier og andelsbeviser mv.	-2.000	0	-2.000
Indskud i landsbyggefonden m.v.	800	0	800
Andre langfristede udlån og tilgodehavender	1.700	0	1.700
Deponerede beløb for lån mv.	-2.139	0	-2.139
Forskydninger i kortfristet gæld	-54.090	-3.306	-57.396
Deposita	0	-3.306	-3.306
Kassekreditter og byggelån	-10.088	0	-10.088
Kirkelige skatter og afgifter	0	0	0
Mellemregningskonto	-44.002	0	-44.002
Forskydninger i langfristet gæld	100.710	-81.800	18.910
Selvejende institutioner med overenskomst	500	0	500
Stat og hypotekbank	0	0	0
Kommunekreditforeningen	67.736	-81.800	-14.064
Pengeinstitutter	0	0	0
Langfristet gæld vedrørende ældreboliger	32.474	0	32.474
Total (finansiering)	131.970	-6.249.143	-6.117.173

Tværgående artsoversigt

Den tværgående artsoversigt viser sammensætningen af kommunens ressourceforbrug.

Oversigten omfatter totalbudgettets udgifter og indtægter opdelt på grundlag af den autoriserede artsinddeling.

Oversigten er desuden opdelt på drift og anlæg.

Artsoversigt 2018

	Udgifter	Indtægter	Netto
Drift total	7.322.073	-1.397.078	5.924.995
Lønninger	3.008.562	0	0
1. Løn mv.	3.008.562	0	
Varekøb	271.472	0	0
2.2 Fødevarer	41.478	0	
2.3 Brændsel og drivmidler	65.424	0	
2.7 Anskaffelser	5.933	0	
2.9 Øvrige varekøb	158.637	0	
Tjenesteydelser	1.859.524	0	1.859.524
4.0 Tjenesteydelser uden moms	438.249	0	438.249
4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser	72.047	0	72.047
4.6 Betalinger til staten	338.884	0	338.884
4.7 Betalinger til kommuner	236.117	0	236.117
4.8 Betalinger til regioner	466.988	0	466.988
4.9 Øvrige tjenesteydelser mv.	307.239	0	307.239
Tilskud og overførsler	2.181.947	0	2.181.947
5.1 Tjenestemandspensioner	36.117	0	36.117
5.2 Overført til personer	1.945.470	0	1.945.470
5.9 Øvrige tilskud og overførsler	200.360	0	200.360
Finansudgifter	568	0	568
6. Finansudgifter	568	0	568
Indtægter	0	-863.616	-863.616
7.1 Egne huslejeindtægter	0	-89.666	-89.666
7.2 Salg af produkter og ydelser	0	-329.195	-329.195
7.6 Betalinger fra staten	0	-63.467	-63.467
7.7 Betalinger fra kommuner	0	-195.625	-195.625
7.8 Betalinger fra regioner	0	-2.447	-2.447
7.9 Øvrige indtægter	0	-183.217	-183.217
Finansindtægter	0	-533.461	-533.461
8. Finansindtægter	0	-584	-584
8.6 Statstilskud	0	-532.877	-532.877
Anlæg total	238.388	-48.211	190.178
Lønninger	1.024	0	1.024
1. Løn mv.	1.024	0	1.024
Varekøb	1.243	0	1.243
2.5 Køb af jord og bygninger inkl moms	0	0	0
2.6 Køb af jord og bygninger eks moms	1.243	0	1.243
2.9 Øvrige varekøb	0	0	0
Tjenesteydelser	227.673	0	227.673
4.0 Tjenesteydelser uden moms	41.764	0	41.764
4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser	178.353	0	178.353
4.9 Øvrige tjenesteydelser mv.	7.556	0	7.556
Tilskud og overførsler	8.448	0	8.448
5.9 Øvrige tilskud og overførsler	8.448	0	8.448
Indtægter	0	-45.745	-45.745
7.2 Salg af produkter og ydelser	0	-860	-860
7.6 Betalinger fra staten	0	-4.251	-4.251
7.7 Betalinger fra kommuner	0	-25	-25
7.9 Øvrige indtægter	0	-40.609	-40.609
Finansindtægter	0	-2.466	-2.466
8.6 Statstilskud	0	-2.466	-2.466
Finansiering total	133.970	-6.249.143	-6.115.173
Finansudgifter	133.970	0	133.970
6. Finansudgifter	133.970	0	133.970
Finansindtægter	0	-6.249.143	-6.249.143
8. Finansindtægter	0	-4.297.649	-4.297.649
8.6 Statstilskud	0	-1.951.494	-1.951.494
Artsoversigt Total	7.694.431	-7.694.431	0

Investeringsoversigt

Skolernes Gudenåløb

I den flerårige investeringsoversigt er opført rådighedsbeløb for de kommende års anlægsarbejde.

De enkelte budgetårs rådighedsbeløb kan først anvendes, når byrådet har givet særlig anlægsbevilling hertil.

Rådighedsbeløb, der ikke anvendes inden for budgetåret, bortfalder ved regnskabsårets udløb.

Rådighedsbeløb og anlægsbevillinger er ekskl. moms, dog undtagen ældreboliger.

Investeringsoversigt for budget 2018-2021

<i>2018-priser</i>	1.000 kr.				
	2018	2019	2020	2021	I alt
Anlægsbudgettet i alt netto	190.178	143.964	126.270	126.193	586.604
Udgifter	238.388	176.826	158.343	153.840	727.397
Indtægter	-48.211	-32.863	-32.073	-27.647	-140.793
Skattefinansieret anlæg	170.981	140.674	131.388	135.862	578.905
Udgifter	194.921	149.265	139.190	142.388	625.764
Indtægter	-23.940	-8.592	-7.802	-6.526	-46.859
Jordforsyning, netto	-4.502	3.290	-5.118	-9.669	-15.999
Ældreboliger, udgifter	23.699	0	0	0	23.699
Brugerfinansieret forsyning	0	0	0	0	0

Skattefinansieret anlæg fordelt på udvalg

<i>2018-priser</i>	1.000 kr.				
	2018	2019	2020	2021	I alt
Skattefinansieret anlæg netto	170.981	140.674	131.388	135.862	578.905
Udgifter	194.921	149.265	139.190	142.388	625.764
Indtægter	-23.940	-8.592	-7.802	-6.526	-46.859
Økonomiudvalget	2.530	0	0	0	2.530
Udgifter	15.295	0	0	0	15.295
Indtægter	-12.765	0	0	0	-12.765
Børn- og skoleudvalget	45.978	34.266	38.488	44.426	163.158
Udgifter	45.978	34.266	38.488	44.426	163.158
Indtægter	0	0	0	0	0
Socialudvalget	1.759	4.535	0	0	6.293
Udgifter	3.137	4.535	0	0	7.672
Indtægter	-1.378	0	0	0	-1.378
Miljø- og teknikudvalget	107.509	89.715	88.754	87.289	373.266
Udgifter	114.293	97.760	96.009	93.269	401.330
Indtægter	-6.784	-8.045	-7.255	-5.980	-28.064
Kultur og fritidsudvalget	10.948	8.448	3.448	3.448	26.294
Udgifter	10.948	8.448	3.448	3.448	26.294
Indtægter	0	0	0	0	0
Sundheds- og omsorgsudvalget	-440	1.013	0	0	573
Udgifter	2.026	1.013	0	0	3.039
Indtægter	-2.466	0	0	0	-2.466
Landdistriktsudvalget	2.698	2.698	698	698	6.790
Udgifter	3.244	3.244	1.244	1.244	8.977
Indtægter	-547	-547	-547	-547	-2.186

Øvrige anlæg fordelt på udvalg

<i>2018-priser</i>	1.000 kr.				
	2018	2019	2020	2021	I alt
Jordforsyning, netto	-4.502	3.290	-5.118	-9.669	-15.999
Ældreboliger, udgifter	23.699	0	0	0	23.699
Socialudvalget	4.307	0	0	0	4.307
Sundheds- og omsorgsudvalget	19.392	0	0	0	19.392
Brugerfinansieret forsyning	0	0	0	0	0
Miljø- og teknikudvalget	0	0	0	0	0

Skattefinansierede anlæg

<i>2018-priser</i>	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling*	1.000 kr.				
			2018	2019	2020	2021	I alt
Skattefinansieret anlæg i alt		267.396	170.981	140.674	131.388	135.862	578.905
Udgifter		297.526	194.921	149.265	139.190	142.388	625.764
Indtægter		-30.130	-23.940	-8.592	-7.802	-6.526	-46.859
Økonomiudvalget		0	2.530	0	0	0	2.530
Faste ejendomme og fritidsfaciliteter		0	-12.765	0	0	0	-12.765
Salg af Kærsmindesbadet		0	-12.765	0	0	0	-12.765
Øvrige		0	15.295	0	0	0	15.295
Anlægsreserve		0	15.295	0	0	0	15.295
Børn- og skoleudvalget		129.591	45.978	34.266	38.488	44.426	163.158
Folkeskoler		129.591	40.978	29.266	33.488	44.426	148.158
Udbygninger af folkeskoler, ramme			1.398	998	28.300	39.238	69.934
Tirsdalens skole	02-03-15	19.600	4.400	0	0	0	4.400
Søndermarkskolen	07-11-16	32.200	6.000	0	0	0	6.000
Hornbæk skole	07-03-16	13.336	3.900	0	0	0	3.900
Havndal skole	07-11-16	17.930	700	10.980	0	0	11.680
Assentoft skole	07-11-16	2.900	1.450	1.450	0	0	2.900
Blicherskolen	07-11-16	10.650	7.730	0	0	0	7.730
Korshøjskolen	07-11-16	6.400	2.500	3.900	0	0	6.400
Nørrevangsskolen	07-11-16	1.300	650	650	0	0	1.300
Udearealerne ved skolerne 2016	07-11-16	13.300	6.100	4.200	0	0	10.300
Bygningsanalyser og bygningsreg. 2016	07-11-16	3.600	1.200	1.900	0	0	3.100
Opgradering af skolernes IT 2017 og 2018	16-01-17	8.375	4.950	0	0	0	4.950
Opgradering af skolernes IT, ramme			0	5.188	5.188	5.189	15.565
Daginstitutioner for børn		0	5.000	5.000	5.000	0	15.000
Sammenlægning af dagtilbud i Langå		0	5.000	5.000	5.000	0	15.000

Socialudvalget		240	1.759	4.535	0	0	6.293
Faste ejendomme		1.600	102	1.500	0	0	1.602
		-1.360	-1.378	0	0	0	-1.378
Ny Solstrålen/Vester Tværevej, udgifter	06-03-17	1.000	102	0	0	0	102
Ny Solstrålen/Vester Tværevej, indtægter	06-03-17	-600	-608	0	0	0	-608
Ombygning Marienborgvej, udgifter	06-02-17	266	0	0	0	0	0
Ombygning Marienborgvej, indtægter	06-02-17	-360	-365	0	0	0	-365
Ombygning Harridslev, udgifter	06-02-17	334	0	0	0	0	0
Ombygning Harridslev, indtægter	06-02-17	-400	-405	0	0	0	-405
Fremtidens aktivtetscenter, udgifter	12-10-17	0	0	1.500	0	0	1.500
Fremtidens aktivtetscenter, indtægter	12-10-17	0	0	0	0	0	0
Aktivitets- og samværstilbud (§104)		0	3.035	3.035	0	0	6.069
Nyt aktivitetshus til handicappede		0	3.035	3.035	0	0	6.069
Miljø- og teknikudvalget		112.820	107.509	89.715	88.754	87.289	373.266
Faste ejendomme		80.932	69.349	69.444	70.493	70.493	279.779
		-8.500	-3.704	-3.900	-3.900	-3.900	-15.404
Pulje til byfornyelse, udgifter			7.000	7.800	7.800	7.800	30.400
Pulje til byfornyelse, indtægter			-3.500	-3.900	-3.900	-3.900	-15.200
Områdefornyelse Langå, udgifter	02-03-15	14.500	257	0	0	0	257
Områdefornyelse Langå, indtægter	02-03-15	-4.000	-62	0	0	0	-62
Forsøgsprojekt Langå, udgifter	02-03-15	4.500	160	0	0	0	160
Forsøgsprojekt Langå, indtægter	02-03-15	-4.500	-142	0	0	0	-142
Bygningsvedligehold, pulje	12-10-17	35.791	35.791	35.503	36.552	36.552	144.399
Energibesparende foranstaltninger, pulje	12-10-17	26.141	26.141	26.141	26.141	26.141	104.563
Natur og fritid		3.231	3.231	3.751	3.751	3.751	14.485
Naturforvaltningsprojekter, ramme	12-10-17	3.231	3.231	3.751	3.751	3.751	14.485
							0
Kommunale veje		43.309	32.110	13.219	13.219	6.408	64.957
		-14.272	-2.445	-2.445	-2.445	-860	-8.195
Diverse vejprojekter, ramme			3.292	3.292	3.292	3.292	13.169
Sikre skoleveje mv., ramme			1.127	1.127	1.127	1.127	4.508
Anlæg af cykelstier, ramme			3.129	1.129	1.129	1.129	6.516
Private vejes istandsættelse, udgifter	12-10-17	860	860	860	860	860	3.440
Private vejes istandsættelse, indtægter	12-10-17	-860	-860	-860	-860	-860	-3.440
Byen til vandet, opsparring Klimabro		0	0	5.000	5.000	0	10.000
Tre bydele uden støjgener, etape 2, udgifter	12-10-17	16.449	1.811	1.811	1.811	0	5.433
Tre bydele uden støjgener, etape 2, indtægter	12-10-17	-13.412	-1.585	-1.585	-1.585	0	-4.755
Udskiftning af gadelysarmaturer (Natriumlyskilder)	20-06-16	26.000	13.641	0	0	0	13.641
Forskønnelse i Midtbyen		0	2.000	0	0	0	2.000
Støjværn langs E45		0	2.000	0	0	0	2.000
Skovvangsvej i Assentoft		0	3.800	0	0	0	3.800
Gadebelysning i Kousted		0	450	0	0	0	450

Kollektiv trafik		0	50	3.400	600	0	4.050
		0	-25	-1.700	-300	0	-2.025
Udbyhøjfærge - dokning 2018/2019, udgifter		0	50	3.400	0	0	3.450
Udbyhøjfærge - dokning 2018/2019, indtægter		0	-25	-1.700	0	0	-1.725
Mellerup-Voer færgeren, renovering, udgifter		0	0	0	600	0	600
Mellerup-Voer færgeren, renovering, indtægter		0	0	0	-300	0	-300
Sekretariat og forvaltninger		8.120	8.942	7.945	7.335	11.396	35.619
Byen til Vandet (HavneOmdannelse)	22-05-17	8.120	3.112	3.122	3.122	3.122	12.479
Byen til Vandet 2016		0	4.645	4.619	4.619	9.238	23.121
C2C CC Klimabåndet, udgifter	06-03-17	3.051	1.795	204	204	256	2.459
C2C CC Klimabåndet, indtægter	06-03-18	-3.051	-610	0	-610	-1.220	-2.440
Kultur- og fritidsudvalget		6.949	10.948	8.448	3.448	3.448	26.294
Idrætsanlæg og fritidsfaciliteter		4.582	7.082	6.082	1.082	1.082	15.326
Anlægspulje til idrætsformål	12-10-17	1.082	6.082	6.082	1.082	1.082	14.326
Ombygning af Vorup Skoles idrætshal	27-03-17	3.500	1.000	0	0	0	1.000
Idrætsfaciliteter for børn og unge		2.367	3.867	2.367	2.367	2.367	10.968
Breddeidrættens faciliteter	12-10-17	2.367	2.367	2.367	2.367	2.367	9.468
BMX-bane Langvang		0	1.500	0	0	0	1.500
Sundheds- og omsorgsvalget		17.100	-440	1.013	0	0	573
Faste ejendomme		15.100	-2.466	0	0	0	-2.466
Huset Nyvang, serviceareal, udgifter	17-05-16	17.500	0	0	0	0	0
Huset Nyvang, serviceareal, indtægter	07-03-16	-2.400	-2.466	0	0	0	-2.466
Ældreområdet		2.000	2.026	1.013	0	0	3.039
Møllevang demenslandsby, udgifter	06-03-17	2.000	2.026	1.013	0	0	3.039
Møllevang demenslandsby, indtægter		0	0	0	0	0	0
Landdistriktsudvalget		696	2.698	2.698	698	698	6.790
Faste ejendomme		696	697	697	697	697	2.786
Pulje til dårlige boliger, udgifter	12-10-17	1.243	1.243	1.243	1.243	1.243	4.973
Pulje til dårlige boliger, indtægter	12-10-17	-547	-547	-547	-547	-547	-2.186
Udvikling af landdistriksområder		0	2.000	2.000	0	0	4.000
Liv i landsbyerne - bredbåndsfond		0	2.000	2.000	0	0	4.000

*Bemærk anlægsbevillinger er opgivet i årets priser jf. dato for bevilling

Jordforsyning, ældreboliger og forsyningsvirksomhed

2018-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling*	1.000 kr.				
			2018	2019	2020	2021	I alt
Jordforsyning		-93.186	-4.502	3.290	-5.118	-9.669	-15.999
Ældreboliger		143.768	23.699	0	0	0	23.699
Udgifter		161.332	23.699	0	0	0	23.699
Indtægter		-17.564	0	0	0	0	0
Socialudvalget		45.503	4.307	0	0	0	4.307
Udgifter		52.204	4.307	0	0	0	4.307
Indtægter		-6.701	0	0	0	0	0
Saldo boligplanen	06-03-17	1.379	1.412	0	0	0	1.412
Ny Solstrålen/Vester Tværvej, udgifter	06-03-17	22.637	2.318	0	0	0	2.318
Ny Solstrålen/Vester Tværvej, indtægter	06-03-17	-638	0	0	0	0	0
Ombygning Marienborgvej, udgifter	06-02-17	13.244	271	0	0	0	271
Ombygning Marienborgvej, indtægter	06-02-17	-3.398	0	0	0	0	0
Ombygning Harridslev, udgifter	06-02-17	14.944	306	0	0	0	306
Ombygning Harridslev, indtægter	06-02-17	-2.665	0	0	0	0	0
Sundheds- og omsorgsudvalget		98.265	19.392	0	0	0	19.392
Udgifter		109.128	19.392	0	0	0	19.392
Indtægter		-10.863	0	0	0	0	0
Huset Nyvang, udgifter	06-06-16	109.128	19.392	0	0	0	19.392
Huset Nyvang, indtægter	07-03-16	-10.863	0	0	0	0	0
Brugerfinansieret forsyning		0	0	0	0	0	0

*Bemærk anlægsbevillinger er opgivet i årets priser jf. dato for bevilling

Anlægsbevillinger givet i forbindelse med budgetvedtagelsen

2018-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	1.000 kr.				
			2018	2019	2020	2021	I alt
Skattefinansieret anlæg i alt		72.345	88.723	75.314	76.363	76.138	316.539
Udgifter		87.164	91.715	78.306	79.355	77.544	326.920
Indtægter		-14.819	-2.992	-2.992	-2.992	-1.406	-10.381
Miljø- og teknikudvalget		68.200	84.579	71.169	72.218	71.993	299.959
Faste ejendomme		61.932	61.932	61.644	62.693	62.693	248.962
Bygningsvedligehold, pulje	12-10-17	35.791	35.791	35.503	36.552	36.552	144.399
Energibesparende foranstaltninger, pulje	12-10-17	26.141	26.141	26.141	26.141	26.141	104.563
Natur og fritid		3.231	3.231	3.751	3.751	3.751	14.485
Naturforvaltningsprojekter, ramme	12-10-17	3.231	3.231	3.751	3.751	3.751	14.485
							0
Kommunale veje		17.309	21.860	8.219	8.219	6.408	44.707
		-14.272	-2.445	-2.445	-2.445	-860	-8.195
Private vejes istandsættelse, udgifter	12-10-17	860	860	860	860	860	3.440
Private vejes istandsættelse, indtægter	12-10-17	-860	-860	-860	-860	-860	-3.440
Tre bydele uden støjgener, etape 2, udgifter	12-10-17	16.449	1.811	1.811	1.811	0	5.433
Tre bydele uden støjgener, etape 2, indtægter	12-10-17	-13.412	-1.585	-1.585	-1.585	0	-4.755
Kultur- og fritidsudvalget		3.449	3.448	3.448	3.448	3.448	13.794
Idrætsanlæg og fritidsfaciliteter		1.082	1.082	1.082	1.082	1.082	4.326
Anlægspulje til idrætsformål	12-10-17	1.082	1.082	1.082	1.082	1.082	4.326
Idrætsfaciliteter for børn og unge		2.367	2.367	2.367	2.367	2.367	9.468
Breddeidrættens faciliteter	12-10-17	2.367	2.367	2.367	2.367	2.367	9.468
Landdistriksudvalget		696	697	697	697	697	2.786
Faste ejendomme		696	697	697	697	697	2.786
Pulje til dårlige boliger, udgifter	12-10-17	1.243	1.243	1.243	1.243	1.243	4.973
Pulje til dårlige boliger, indtægter	12-10-17	-547	-547	-547	-547	-547	-2.186

